

Санлар

1

Израил халқының биринши мәрте дизимге алыныўы

¹ Израиллылар Мысырдан шыққаннан кейинги екинши жылдың екинши айының биринши күни Жаратқан Ийе Синай шөлинде, Ушырасыў шатырында Муўсаға былай деди: ²⁻³ «Сен Харон менен бирге пүткил Израил жәмийетин тийрелери ҳәм әўладлары бойынша санап шық. Саўашқа жарамлы болған жигирма ҳәм оннан жоқары жастағы барлық еркеклерди бөлимлерге бөлип, бирме-бир атларын жазып дизимге алыңлар. ⁴ Сизлерге жәрдем бериўи ушын жаныңызда ҳәр бир урыўдан бир адамнан болсын. Олар әўлад басшыларынан болсын. ⁵ Сизлерге жәрдем беретугын адамлардың атлары мыналар:

- Рубен урыўынан — Шедеур улы Элисур,
- ⁶ Симон урыўынан — Суришаддай улы Шелумиел,
- ⁷ Яхуда урыўынан — Амминадаб улы Нахшон,
- ⁸ Иссахар урыўынан — Суар улы Нетанел,
- ⁹ Зебулон урыўынан — Хелон улы Элиаб,
- ¹⁰ Юсуп урпағынан болған Эфрайым урыўынан — Аммихуд улы Элишама,
Юсуп урпағынан болған Менашше урыўынан — Педасур улы Гамалиел,
- ¹¹ Беньямин урыўынан — Гидоний улы Абидан,
- ¹² Дан урыўынан — Аммишаддай улы Ахиезер,
- ¹³ Ашер урыўынан — Охран улы Пагиел,
- ¹⁴ Гад урыўынан — Деўел улы Элясаф,
- ¹⁵ Нафталий урыўынан — Энан улы Ахира».

¹⁶ Халық арасынан таңлап алынған бул адамлар өз урыўының көсемлери болып, Израилдың әўлад басшылары еди. ¹⁷ Муўса менен Харон атлары аталған усы адамларды шақыртып алды. ¹⁸⁻¹⁹ Олар Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша екинши айдың биринши күни пүткил халықты жыйнады. Жигирма ҳәм оннан жоқары жастағы ер адамларды тийрелери, әўладлары бойынша атларын бирме-бир дизимге алды. Солай етип, Муўса Синай шөлинде халықты санап шықты.

²⁰⁻²¹ Тийре ҳәм әўладлары бойынша бирме-бир атлары дизимге алынған жигирма ҳәм оннан жоқары жастағы урысқа жарамлы ер адамлардың саны төмендегидей еди:

Израилдың туңғыш улы Рубен урыўынан — 46 500 адам,
²²⁻²³ Шимон урыўынан — 59 300 адам,
²⁴⁻²⁵ Гад урыўынан — 45 650 адам,
²⁶⁻²⁷ Яхуда урыўынан — 74 600 адам,
²⁸⁻²⁹ Иссахар урыўынан — 54 400 адам,
³⁰⁻³¹ Зебулон урыўынан — 57 400 адам,
³²⁻³³ Юсуп улы Эфрайым урыўынан — 40 500 адам,
³⁴⁻³⁵ Юсуп улы Менашше урыўынан — 32 200 адам,
³⁶⁻³⁷ Беньямин урыўынан — 35 400 адам,
³⁸⁻³⁹ Дан урыўынан — 62 700 адам,
⁴⁰⁻⁴¹ Ашер урыўынан — 41 500 адам,
⁴²⁻⁴³ Нафталий урыўынан — 53 400 адам.

⁴⁴ Муўса, Харон хәм Израилдың он еки урыўының көсемлери тәрeпинен дизимге алынғанлар усылар еди. Хәр бир көсем өз урыўының ўәкили еди.

⁴⁵ Израилда жигирма хәм оннан жоқары жастағы урысқа жарамлы барлық израиллылар өзлериниң әўладлары бойынша есапқа алынды. ⁴⁶ Есапқа алынғанлардың барлығы 603 550 адам болды.

⁴⁷ Бирақ Лебий урыўы басқалар менен бирге дизимге алынбады. ⁴⁸ Себеби Жаратқан Ийе Муўсаға былай деген еди: ⁴⁹ «Тек Лебий урыўының есабын алма хәм оларды басқа израиллылар менен бирге дизимге киргизбе.

⁵⁰ Лебийлилерди ишинде буйрықлар жазылған еки тас турған Шатырға, оған тийисли хәр бир буйым хәм затларға жуўапкер қылып қой. Олар Шатырды хәм оның барлық буйымларын көтерип алып жүрсин хәм абайлап қарап жүрсин. Оның дөгерегине өз шатырларын қурсын. ⁵¹ Мухаддес шатыр көширилгенде, оны лебийлилер жыйнасын, тоқтаған ўақытта да, оны лебийлилер қурсын. Лебийлилерден басқа Шатырға жақынласқан хәр бир адам өлтирилсин. ⁵² Израиллылар бөлимлерге бөлинип, шатырларын қурсын. Хәр бир адам өз ордасында хәм өз байрағы астында орналассын. ⁵³ Ал Израил жәмийети Жаратқан Ийениң ғәзебине ушырамаўы ушын, лебийлилер буйрықлар қойылған Шатырдың дөгерегине өз шатырларын қурсын хәм оны қараўылласын».

⁵⁴ Израиллылар булардың барлығын Жаратқан Ийе Муўсаға қалай буйырған болса, анық сондай етип орынлады.

2

Израил урыўларының орналасыў тәртиби

¹ Жаратқан Ийе Муұса хәм Харонға былай деди: ² «Израиллылардың хәр бири өз әуладының белгиси болған байрақларының астында орналассын. Олар өз шатырларын Ушырасыұ шатырының дөгерегине, оннан бираз қашықлау жерге тиксин».

³ Ушырасыұ шатырының күншығыс тәрәпинде орналасатуғын урыұлар Яхуда ордасының байрағы астында бөлимлерге бөлинип орналассын. Яхуда урыұының көсеми – Амминадаб улы Нахшон. ⁴ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 74 600.

⁵ Оның қасына Иссахар урыұы шатырларын тиксин. Иссахар урыұының көсеми – Суар улы Нетанел. ⁶ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 54 400.

⁷ Зебулон урыұы да Яхуда урыұының жанына шатырларын тиксин. Зебулон урыұының көсеми – Хелон улы Элиаб. ⁸ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 57 400.

⁹ Яхуда ордасының есабына кирген бөлимлердеги барлық ләшкерлердиң саны 186 400. Жолға шыққанда, усы үш урыұдан ибарат болған бөлим биринши болып алдында жүрсин.

¹⁰ Ушырасыұ шатырының қубла тәрәпинде орналасатуғын урыұлар Рубен ордасының байрағы астында бөлимлерге бөлинип орналассын. Рубен урыұының көсеми Шедеур улы Элисур. ¹¹ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 46 500.

¹² Оның қасына Симон урыұы өз шатырларын тиксин. Симон урыұының көсеми Суришаддай улы Шелумиел. ¹³ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 59 300.

¹⁴ Гад урыұы да Рубен урыұының жанына өз шатырларын тиксин. Гад урыұының көсеми Деўел улы Элясаф. ¹⁵ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 45 650.

¹⁶ Рубен ордасының есабына кирген бөлимлердеги барлық ләшкерлердиң саны 151 450. Жолға шыққанда, усы үш урыұдан ибарат болған бөлим екинши болып жүрсин.

¹⁷ Алдынғы еки орда менен кейинги еки орданың ортасында Ушырасыұ шатыры хәм лебийлилердиң ордасы жолға шықсын. Хәр бир урыұдың орналасыұ тәртиби қандай болса, жолға шыққанда да сондай болсын. Хәр бири өз байрағы астында өз орнында жүрсин.

¹⁸ Ушырасыұ шатырының батыс тәрәпинде орналасатуғын урыұлар Эфрайым ордасының байрағы астында бөлимлерге бөлинип орналассын. Эфрайым урыұының көсеми Аммихуд улы Элишама. ¹⁹ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 40 500.

²⁰ Оның қасына Менашше урыұы өз шатырларын тиксин. Менашше

урыўының көсеми Педасур улы Гамалиел. ²¹ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 32 200.

²² Бенямин урыўы да Эфрайым урыўының жанына өз шатырларын тиксин. Бенямин урыўының көсеми Гидоний улы Абидан. ²³ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 35 400.

²⁴ Эфрайым ордасының есабына кирген бөлимлердеги барлық ләшкерлердиң саны 108 100. Үшинши болып усылар жолға шықсын.

²⁵ Ушырасыў шатырының арқа тәрәпинде орналасатуғын урыўлар Дан урыўының байрағы астында бөлимлерге бөлинип орналассын. Дан урыўының көсеми Аммишаддай улы Ахизер. ²⁶ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 62 700.

²⁷ Оның қасына Ашер урыўы өз шатырларын тиксин. Ашер урыўының көсеми Охран улы Пагиел. ²⁸ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 41 500.

²⁹ Нафталий урыўы да Дан урыўының жанына өз шатырларын тиксин. Нафталий урыўының көсеми Энан улы Ахира. ³⁰ Оның дизимнен өткен ләшкерлериниң саны 53 400.

³¹ Дан ордасының есабына кирген барлық ләшкерлердиң саны топ-тобы менен 157 600. Олар өз байрақлары астында ең ақырында жолға шықсын.

³² Солай етип, өз әўладлары бойынша есаптан өткен пүткил Израил халқы усылар еди. Хәр бир орданың бөлимлерге бөлинип, есаптан өткен барлық ләшкерлердиң саны менен 603 550. ³³ Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша Лебий урыўы басқа израиллылар менен бирге есаптан өткерилмеди.

³⁴ Солай етип, израиллылар Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай етип иследе. Олар өз байрақлары астында ордаларын курды. Олардың хәр бири тийре хәм әўладлары бойынша орналасып, сол тәртипте жолға шығатуғын еди.

3

Лебийлилердиң хызметлери

¹ Жаратқан Ийе Синай таўында Муўса менен сөйлескенде, Харон менен Муўсаның урпақлары мыналардан ибарат еди: ² Харонның уллары: туңғышы Надаб, оннан кейингиси Абиҳу, Элазар хәм Итамар. ³ Май куйылып, руўханийлик хызметке тайынланған Харонның уллары усылар еди. ⁴ Бирақ Надаб пенен Абиҳу Синай шөлинде Жаратқан Ийениң алдында буйырылмаған от усынганы ушын өлген еди. Олардың екеўи де перзентсиз еди. Сонлықтан Элазар менен Итамар әкеси Харонның қасында руўханийлик

хызметин атқарды.

⁵ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ⁶ «Руұханий Харонға жәрдем бериұи ушын Лебий урыұын шақырып, оларды хызметке қой. ⁷ Олар Харон хәм пүткил жәмийет ушын Ушырасыұ шатырында қараұыллық қылсын хәм ондағы барлық хызметти алып барсын. ⁸ Олар израиллылар ушын Ушырасыұ шатырында хызмет қылып, ондағы барлық буйымларға жуұапкер болсын.

⁹ Лебийлилерди Харон хәм оның улларының хызметине тапсыр. Лебийлилер Израил халқының ишинде пүткиллей Харонның хызметине арналады.

¹⁰ Руұханийлик хызметин атқарыұи ушын Харон менен улларын хызметке қой. Олардан басқа Мухаддес орынға жақынлаған хәр бир адам өлтирилсин».

¹¹ Жаратқан Ийе Муұсаға және былай деди: ¹² «Мине, Израил халқының қарыннан биринши шыққан улларының орнына лебийлилерди таңладым. Олар Маған тийисли. ¹³ Өйткени барлық туңғышлар Маған тийисли. Мен Мысырда туңғышлардың хәммесин жоқ қылған күни, Израилдың барлық туңғышларын – адамның туңғышын, хайұанның биринши төлин Өзиме айырып алдым. Олар Маған тийисли. Себеби Мен – Жаратқан Ийемен».

Лебий урыұының дизимге алыныұи

¹⁴ Жаратқан Ийе Муұсаға Синай шөлинде былай деди: ¹⁵ «Лебий урыұын санақтан өткиз. Бир айлық хәм оннан жоқары жастағы барлық ер адамларды әуладлары хәм тийрелери бойынша есаплап шық».

¹⁶ Солай етип, Муұса Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша оларды санап шықты.

¹⁷ Лебийдің улларының атлары мыналар: Гершон, Қоҳат хәм Мерарий.

¹⁸ Гершонның тийре басшылары болған уллары мыналар: Либний хәм Шимей.

¹⁹ Қоҳаттың тийре басшылары болған уллары: Амрам, Исхар, Хеброн хәм Уззиел. ²⁰ Мерарийдің тийре басшылары болған уллары: Махлий хәм Муший. Әуладлары бойынша Лебий тийрелери усылар.

²¹ Гершоннан Либний хәм Шимей тийрелери келип шықты. ²² Олардың бир айлық хәм оннан жоқары жастағы есаптан өткен барлық еркеклериниң саны 7500. ²³ Гершон тийрелери батыста, Шатырдың артқы тәрeпинде орналасыұи керек еди. ²⁴ Гершон әуладының басшысы Лаел улы Элясаф еди.

²⁵ Гершонның урпағы Ушырасыұ шатырының мына затлары ушын жуұапкер еди: шатырдың ишки бөлими менен жапқышларына, шатырдың кирер аұзындағы пердеге, ²⁶ хәұли хәм қурбанлық орынды қоршап турған перделерге, хәұлиниң кирер аұзындағы пердеге, арқанларға хәм буларға тийисли барлық хызметлерге.

²⁷ Қоҳаттан Амрам, Исхар, Хеброн хәм Уззиел тийрелери келип шықты.

²⁸ Олардағы бир айлық хәм оннан жоқары жастағы барлық ер адамлардың

саны 8600 еди. Олар Мухаддес шатырдың хызметине жуўапкер болды.

²⁹ Қоҳаттан келип шыққан тийрелер шатырдың кубла тәрәпинде орналасыўы керек еди. ³⁰ Қоҳат әўладының басшысы Уззиел улы Элисафан еди. ³¹ Қоҳат урпағы Келисим сандығына, столға, хәстеге, қурбанлық орын менен түтетки түтетилетуғын орынға, Мухаддес шатырдың буйымларына, Ең мухаддес бөлме менен Мухаддес бөлмени бөлип турған пердеге хәм усыларға тийисли хызметлерге жуўапкер еди. ³² Лебий урыўының басшыларының үстинен руўханий Харонның улы Элазар басшылық қылатуғын еди. Мухаддес шатырға жуўапкер адамлар оның бақлаўы астында болды.

³³ Мерарийден Махлий хәм Муший тийрелери келип шықты. ³⁴ Олардың бир айлық хәм оннан жоқары жастағы есаптан өткен барлық еркеклериниң саны 6200. ³⁵ Мерарий әўладының басшысы Абихайыл улы Суриел еди. Мерарий тийрелери шатырдың арқа тәрәпинде орналасыўы керек еди.

³⁶⁻³⁷ Мерарий урпақлары шатырдың мына затлары ушын жуўапкер еди: шатырдың тахтайларына, кадаларына, бағанларына, ултанларына хәм буларға тийисли барлық затларға, шатырдың хәўлисиниң этирапындағы бағанлары менен ултанларына хәм қазықлары менен арқанларына хәм буларға тийисли барлық хызметке.

³⁸ Муўса, Харон хәм оның уллары шатырдың шығысқа қараған алдыңғы тәрәпине, Ушырасыў шатырының алдында орналасатуғын еди. Олар израиллылар атынан Мухаддес мәканда хызмет қылыў ушын қойылған еди. Олардан басқа сол хызметти атқарыўға Мухаддес мәканға жақынлаған хәр бир адам өлтирилетуғын еди.

³⁹ Муўса менен Харон Жаратқан Ийениң буйрығына муўапық Лебий урыўын тийрелери бойынша бир айлық хәм оннан жоқары жастағы барлық ер адамларды санап шыққанда, олардың улыўма саны 22 000 болды.

Лебий урыўының туңғыш уллардың орнын басыўы

⁴⁰ Соннан кейин, Жаратқан Ийе Муўсаға: «Израиллылардың бир айлық хәм оннан жоқары жастағы еркек туңғышларын санап шығып, оларды атпа-ат дизимге ал. ⁴¹ Израиллылардың барлық туңғыш улларының орнына лебийлилерди, және де, израиллылардың хайўанларының биринши төллериниң орнына лебийлилердиң хайўанларын Маған айырып бер. Мен – Жаратқан Ийемен», – деди.

⁴² Солай етип, Муўса Жаратқан Ийениң буйырғанындай етип, израиллылардың барлық туңғыш улларын санап шықты. ⁴³ Атпа-ат есапқа алынған бир айлық хәм оннан жоқары жастағы туңғыш ер адамлар барлығы болып 22 273 болды.

⁴⁴ Жаратқан Ийе Муўсаға және былай деди: ⁴⁵ «Израиллылардың туңғыш

улларының орнына лебийлилерди, хайуанларының орнына да лебийлилердин хайуанларын айырып шығар. Лебийлилер Меники болады. Мен – Жаратқан Иемен. ⁴⁶ Лебийлилердин санынан артық шыққан 273 израиллы туңғыш ер адамлар ушын қун төлеп қайтып алыуы тийис. ⁴⁷ Хәр бир артық шыққан адам ушын бес шекел гүмистен ал. Хәр бир шекел гүмис бөлеклери Мухаддес орын өлшеми менен жигирма герадан^a болсын. ⁴⁸ Лебийлилердин санынан артық шыққанлардан қун сыпатында алынатуғын гүмисти Харон менен улларына бер».

⁴⁹ Муўса лебийлилерден артық шыққан израиллылардан қун төлеми сыпатында пул алғанда, ⁵⁰ бул Мухаддес орын өлшеми менен 1365 шекел гүмис^b болды. ⁵¹ Муўса Жаратқан Иениң өзине буйырғанындай, қунның төлемлерин Харон хәм оның улларына берди.

4

Қоҳат урпағының хызметлери

¹ Жаратқан Ие Муўса менен Харонға былай деди: ² «Лебий урыўындағы Қоҳат урпағын тийре хәм әўладлары бойынша санап шық. ³ Ушырасыў шатырында жумыс ислеўге жарамлы отыздан елиў жасқа дейинги адамлардың хәммесин сана.

⁴ Қоҳат урпағының жумысы Ушырасыў шатырындағы ең мухаддес буйымларға жуўапкершиликтен ибарат. ⁵ Халық жолға шыққан ўақытта Харон менен уллары келип, ишки бөлмениң пердесин шешип алсын хәм оның менен Келисим сандығын жапсын. ⁶ Кейин оның үстине жумсақ териден исленген жабыў жаўып, үстине және қызғыш көк жапқыш жапсын хәм сырықларын сандықтың халқаларына жайластырсын.

⁷ Усынылған нанлар қойылатуғын столдың үстине қызғыш көк реңли жапқыш жайып, үстине табақларды, түтетки салатуғын тостағанларды, ишимлик садақалары ушын кеселер хәм гүзелерди қойсын. Столдың үстинде күнделикли усынылған нанлар да турсын. ⁸ Булардың үстине қырмызы реңли жапқыш жаўып, кейин оны жумсақ териден исленген жапқыш пенен жапсын, ал сырықларын столдың халқаларына жайластырсын.

⁹ Соннан соң шыра қойылатуғын хәстени, оның шыраларын, пиликлерди тазалайтуғын қысқышлар менен ыдысларды хәм зәйтүн майы ушын қолланылатуғын ыдысларды қызғыш көк реңли жапқыш пенен жаўып орасын. ¹⁰ Кейин буларды жумсақ тери менен орап, зәмбердиң үстине

^aЖигирма гера – шама менен 10 гр. гүмис.

^bМухаддес орын өлшеми менен 1365 шекел гүмис – шама менен 13.7 кг.

қойсын.

¹¹ Түтетки түтетилетуғын алтын орынның үстине қызғыш көк тауар жайып, оның үстин жумсақ бир тери менен қапласын хәм сырықларын алтын орынның халқаларына жайластырсын. ¹² Мухаддес орында қолланылатуғын барлық буйымларды алып, оларды қызғыш көк жапқыш пенен орап, үстин жумсақ териден исленген жапқыш пенен жапсын хәм кейин екінши зәмбердің үстине қойсын.

¹³ Қурбанлық орынды күлден тазалап, оны шым қызыл реңли жабыұ менен жапсын. ¹⁴ Соннан соң, хызмет ұақтында қолланылатуғын барлық буйымларды: шоқ салынатуғын ыдысларды, шанышқыны, күл алатуғын белшени, қан себетуғын табақларды қурбанлық орынның үстине қойып, жумсақ териден исленген жабыұ менен жапсын хәм сырықларын қурбанлық орынның халқаларына жайластырсын.

¹⁵ Израил ордасы басқа жерге көшетуғын ұақытта, Харон менен оның уллары мухаддес буйымларды хәм буларға тийисли барлық затларды жыйнастырып, орап болғаннан соң, Қоҳат урпақлары келип, оларды көтерип алып жүрсин. Олар өлмеұи ушын мухаддес буйымларға қол тийгизбесин. Қоҳат урпағының Ушырасыұ шатырындағы алып жүретуғын буйымлар усылардан ибарат.

¹⁶ Руұханий Харон улы Элазар шыралар ушын зәйтүн майына, хош ийисли түтеткиге, күнделикли берилетуғын ғәлле садақасына хәм майлаұ рәсимине қолланылатуғын зәйтүн майына, және де, шатырға хәм оның ишиндеги барлық мухаддес буйымлар менен буларға тийисли затларға жуұапкер болсын».

¹⁷ Жаратқан Ийе Муұса менен Харонға былай деди: ¹⁸ «Қоҳат тийрелериниң лебийлилердің арасынан жоқ болып кетиұине жол қоймаңлар. ¹⁹ Олардың ең мухаддес затларға жақынласып, өлип қалмаұи ушын былай ислеңдер: Харон менен оның уллары келип, Қоҳат урпағының хәр бириниң ислейтуғын хызметин хәм не алып жүретуғынын белгилесин. ²⁰ Бирақ Қоҳат урпағы азғантай ұақытқа болса да ишке кирип, мухаддес буйымларға қарамасын, болмаса олар өледі».

Гершон урпағының хызметлери

²¹ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ²² «Гершон урпағын да әұладлары хәм тийрелери бойынша санақтан өткиз. ²³ Ушырасыұ шатырында жумыс ислеұге жарамлы отыздан елиұ жасқа дейинги барлық ер адамларды сана.

²⁴ Гершон тийрелериниң хызмети хәм жүк тасыұ ұазыйпалары мыналардан ибарат: ²⁵ олар Ушырасыұ шатырының ишки хәм сыртқы жапқышларын, оның кирер аұзындағы пердени, ²⁶ шатыр менен қурбанлық орынды айлана

дөгөрөклөп турған хәўлиниң перделерин, хәўлиниң кирер аўзындағы пердени хәм арқанлар менен усыларға қолланылатуғын барлық затларды көтерип алып жүрсин. Усы затлар менен байланыслы жумыслардың хәммесин Гершон урпағы орынласын. ²⁷ Харон хәм оның уллары Гершон урпағының хызметин, жүклерди тасыўын хәм басқа да орынлайтуғын ўазыйпаларын шөлкемлестирсин. ²⁸ Гершон тийрелериниң Ушырасыў шатырындағы ислеитуғын жумыслары усылардан ибарат. Олар руўханий Харон улы Итамардың бақлаўы астында хызмет етеди.

Мерарий урпағының хызметлери

²⁹ Енди Мерарий урпағын тийрелери хәм әўладлары бойынша санақтан өткиз. ³⁰ Ушырасыў шатырында жумыс ислеўге жарамлы отыздан елиў жасқа дейинги барлық ер адамларды сана. ³¹ Олар Ушырасыў шатырындағы жумыс барысында мыналарды орынлайды: шатырдың тахтайларын, қадаларын, бағанларын, ултанларын, ³² шатырды дөгөрөклөп турған хәўлиниң бағанлары менен оның ултанларын, қазықларын, арқанларын хәм буларға қолланылатуғын барлық затларды көтерип алып жүрсин. Олардың хәр бирине не тасыйтуғынын анықлап, белгилеп бериң. ³³ Мерарий тийрелериниң Ушырасыў шатырына байланыслы хызмети усылардан ибарат. Олар руўханий Харон улы Итамардың бақлаўы астында хызмет етеди».

Лебийлилердиң дизимге алыныўы

³⁴ Муўса, Харон хәм жәмийеттиң көсемлери Қоҳат урпағын тийрелери хәм әўладлары бойынша санап шықты. ³⁵ Ушырасыў шатырында жумыс ислеўге жарамлы отыздан елиў жасқа дейинги барлық ер адамларды санап шыққанда, ³⁶ олардың саны 2750 адам болды. ³⁷ Ушырасыў шатырында жумыс ислеитуғын Қоҳат урпағы усылар еди. Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша Муўса менен Харон оларды санап шықты.

³⁸ Гершон урпағы да тийрелери хәм әўладлары бойынша саналды. ³⁹ Ушырасыў шатырында жумыс ислеўге жарамлы отыз жастан елиў жасқа дейинги барлық ер адамлар саналғанда, ⁴⁰ олардың саны 2630 адам болды. ⁴¹ Ушырасыў шатырында жумыс ислеитуғын Гершон урпағы усылар еди. Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша Муўса менен Харон оларды санап шықты.

⁴² Мерарий урпағы да тийрелери хәм әўладлары бойынша саналды. ⁴³ Ушырасыў шатырында жумыс ислеўге жарамлы отыз жастан елиў жасқа дейинги барлық ер адамлар саналғанда, ⁴⁴ олардың саны 3200 адам болды. ⁴⁵ Ушырасыў шатырында жумыс ислеитуғын Мерарий урпағы усылар еди. Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша Муўса менен Харон

оларды санап шықты.

⁴⁶ Солай етип, Муўса, Харон хәм Израилдың көсемлери лебийлилерди тийрелери хәм әўладлары бойынша санап шықты. ⁴⁷ Ушырасыў шатырында жұмыс ислеўге хәм жүк тасыўға жарамлы отыз жастан елиў жасқа дейинги барлық ер адамлар саналғанда, ⁴⁸ олардың улыўма саны 8580 адам болды.

⁴⁹ Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша олардың хәр бирине ислейтуғын хызмети хәм тасыйтуғын жүклери белгилеп берилди. Солай етип, Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша барлық адамлар дизимге алынды.

5

Жәмийеттиң пәклигин сақлаў

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Израил халқына буйыр. Олар тери кеселлигине жолыққан, жынысый ағзасынан ириң яки қан бөлинип шыққан ямаса өлиге бир жерин тийгизип ҳарамланған хәр бир адамды ордадан сыртқа шығарып жиберсин. ³ Еркек болсын, ҳаял болсын арасында Мен жасап атырған орданы ҳарамламаўы ушын, оларды орданың сыртына шығарып жиберсин».

⁴ Израил халқы айтылғанларды орынлап, Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай оларды орданың сыртына шығарып жиберди.

Гүна ушын төлем төлеў туўрысында

⁵ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ⁶ «Израил халқына былай деп айт: „Егер бир еркек ямаса ҳаял биреўге қарсы қандай да бир гүна ислеп, усы арқалы Жаратқан Ийеге қыянет етсе, ол адам айыплы саналады. ⁷ Бундай адам ислеген гүнасын ашық мойынласын. Ол жәбир шеккен адамға келтирген зыяны ушын төлем төлесин, және де, оның үстине бестен бир бөлегин де қосып берсин. ⁸ Егер де ол адам өлсе хәм оған берилетуғын төлемди алатуғын бирде бир жақын ағайини болмаса, онда сол төлем Жаратқан Ийеге тийисли болып, буны руўханийге берсин. Айыплы адам усы төлем менен бирге гүнадан тазаланыў ушын қурбанлыққа бир қошқар алып келсин. ⁹ Израил халқының руўханийге алып келген мухаддес садақаларының барлығы руўханийге тийисли болсын. ¹⁰ Руўханий қабыл қылған хәр бир садақалар руўханийдиң өзине тийисли болсын“».

Хаялынан гүманланған еркек ҳаққында

¹¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ¹² «Израил халқына былай деп айт: „Егер бир адамның хаялы жолдан азғырылып, күйеўине бийопалық қылса,

¹³ басқа бир адам менен жатып, өзін ҳарамласа, буны күйеуінен жасырса ҳәм буған гүә адам болмағанлығы себепли ҳаялдың ислегени жасырын болса, ¹⁴ буған қарамастан, күйеуі ҳаялын қызғанып, оған қарсы жүрегінде гүман пайда болыуы мүмкин. Ямаса ҳаялы бийопалық қылмаса да, күйеуі оны қызғанып, жүрегінде оған қарсы гүман пайда болыуы мүмкин. ¹⁵ Усындай жағдайларда ол адам ҳаялын руўханийге алып келсин. Ҳаялы ушын оннан бир эфа арпа унынан садақа алып келсин. Унның үстине зәйтүн майын ямаса хош ийисли шайыр қоспасын. Себеби бул – айыпты еслетиу ушын берилетуғын қызғаныу садақасы.

¹⁶ Руўханий ҳаялды алып келип, Жаратқан Ийениң алдына турғызсын.

¹⁷ Кейин ылайдан исленген ыдысқа мухаддес суў куйсын ҳәм Мухаддес шатырдың ишиндеги жерден топырақ алып, суўға салсын. ¹⁸ Руўханий сол ҳаялды Жаратқан Ийениң алдына турғызғаннан соң, оның шашын жайсын, еслетиу садақасын, яғнай қызғаныу садақасын оның қолына услатсын. Руўханийдің өзи нәлет келтиретуғын ашшы суўды қолына услап турсын.

¹⁹ Соннан соң, ол ҳаялға нәлетти тастыйықлатып, оған былай деп айтсын: Егер сен басқа бир еркек пенен жатпаған болсаң, күйеуің бола тура жолдан азғырылып, өзинди ҳарамламаған болсаң, онда нәлет алып келетуғын мына суў саған зыянын тийгизбесин. ²⁰ Бирақ күйеуің бола тура жолдан азғырылып, басқа бир еркек пенен жатып, өзинди ҳарамлаған болсаң, ²¹ онда адамлар биреуді нәлетлегенде, Жаратқан Ийе сениң атыңды нәлетке қосып айтатуғын қылсын ҳәм қурсағың зыянланып, бийперзент қылсын. ²² Нәлет келтиретуғын бул суў ишиңе барғанда, қурсағың зыянланып, бала туўа алмайтуғын қылсын.

Сонда ҳаял: «Аўмийин, аўмийин», – деп айтсын.

²³ Руўханий бул нәлетлерди бир бөлек териге жазып, оны ашшы суўға шайсын. ²⁴ Нәлет келтиретуғын суўды ҳаялға ишкизсин. Суў ҳаялдың ишине киргеннен соң, оған азап берсин. ²⁵ Руўханий сол ҳаялдың қолынан қызғаныу садақасын алып, Жаратқан Ийениң алдында жоқары көтерип усынғаннан соң, садақаны қурбанлық орынға алып келсин. ²⁶ Руўханий ғәлле садақасынан бир уўыс алып, оны толық садақаның белгиси ретинде қурбанлық орында түтетип жандырсын. Кейин ҳаялға суўды ишкизсин. ²⁷ Егер ҳаял күйеуіне бийопалық қылып, өзін ҳарамлаған болса, нәлет алып келетуғын суўды ишкенде, оған азап береді. Суў оның қарнын исирип, туўмайтуғын қылып таслайды ҳәм ол халқы арасында нәлетий болып қалады. ²⁸ Бирақ ҳаял өзін ҳарамламаған ҳәм пәк болса, ол өзине тағылған айыптан қутылады ҳәм бала көтеретуғын болады.

²⁹ Қызғаншақлық ҳаққында қағыйдалар усылардан ибарат. Егер бир ҳаял күйеуіне бийопалық қылып, өзін ҳарамласа, ³⁰ ямаса күйеуінде ҳаялына

деген қызғаныш хәм жүрегінде оған қарсы гүман пайда болса, онда руўханий ҳаялды Жаратқан Ийениң алдына турғызып, усы нызам бойынша ис тутсын. ³¹ Сонда күйеуи ҳәр қандай айыптан қутылады, ҳаял болса, ислеген айыбының жазасын тартады“».

6

Жаратқан Ийеге бағышланыў

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Израил халқына былай деп айт: „Егер еркек ямаса ҳаял айрықша ўәде берип, өзин нәзир^с сыпатында Жаратқан Ийеге бағышласа, ³ ол шараптан хәм ҳәр қандай өткир ишимликтен өзин тыйсын. Жүзимнен ямаса басқа өткир ишимликлерден исленген сирке суўынан ишпесин. Жүзимнен таярланған ширели суўдан ишпесин. Жүзим де, кишмиш те жемесин. ⁴ Ол Жаратқан Ийеге бағышланған дәўиринде жүзимнен таярланған ҳеш нәрсе жемесин, ҳәттеки, жүзимниң дәнесинен қабығына дейин аўзына улыўма алмасын.

⁵ Нәзир сыпатында бағышланған дәўиринде басына ҳеш қандай пәки тиймесин. Ол өзин Жаратқан Ийеге арнаған дәўириниң ақырына дейин мухаддес болсын, шашын өсирсин. ⁶ Сол күнлер даўамында өлиге жақынламасын. ⁷ Ҳәттеки, оның анасы, әкеси, аға-иниси ямаса әжапа-қарындасы қайтыс болса да, олар себепли өзин ҳарамламасын. Өйткени оның басындағы шашы – өзин нәзир сыпатында Қудайға бағышлаганының белгиси. ⁸ Ол нәзир болған дәўиринде Жаратқан Ийеге бағышланған болады.

⁹ Егер оның жанында тосаттан биреў қайтыс болып қалса, онда ол адамның бағышланған шашы ҳарамланады. Сол себепли нәзир болған адам өзин пәклеў ушын жети күннен кейин шашын алдырып тасласын. ¹⁰ Сегизинши күни ол еки қумыры ямаса еки жас кептер әкелип, Ушырасыў шатырының алдында руўханийге берсин. ¹¹ Руўханий булардың биреўин гүна қурбанлығы етип, екінчисин жандырылатуғын қурбанлық етип берсин. Солай етип, өли себепли айыплы болған сол адам ушын пәклеў рәсими өткерилсин. Сол күни ол өз басын қайтадан бағышласын. ¹² Ол ҳарамланғанлығы себепли оның алдыңғы бағышланған күнлери есапқа алынбайды. Сонлықтан, айып қурбанлығы ушын бир жасар еркек тоқлы усынып, Жаратқан Ийеге өзин қайтадан бағышлаўы тийис.

¹³ Нәзир болған адамға арналған қағыйда мыналардан ибарат: оның бағышланыў күнлери тамам болғанда, ол Ушырасыў шатырының алдына

^с6.2 Нәзир -

алып келинсин. ¹⁴ Усы жерде ол Жаратқан Ийеге мына құрбанлықтарды ұсынсын: жандырылатуғын құрбанлық үшін бір жасар минсіз бір еркек тоқлы, гүна құрбанлығы үшін бір жасар минсіз бір қой, татыұлық құрбанлығы үшін минсіз бір қосқар, ¹⁵ гәлле садақасы хәм ишимлик садақалары менен бирге бір себет ашытқысыз нанлар – сапалы уннан зәйтүн майы қосылған шөреклер, үстине зәйтүн майы жағылған пәтирлер.

¹⁶ Руұханий буларды гүна құрбанлығы хәм жандырылатуғын құрбанлық үшін Жаратқан Ийеге ұсынсын. ¹⁷ Кейин қосқарды гәлле хәм ишимлик садақалары менен бирге Жаратқан Ийеге татыұлық құрбанлығы етип ұсынсын. Сондай-ақ, себеттеги ашытқысыз нанларды да ұсынсын.

¹⁸ Соннан соң, нәзир болған адам Ушырасыұ шатырының алдында бағышланған шашын алдырып, шашын татыұлық құрбанлығы жандырылып атырған отқа жағып жиберсин.

¹⁹ Нәзир болған адам шашын алдырғаннан соң, руұханий қосқардың қайнатылған алдыңғы бір санын, себеттен ашытқысыз бір нанды хәм пәтирди оның қолына ұслатсын. ²⁰ Кейин руұханий буларды Жаратқан Ийеге бағышлаұ үшін жоқары көтерип ұсынсын. Булар жоқары көтерип ұсынылған төс хәм артқы сан менен бирге мухаддес болып, руұханийдің пайы саналады. Соннан кейин нәзир болған адам шарап ишиұине болады.

²¹ Ұде берип, нәзир сыпатында бағышланған адам үшін қағыйдалар ұсылардан ибарат. Ол ұсы қағыйдаларға муұапық Жаратқан Ийеге құрбанлықтарын берсин. Соның менен бирге, қолынан келгенинше оннан да көбирегин бериұине болады. Ол ұде бергениндей етип хәм бағышланыұ қағыйдаларына муұапық түрде анық орынлаұ керек“».

Руұханийдің ақ пәтиясы

²² Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ²³ «Харон менен оның ұлларына былай деп айт: „Израил халқына ақ пәтия бергениңизде, оларға былай деп айтың:

²⁴ Жаратқан Ийе сизлерди жарылқасын, қорғасын!

²⁵ Жаратқан Ийе сизлерге Өз нурын төксин, рехимли болсын!

²⁶ Жаратқан Ийе сизлерге Өз нәзерин салсын хәм тынышлығын берсин!“»

²⁷ Солай етип, руұханийлер атымды айтып, Израил халқына ақ пәтия берсин. Сонда Мен де оларды жарылқайман.

7

Басшылардың Жаратқан Ийеге берген садақалары

¹ Муўса Шатырды тигип болғаннан соң, Шатырды хәм оның барлық буйымларын, және де, қурбанлық орынды хәм оған тийисли барлық буйымларын майлаў рәсиминен өткерип, бағышлады. ² Кейин Израилдың көсемлери, дизимге алыў ўазыйпасын алып барған әўлад хәм урыў басшылары өз сыйларын алып келди. ³ Олардың Жаратқан Ийеге алып келген сыйлары үсти бастырылған алты арба хәм он еки өгизден ибарат еди. Хәр бир көсем бир өгизден хәм хәр бир еки көсем бир арбадан алып келген еди. Көсемлер бул сыйларын шатырдың алдына әкелип қойды.

⁴ Кейин Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ⁵ «Бул сыйларды олардан қабыл етип ал. Буларды Ушырасыў шатырындағы хызметлерде қолланың. Лебийлилердің ислеитуғын хызметлерине қарап, буларды оларға бөлип бер».

⁶ Сонда Муўса арба хәм өгизлерди алып, лебийлилерге бөлистирип берди.

⁷ Ислеитуғын хызметлери бойынша Гершон урпағына еки арба менен төрт өгиз, ⁸ Мерарий урпағына төрт арба менен сегиз өгиз берди. Мерарий хәм Гершон урпақлары руўханий Харонның улы Итамардың бақлаўы астында хызмет қылатуғын еди. ⁹ Қоҳат урпағына болса, хеш нәрсе бермеді. Себеби олардың ислеитуғын хызмети мухаддес буйымларды ийинде көтерип, алып жүриў еди.

¹⁰ Қурбанлық орын майланып, бағышланған ўақытта, көсемлер өзлериниң басқа сыйларын алып келди хәм буларды орынның алдына әкелип қойды.

¹¹ Бул ҳаққында Жаратқан Ийе Муўсаға: «Қурбанлық орынның бағышланыўы ушын хәр күни бир көсем өзиниң сыйын усысын», – деген еди.

¹² Биринши күни Яхуда урыўынан Амминадаб улы Нахшон сыйларын усынды. ¹³ Оның әкелген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди. ¹⁴ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ¹⁵ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар, бир жасар еркек тоқлы, ¹⁶ гүна қурбанлығы ушын бир теке, ¹⁷ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке, хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Амминадаб улы Нахшонның алып келген сыйлары усылар еди.

¹⁸ Екинши күни Иссахар урыўының көсеми Суар улы Нетанел сыйларын усынды. ¹⁹ Оның алып келген сыйлары мыналар еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди. ²⁰ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ²¹ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы, ²² гүна қурбанлығы

ушын бир теке, ²³ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Суар улы Нетанелдің алып келген сыйлары усылар еди.

²⁴ Үшінши күни Зебулон урыўының көсеми Хелон улы Элиаб сыйларын усынды. ²⁵ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғалле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди. ²⁶ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ²⁷ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ²⁸ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ²⁹ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Хелон улы Элиабтың алып келген сыйлары усылар еди.

³⁰ Төртінши күни Рубен урыўының көсеми Шедеур улы Элисур сыйларын усынды. ³¹ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғалле садақасы ушын зәйтүн майы менен араластырылған сапалы унға толы еди. ³² Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған,

³³ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ³⁴ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ³⁵ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Шедеур улы Элисурдың алып келген сыйлары усылар еди.

³⁶ Бесінши күни Шимон урыўының көсеми Суришаддай улы Шелумиел сыйларын усынды. ³⁷ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғалле садақасы ушын зәйтүн майы менен араластырылған сапалы унға толы еди.

³⁸ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған,

³⁹ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁴⁰ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁴¹ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Суришаддай улы Шелумиелдің алып келген сыйлары усылар еди.

⁴² Алтыншы күни Гад урыўының көсеми Деўел улы Элясаф сыйларын алып келди. ⁴³ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғалле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди. ⁴⁴ Түтетки толтырылған 10

шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ⁴⁵ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁴⁶ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁴⁷ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Деўел улы Элясафтың алып келген сыйлары усылар еди.

⁴⁸ Жетинши күни Эфрайым урыўының көсеми Аммихуд улы Элишама сыйларын усынды. ⁴⁹ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы менен араластырылған сапалы унға толы еди.

⁵⁰ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ⁵¹ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁵² Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁵³ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Аммихуд улы Элишаманың алып келген сыйлары усылар еди.

⁵⁴ Сегизинши күни Менашше урыўының көсеми Педасур улы Гамалиел сыйларын усынды. ⁵⁵ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди.

⁵⁶ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ⁵⁷ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁵⁸ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁵⁹ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Педасур улы Гамалиелдің алып келген сыйлары усылар еди.

⁶⁰ Тоғызыншы күни Бенямин урыўының көсеми Гидоний улы Абидан сыйларын усынды. ⁶¹ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы менен араластырылған сапалы унға толы еди.

⁶² Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ⁶³ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁶⁴ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁶⁵ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Гидоний улы Абиданның алып келген сыйлары усылар еди.

⁶⁶ Оныншы күни Дан урыўының көсеми Аммишаддай улы Ахиезер сыйларын усынды. ⁶⁷ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғәлле

садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди.

⁶⁸ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған,

⁶⁹ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁷⁰ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁷¹ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Аммишаддай улы Ахиезердің алып келген сыйлары усылар еди.

⁷² Он биринши күни Ашер урыўының көсеми Охран улы Пагиел сыйларын усынды. ⁷³ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғалле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди. ⁷⁴ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ⁷⁵ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁷⁶ Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁷⁷ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Охран улы Пагиелдің алып келген сыйлары усылар еди.

⁷⁸ Он екінши күни Нафталий урыўының көсеми Энан улы Ахира сыйларын усынды. ⁷⁹ Оның алып келген сыйлары мыналардан ибарат еди: Мухаддес орын өлшеми менен 130 шекел аўырлығындағы бир гүмис жалпақ табақ, 70 шекел аўырлығындағы бир гүмис қырма. Бул екеўи де ғалле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы унға толы еди. ⁸⁰ Түтетки толтырылған 10 шекел аўырлығындағы бир алтын тостаған, ⁸¹ жандырылатуғын қурбанлық ушын бир буға, бир қошқар хәм бир жасар еркек тоқлы. ⁸² Гүна қурбанлығы ушын бир теке, ⁸³ татыўлық қурбанлығы ушын еки буға, бес қошқар, бес теке хәм хәр бири бир жасардан болған бес еркек тоқлы. Энан улы Ахираның алып келген сыйлары усылар еди.

⁸⁴ Солай етип, қурбанлық орын майланған ўақытта, Израил көсемлериниң орынды бағышлаў ушын алып келген сыйлары мыналар еди: он еки гүмис жалпақ табақ, он еки гүмис қырма, он еки алтын тостаған. ⁸⁵ Хәр бир гүмис жалпақ табақтың аўырлығы 130 шекелден, хәр бир қырманың аўырлығы 70 шекелден еди. Мухаддес орын өлшеми менен гүмис ыдыслардың барлығының аўырлығы 2400 шекел болды. ⁸⁶ Түтетки толтырылған он еки алтын тостағанның хәр бириниң аўырлығы мухаддес орын өлшеминде 10 шекел еди. Барлық алтын тостағанлардың аўырлығы 120 шекел болды.

⁸⁷ Жандырылатуғын қурбанлық ушын ғалле садақасы менен бирге усынылған хайўанлардың саны он еки буға, он еки қошқар хәм бир жасардан болған он еки еркек тоқлы, гүна қурбанлығы ушын да он еки теке. ⁸⁸ Татыўлық қурбанлығы ушын усынылған хайўанлардың саны жигирма төрт буға, алпыс

қошқар, алпыс теке хәм хәр бири бир жасардан болған алпыс еркек тоқлы еди. Құрбанлық орын майланғаннан соң, орынның бағышланыуы ушын берілген сыйлар усылар еди.

⁸⁹ Муўса Жаратқан Ийе менен сөйлесіу ушын Ушырасыу шатырына киргенде, Келисим сандығының гүна кешириу қақпағының үстиндеги еки Керуб арасынан өзине сөйлеген дауысты еситетуғын еди. Жаратқан Ийе Муўса менен усы тәризде сөйлесетуғын еди.

8

Шыралардың орнатылыуы

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Харонға айт, ол жети шыраны хәстеге орнатқанда, хәстениң алдыңғы тәрәпине жақтылық түсип туратуғын қылып орнатсын».

³ Харон айтылғандай етип иследи. Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай, шыраларды хәстениң алдыңғы тәрәпине жақты түсетуғын қылып орналастырды. ⁴ Хәсте Жаратқан Ийениң Муўсаға көрсеткен үлгиси бойынша, ултанынан баслап, гүллерине дейин алтыннан шөккишлеп исленген еди.

Лебийлилердің бағышланып, хызметке қойылыуы

⁵ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ⁶ «Лебийлилерди Израил халқының арасынан айырып алып, оларды пәклеу рәсиминен өткіз. ⁷ Оларды пәклеу ушын былай ислейсен: пәклеу туғын сууды олардың үстине серп. Олар шашлары менен барлық жүнлерин қырып тасласын хәм кийимлерин жуўсын. Усылайынша, олар пәк болады. ⁸ Кейин олар бир буға менен гәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған сапалы ун алып келсин. Гүна құрбанлығы ушын сен де басқа бир буға алып кел. ⁹ Лебийлилерди Ушырасыу шатырының алдына алып келип, барлық Израил жәмийетин жыйна. ¹⁰ Лебийлилерди Жаратқан Ийениң, яғный Мениң алдыма әкелгениңде, израиллылар олардың үстине қолларын қойсын. ¹¹ Жаратқан Ийеге, яғный Маған хызмет етиуи ушын, Харон израиллылардың арасынан лебийлилерди садақа сыпатында Маған бағышласын.

¹² Лебийлилер қолларын буғалардың басына қойсын хәм олардың гүналары кеширилиуи ушын, буғалардың биреуи гүна құрбанлығы ушын, екіншиси жандырылатуғын құрбанлық ушын Жаратқан Ийеге усынылсын.

¹³ Лебийлилерди Харон хәм оның улларының алдында турғыз. Оларды садақа сыпатында Жаратқан Ийеге, Маған бағышла. ¹⁴ Лебийлилерди басқа израиллылардың арасынан усы тәризде бөлип ал. Лебийлилер Маған тийисли

болады.

¹⁵ Сен лебийлилерди пәклеп, садақа сыпатында бағышлағаннан соң, олар Ушырасыу шатырындағы хызметин баслауына болады. ¹⁶ Израиллылар арасында лебийлилер толығы менен Маған тийисли. Себеби қарыннан биринши шыққан барлық уллардың орнына оларды Өзиме таңлап алдым.

¹⁷ Израил халқының арасындағы барлық биринши туұылғанлар адам болсын, хайуан болсын – олар Меники. Өйткени Мен Мысырда биринши туұылғанларды жоқ қылған күни, оларды Өзиме айырып алдым. ¹⁸ Солай етип, Израил халқында барлық биринши туұылған уллардың орнына лебийлилерди таңладым. ¹⁹ Израиллылар Мухаддес орынға жақынласып, бәлеге дуұшар болмауы ушын, олардың орнына Ушырасыу шатырындағы хызметти ислеп, израиллылардың гүналарын тазалау ушын, лебийлилерди Харон хәм оның улларының қолларына тапсырдым».

²⁰ Муұса, Харон хәм пүткил Израил жәмийети Жаратқан Ийениң лебийлилерге байланысly Муұсаға берген хәр бир буйрығын толығы менен орынлады. ²¹ Лебийлилер өзлерин пәклеп, кийимлерин жууды. Харон оларды Жаратқан Ийениң алдында арнаулы түрде бағышлады хәм оларды тазалау ушын, гүналарынан пәкледи. ²² Буннан соң, лебийлилер Харон хәм оның улларының қол астында Ушырасыу шатырындағы өзлерине тийисли хызметлерин орынлауға келди. Солай етип, Жаратқан Ийе лебийлилерге тийисли Муұсаға қандай буйрық берген болса, Израил халқы сол буйрықларды орынлады.

²³ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ²⁴ «Лебийлилерге тийисли қағыйда мынадай: „Жигирма бес хәм оннан жоқары жастағылар Ушырасыу шатырындағы хызметин басласын. ²⁵ Ал елиу жасқа келгенде, сол хызметинен босап, артық хызметте болмасын. ²⁶ Хызметтен босаған лебийлилер Ушырасыу шатырында хызмет етип атырған туұысқанларына жәрдем бериуине болады, бирақ өзлери артық хызмет ислемесин. Лебийлилердиң ўазыйпаларын усылайынша белгилеп бер“».

9

Қутқарылыу байрамына байланысly нызамлар

¹ Израиллылар Мысырдан шыққаннан кейинги екннши жылдың биринши айында Жаратқан Ийе Синай шөлинде Муұсаға былай деди: ² «Израиллылар Қутқарылыу байрамын белгиленген ўақытта байрамласын. ³ Барлық нызам хәм қағыйдаларға әмел қылып, қурбанлықты белгиленген ўақытта, усы айдың он төртннши күни кеште шалсын».

⁴ Солай етип, Муұса израиллыларға Қутқарылыу байрамын белгилеуди

буйырды. ⁵ Олар Синай шөлінде биринши айдың он төртинши күни кеште Қутқарылыұ байрамын белгиледи. Олар хәр бир нәрсени Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай етип орынлады.

⁶ Ал өлиге бир жерин тийгизип, ҳарам саналған базы адамлар сол күни Қутқарылыұ байрамында қатнаса алмады. Сол күни олар Муўса менен Харонның алдына келип, ⁷ Муўсаға былай деди:

– Өлиге жантасқанымыз ушын ҳарам саналамыз. Бирақ белгиленген ўақытта басқа израиллылар менен бирге Жаратқан Ийеге арналған қурбанлықты не ушын усына алмаймыз?

⁸ Муўса:

– Күтиң, Жаратқан Ийениң сизлер туўралы маған не буйыратуғынын тыңлап көрейин, – деди.

⁹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ¹⁰ «Израиллыларға былай деп айт: „Араңызда бириңиз ямаса әўладыңыздан биреўи өлиге бир жерин тийгизгени ушын ҳарам саналса ямаса биреўи узақ сапарға кетсе, ондай адам Жаратқан Ийеге арналған Қутқарылыұ байрамын нышанлаўына болады. ¹¹ Бундай адамлар екінши айдың он төртинши күни кеште Қутқарылыұ қурбанлығын шалып, оны ашытқысыз нан хәм ашшы шөплер менен жесин. ¹² Таңға дейин қурбанлықтың гөшинен бир түйир де қалмасын, сүйеклери сындырылмасын. Қутқарылыұ байрамын барлық қағыйдалар бойынша белгилеўиңиз тийис.

¹³ Бирақ пәк саналған хәм узақ сапарда болмаған адам Қутқарылыұ байрамына қатнасыўдан бас тартса, ол белгиленген ўақытта Жаратқан Ийеге арнап қурбанлық бермегени ушын халқының арасынан жоқ қылынсын. Солай етип, ол өз гүнасының жазасын тартады.

¹⁴ Араңызда жасап атырған келгинди бир адам Жаратқан Ийениң Қутқарылыұ байрамына қатнасыўды қалесе, ол байрамның нызам хәм қағыйдаларына әмел қылсын. Жергиликли болсын, келгинди болсын, хәмме ушын усы нызамды қолланыўыңыз тийис“».

Мухаддес шатыр үстиндеги булт

¹⁵ Мухаддес шатыр, яғный буйрықлар қойылған шатыр тикленген күни оның үстин булт қаплады. Мухаддес шатырды қаплаған булт кештен азанға дейин от сыяқлы болып туратуғын еди. ¹⁶ Бул аўхал хәр күни даўам етти. Мухаддес шатырды қаплаған булт кеште от сыяқлы болып туратуғын еди.

¹⁷ Булт шатырдан жоқары көтерилгенде, Израил халқы жолға шығатуғын еди. Булт қай жерде тоқтаса, олар сол жерде тоқтайтуғын еди. ¹⁸ Израил халқы Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша жолға шығып, Оның буйрығы бойынша тоқтап, шатырларын тигетуғын еди. Булт Мухаддес шатырды қаплап турған ўақытта, олар да сол жерде туратуғын еди. ¹⁹ Булт Мухаддес

шатырды узақ ўақыт қаппап турғанда, Израил халқы Жаратқан Ийениң буйрығына әмел қылып, жолға шықпайтуғын еди. ²⁰ Базыда булт Мухаддес шатырды азғантай күн қаппап туратуғын еди. Халық та Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша, я қоныс басқан жерде қалатуғын, ямаса көшетуғын еди. ²¹ Базы ўақытлары булт тек ғана кештен азанға дейин турып, азанда Мухаддес шатырдан көтерилетуғын еди. Сонда халық жолға шығатуғын еди. Түнде болсын, күндиз болсын, булт шатырдан көтерилюден, халық жолға шығатуғын еди. ²² Булт Мухаддес шатырды еки күн, бир ай ямаса узақ ўақыт қаппап турса да, израиллылар қоныс басқан жеринде қалып, жолға шықпайтуғын еди. Бирақ булт жоқары көтерилюден, олар жолға шығатуғын еди. ²³ Олар Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша қоныс басатуғын ямаса жолға шығатуғын еди. Усылай етип, олар Жаратқан Ийениң Муўса арқалы берген буйрығына әмел қылды.

10

Гүмис кәрнайлар

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Гүмистен еки кәрнай шөккишлеп соқтыр, буларды жәмийетти жыйнаў ушын хәм хәр бир орданың жолға шығыўы ушын қолланасаң. ³ Еки кәрнай бирге шертилген ўақытта, барлық жәмийет сениң қасыңа, Ушырасыў шатырының алдына жыйналсын. ⁴ Тек ғана бир кәрнай шертилсе, онда көсемлер, яғный Израилдың әўлад басшылары сениң жаныңа жыйналсын. ⁵ Кәрнай қысқа-қысқа етип шертилген ўақытта, шығыс тәрепте қоныс басқанлар жолға шықсын. ⁶ Екинши мәрте қысқа-қысқа етип шертилген ўақытта, кубла тәрепте қоныс басқанлар жолға шықсын. Кәрнайдың қысқа-қысқа етип шертилиўи урыўлардың жолға шығыўы кереклигин билдиреди. ⁷ Жәмийетти жыйнаў ушын кәрнайды узақ ўақыт әпиўайы даўыс пенен шерттир.

⁸ Кәрнайларды Харонның руўханий уллары шертсин. Кәрнайдың шертилиўи сизлер хәм келешек әўладларыңыз ушын мәңги қағыйда болып қалсын. ⁹ Үлкеңизде сизлерге хұжим қылған душпанға қарсы саўашқа шыққаныңызда, кәрнай шертип, белги берин. Сонда Қудайыңыз Жаратқан Ийе болған Мен сизлерди еслеп, душпанларыңыздан қутқараман. ¹⁰ Шадлы күнлериңизде – байрамларыңызда, Жаңа ай байрамларыңызда, жандырылатуғын курбанлықлар хәм татыўлық курбанлықлар бергениңизде кәрнай шертиңлер. Усылай етип, Қудайыңыз болған Мен сизлерди еслеймен. Мен – Қудайыңыз Жаратқан Ийемен».

Израиллылардың Синайдан кетиўи

¹¹ Израил халқы Мысырдан шыққаннан кейін екінші жылдың екінші айының жигирмаланшы күні булт бұйрықтар қойылған шатырдан жоқары көтерілді. ¹² Сонда израиллылар да Синай шөлінен жолға шығып, булт Паран шөлінде тоқтағанша көшіп-қонып жүрді. ¹³ Олар Жаратқан Иенің Муұса арқалы берген бұйрығы бойынша жолға бірінші мәрте шықты.

¹⁴ Олар хәр сапары жолға шыққанда, хәр бир орда өз байрағы астында бир тәртіпте жүретуғын еді. Бірінші болып, Амминадаб улы Нахшон басшылығындағы Яхуда ордасы бөлімлері менен бирге өз ордасының байрағы астында көшти баслап жүрді. ¹⁵ Иссахар урыұы бөлімине Суар улы Нетанел, ¹⁶ Зебулон урыұы бөлімине Хелон улы Элиаб басшылық қылатуғын еді. ¹⁷ Соннан кейін, Мухаддес шатыр жыйнастырылып, оны көтерип, алып жүретуғын Гершон урпағы менен Мерарий урпағы жолға шықты.

¹⁸ Олардан соң Шедеур улы Элисур басшылығындағы Рубен ордасы бөлімлері менен бирге өз ордасының байрағы астында жолға шықты. ¹⁹ Симон урыұы бөлімине Суришаддай улы Шелумиел, ²⁰ Гад урыұы бөлімине Деўел улы Элясаф басшылық қылатуғын еді. ²¹ Оннан кейін Қоҳат урпағы мухаддес бұйымларды көтерип, жолға шықты. Олар белгиленген жерге жетип бараман дегенше, Мухаддес шатыр қурылып болыныұы тийис еді.

²² Аммихұд улы Элишама басшылығындағы Эфрайым ордасы бөлімлері менен бирге өз ордасының байрағы астында жолға шықты. ²³ Менашше урыұы бөлімине Педасур улы Гамалиел, ²⁴ Бенямин урыұы бөлімине Гидоний улы Абидан басшылық қылатуғын еді.

²⁵ Көштің ең ақырында Аммишаддай улы Ахиезер басшылығындағы Дан ордасы бөлімлері менен бирге өз ордасының байрағы астында жолға шықты. Олар Израил ордаларының артқы сақшылары еді. ²⁶ Ашер урыұы бөлімине Охран улы Пагиел, ²⁷ Нафталий урыұы бөлімине Энан улы Ахира басшылық қылатуғын еді. ²⁸ Израиллылар бөлімлерге бөлиніп, усы тәртіпте жолға шығатуғын еді.

²⁹ Муұса мидянлы қәйін атасы Реуелдің баласы Хобабқа былай деди:
– Жаратқан Иенің: «Сизлерге беремен», – деген жерине баратырмыз. Сиз де бизлер менен бирге барың, сизге жақсы қатнаста боламыз. Өйткени Жаратқан Ие Израилға жақсылық етиўди ўәде қылды.

³⁰ Хобаб оған:
– Яқ, бармайман. Өз елиме, ағайын-туўғанларымның жанына қайтаман, – деп жуўап берди.

³¹ Муұса оған былай деди:
– Илтимас, бизлерди таслап кетпең. Себеби сиз шөлде қоныслайтуғын жерлерди билесиз. Бизлерге жол көрсетесиз. ³² Егер бизлер менен бирге

барсаңыз, Жаратқан Ийениң ислейтуғын барлық жақсылықтарын сиз бенен де бөлісеміз.

³³ Израиллылар Жаратқан Ийениң тауынан шығып, үш күнлик жол жүрди. Қоныслайтуғын жерди табыу үшін Жаратқан Ийениң Келисим сандығы олардың алдында жүріп барды. ³⁴ Қоныс басқан жерден жолға шыққанда, Жаратқан Ийениң булты күн бойы олардың үстінде болды.

³⁵ Келисим сандығы жолға шыққанда, Муўса былай деп айтатуғын еди:

«О, Жаратқан Ийе, тур!
Тарап кетсин душпанларың жән-жаққа,
Сени жек көретуғынлар алдыңнан қашып кетсин!»

³⁶ Келисим сандығы тоқтағанда болса, Муўса былай деп айтатуғын еди:

«Қайт, о, мың-мыңлаған Израил халқының Жаратқан Ийеси!»

11

Халықтың налыуы

¹ Сол уақыттары халық қатты налы баслады. Жаратқан Ийе буны еситип, ғәзеппенди хәм оларға от жиберип, орданың шетлерин жағып жоқ қылып жиберди. ² Сонда халық Муўсаға жалбарынды. Муўса Жаратқан Ийеге дуға еткенде, от сөнди. ³ Жаратқан Ийениң жиберген оты олардың арасында жанғаны үшін, сол жер Табера^d деп аталды.

⁴ Израил халқының арасындағы басқа миллетлерден топланған тәртипсиз адамлар нәпсиқаулыққа бериле баслады. Израиллылар да оларға қосылып, былай деп зарлай баслады: «Қәне енди, жеуге гөш болғанда ма еди!

⁵ Мысырда тегинге жеген балық, қыяр, ғарбыз, көк пияз, домалақ пияз хәм сарымсақлар еле ядымызда. ⁶ Енди болса, диңкемиз қурыған. Мына маннадан басқа жейтуғын хеш нәрсе көргенимиз жоқ».

⁷ Манна кинза туқымындай болып, реңи ақшыл сары шайырға уқсас еди.

⁸ Халық далаға шығып, оны жыйнап алатуғын еди хәм оны дигирманға тартып ямаса келиге түйетуғын еди. Оны қазанда қайнатып, гүлше нан писиретуғын еди. Буның дәми зәйтүн майы қосылған нанға уқсас еди. ⁹ Түнде ордаға шық түскенде, манна да бирге жауатуғын еди.

¹⁰ Муўса халықтың, хәр бир тийрениң адамлары өз шатырларының алдында турып, дад салып атырғанын еситти. Жаратқан Ийе бұған қатты ғәзеппенди.

^dТабера – «жандырылыу» дегенди билдиреди.

Муўса да буған қапа болған еди. ¹¹ Сонда Муўса Жаратқан Ийеге былай деди:

– Қулыңа не ушын бундай жаманлықты раўа көрдің? Не ушын Өз мийриминди меннен аяп, бул халықтың жүгин маған жүкледің? ¹² Пүткил бул халыққа жүкли болған мен бе едим? Оларды мен туўған ба едим? Болмаса, не себептен Сен маған: «Бала бағыўшының емизиўли баланы алып жүргениндей, оларды ата-бабаларына беремен деп ант ишкен жерге қолларыңда көтерип алып бар», – деп айтып атырсаң? ¹³ Бул халықтың барлығына беретугын гөшти қай жерден аламан? Олар маған: «Бизлерге жейтуғын гөш бер», – деп қоймай атыр. ¹⁴ Бул халықтың барлығын бир өзим жетелеп алып жүре алмайман, себеби олар мен ушын аўыр жүк болады. ¹⁵ Егер маған усылай ислемекши болсаң, онда мени өлтир. Егер де Сениң мийримиңе ерискен болсам, онда басыма түскен бул аўырманлықты көрмейин.

¹⁶ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди:

– Маған Израил ақсақалларынан жетпис адамды жыйнап бер. Олар өзиң басшы ҳәм қадағалаўшы деп тән алғанларыңнан болсын. Оларды Ушырасыў шатырына алып келип, өзиниң қасыңа турғыз. ¹⁷ Мен төмен түсип, сениң менен сөйлесемен. Сениң үстиндеги Руўхтан алып, оларға да беремен. Халықтың жүгин тек ғана сен көтермеўиң ушын, олар саған жәрдем береді.

¹⁸ Халыққа былай деп айт: «Ертеңги күн ушын өзлериңизди пәклеңлер, гөш жейсизлер. Сизлердиң: «Қәне енди, жеўге гөш болғанда ма еди, Мысырда болған ўақтымызда жақсы еди», – деп налып, дад салғаныңызды Жаратқан Ийе еситти. Енди гөш жеўиңиз ушын, Жаратқан Ийе сизлерге гөш береді.

¹⁹ Гөшти тек ғана бир күн, еки күн, бес күн, он күн ямаса жигирма күн емес, ²⁰ ал бир ай даўамында алқымыңызға келгенше, кеўлиңиз айнығанша жейсизлер. Себеби сизлер араңызда болып атырған Жаратқан Ийеден жүз бурдыңлар. Оның алдында Мысырдан не ушын шығып кеттик, деп налып, жыладыңлар».

²¹ Сонда Муўса:

– Қасымдағы бул халық 600 000 ер адамнан ибарат. Ал Сен: «Бул халыққа бир ай даўамында жеўи ушын гөш беремен», – деп атырсаң. ²² Барлық қой-ешки, сыйырлар сойылса да, теңиздеги барлық балықлар аўланса да, оларға жетер ме екен? – деп сорады.

²³ Жаратқан Ийе оған:

– Мениң қолым келте ме? Саған айтқанларым орынланатуғынын ямаса орынланбайтуғынын өз көзиң менен көресең, – деп жуўап берди.

²⁴ Соннан кейин, Муўса сыртқа шығып, Жаратқан Ийениң өзине айтқанларын халыққа жеткерди. Халықтың жетпис ақсақалын жыйнап, Мухаддес шатырдың дөгерегине жайластырды. ²⁵ Сонда Жаратқан Ийе булт

ишинде түсип, Муўса менен сөйлести хәм Муўсаның үстиндеги Руўхтан алып, жетпис ақсақалға берди. Олар Руўхты алған ўақытта, Руўхтан илхамланып кетти. Бирақ буннан соң, бул жағдай басқа тәкирарланбады.

²⁶ Сайланған жетпис ақсақалдың ишинде болған Элдад пенен Медад деген еки адам ордада қалып, Мухаддес шатырға келмей қалған еди. Бирақ Руўх олардың үстине түсип келип, олар ордада Руўхтан илхамланып баслаған еди.

²⁷ Буны көрген бир жас бала Муўсаға жуўырып келип: «Элдад пенен Медад ордада Руўхтан илхамланып атыр», – деп хабар жеткерди.

²⁸ Жас ўақтынан Муўсаға жәрдемши болып киятырған Нун улы Ешуа:

– Ох, мырзам Муўса, оларды тыйып қой! – деди.

²⁹ Бирақ Муўса:

– Сен мениң ушын қызғанып атырсаң ба? Қәне енди, Жаратқан Ийениң пүткил халқы пайғамбар болса, Жаратқан Ийе олардың үстине Өз Руўхын жиберсе еди! – деди. ³⁰ Соннан соң, Муўса менен Израилдың ақсақаллары ордаға қайтып келди.

Жаратқан Ийениң бөденелерди жиберийи

³¹ Жаратқан Ийе даўыл жиберди. Даўыл теңизден бөденелерди ушырып әкелип, орданың хәр тәрәпине үйип таслады. Бөденелер ордадан бир күнлик жол узақлыққа дейин, жерден еки шығанақ бийикликке түсип, ушып жүрген еди. ³² Сол күни халық күни менен, түни менен хәм ертеңине кешке дейин бөдене жыйнады. Олардың ҳеш бири он хомерден^е аз жыйнамады.

Бөденелерди кептирийи ушын, оларды шатырларының дөгерегине жайып қойды. ³³ Бирақ халық гөшти еле аўзына алып, жеўге үлгермей-ақ, Жаратқан Ийе ғәзепленип, оларды күшли бир оба менен жазалады. ³⁴ Сонлықтан сол жерге Киброт-Қаттааўа^ф аты берилди. Өйткени ол жерге нәпсин тыя алмаған адамлар жерленген еди.

³⁵ Халық Киброт-Қаттааўадан Хасеротқа көшип, сол жерде қалды.

12

Мәриям менен Харонның жазаланыўы

¹ Муўса Куш жеринен болған ҳаялға үйленгени ушын, Мәриям менен Харон оған қарсы сөйледи. ² Олар: «Жаратқан Ийе тек ғана Муўса арқалы сөйлеген бе еди? Ол бизлер арқалы да сөйлеген жоқ па еди?» – деди. Жаратқан Ийе олардың бул сөзлерин еситти.

^еон хомер – шама менен 2 200 литр муғдарында

^фКиброт-Қаттааўа – «Нәпси қәбирлери» дегенди билдиреди.

³ Муўса жер жүзинде жасайтуғын барлық адамлардың ишинде ең кишипейил адам еди.

⁴ Жаратқан Ийе күтилмегенде Муўса, Харон хәм Мәриямға: «Үшеўиңиз Ушырасыў шатырына барың», – деди. Үшеўи де шатырға барды. ⁵ Жаратқан Ийе минара сыяқлы булт ишинде түсип, шатырдың кирер аўзында турды хәм Харон менен Мәриямды шақырып алды. Олар екеўи алдыға қарай шыққанда, ⁶ Жаратқан Ийе оларға былай деди: «Мениң сөзлериме кулақ салың:

Егер араңызда бир пайғамбар бар болса,
Мен, Жаратқан Ийе Өзимди танытаман оған аян арқалы,
Сөйлесемен оның менен түсинде.

⁷ Бирақ кулым Муўса менен булай сөйлеспеймен,
Пүткил үйимдегилерге жуўапкер адам – Муўсадур.

⁸ Оның менен жумбақлы түрде емес,
Ал жүзбе-жүз сөйлесемен ашық түрде.
Ол Жаратқан Ийениң бийнесин көреді.

Сондай болса да, кулым Муўсаға қарсы сөйлеўден қорқпадыңлар ма?»

⁹ Сонда Жаратқан Ийе оларға ғәзеппениўи менен, ол жерден кетти.

¹⁰ Булт Мухаддес шатырдан кетиўден-ақ, Мәриям тери кеселлигине шалынып, етлери қар сыяқлы түлеп кетти. Харон Мәриямға бурылып қарағанда, оның тери кеселлигине шалынғанын көрді. ¹¹ Харон Муўсаға: «Ох, мырзам, илтимас ақылсызлық қылып, ислеген гүнамыз ушын жазалама.

¹² Мәриям анасының қарнында-ақ денеси ширип баслаған өли нәрестеге уқсап қалмасын», – деди.

¹³ Муўса Жаратқан Ийеге:

– Ох, Қудай, Мәриямға шыпа бер! – деп жалбарынды.

¹⁴ Жаратқан Ийе Муўсаға:

– Егер оның әкеси жүзине түпиргенде, ол жети күн даўамында шерменде болып қалмас па еди? Оны жети күн даўамында бөлеклеп, ордадан шығарып жиберің, соннан кейин изине қайтыўына болады, – деп жуўап берді.

¹⁵ Солай етип, Мәриям жети күн даўамында бөлеклеп, ордадан шығарып жиберилди, ол қайтып келгенше, халық жолға шықпады.

¹⁶ Соннан кейин, халық Хасероттан шығып, Паран шөлине барып, қоныс басты.

13

Кенаан жерине жансызлардың жиберилиўи

¹ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ² «Мен Израил халқына беріп атырған Кенаан жерін көзден өткеріу үшін адамлар жибер. Аталарынан тараған хәр бир урыұдан бир басшыдан жибер».

³ Муұса Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша Паран шөлинен адамларды жиберди. Булардың хәммеси Израил халқының басшылары еди. ⁴ Олардың атлары мынадай еди:

- Рубен урыұынан Заккур улы Шаммуа,
- ⁵ Шимон урыұынан Хорий улы Шафат,
- ⁶ Яхуда урыұынан Ефунне улы Калев,
- ⁷ Иссахар урыұынан Юсуп улы Игал,
- ⁸ Эфрайым урыұынан Нун улы Хошеа,
- ⁹ Беньямин урыұынан Рафу улы Палтий,
- ¹⁰ Зебулон урыұынан Содий улы Гаддиел,
- ¹¹ Юсуп урыұынан, яғный Менашше урыұынан Сусий улы Гаддий,
- ¹² Дан урыұынан Гемаллий улы Аммиел,
- ¹³ Ашер урыұынан Михаел улы Сетур,
- ¹⁴ Нафталий урыұынан Ыофсий улы Нахбий,
- ¹⁵ Гад урыұынан Махий улы Геуел.

¹⁶ Елди көзден өткеріу үшін Муұсаның жиберген адамлары усылар еди. Сол ўақытта Муұса Нун улы Хошеаға Ешуа, деп ат берди^б.

¹⁷ Муұса оларды Кенаан жерін көзден өткеріу үшін жиберіп атырып, оларға былай деди: «Негеб арқалы жүріп, таўлы жерлерге барың. ¹⁸ Ол жерлер қандай екенін, ол жерде жасап атырған халық күшли ме, ямаса хәлсиз бе, олар көп пе, ямаса аз ба, билип алың. ¹⁹ Олардың жасап атырған жери жақсы ма, ямаса жаман ба, қалалары қорғансыз ба, ямаса қорғанлы ма, көрің. ²⁰ Топырағы өнімдарлы ма, ямаса өнімсиз бе, дөгереди терекли ме, ямаса жоқ па, билип келиңлер. Қолыңыздан келгенинше, ол жердин жетистирген мийўелеринен алып келиң». Сол ўақытта жүзим писиги енди басланып атырған еди.

²¹ Солай етип, сол адамлар жолға шығып, елди Син шөлинен баслап, Лебо-Хаматқа жақын болған Рехобқа дейін көзден өткерди. ²² Олар Негебти кесип өтип, Анақ әўлады болған Ахиман, Шешай хәм Талмайдың жасап атырған Хеброн қаласына барды. Хеброн Мысырдағы Соан қаласынан жети жыл алдын қурылған еди. ²³ Жансызлар Эшкол сайына жетип барғанда, ол

^б**13.16** Хошеа – «Қутқарады», ал Ешуа – «Жаратқан Ийе қутқарады» дегенди билдиреди.

жерден бир солқым жүзимди кесип алды. Олардан екеуі бір қада ағашқа жүзимди илдирип алып жүрді. Соның менен бірге, анар хәм әнжир мийуесин де алды. ²⁴ Израиллылардың кесип алған жүзим солқымы себепли, сол сай Эшкол^h деп аталды.

²⁵ Жансызлар қырқ күн жерди аралап шыққаннан кейін излерине қайтты.

²⁶ Олар Паран шөліндегі Қадешке, Муұса менен Харонның хәм Израил жәмийетинің жанына келди. Оларға хәм пүткил жәмийетке көрген-билгенлерін айтып, сол жердің мийуелерін көрсетті. ²⁷ Олар Муұсаға былай деп баянлады: «Бизлерди жиберген жерге бардық. Ол жерде шынында да сүт хәм пал ағып турған екен! Мине, мынау сол жердің мийуелерінен!» ²⁸ Бірақ ол жерде жасап атырған халық күшли, қалалары да қорғанлы хәм жүдә үлкен екен. Хәттеки, ол жерде Анақ әуладынан шыққан адамларды да көрдик. ²⁹ Амалек халқы Негебте, хет, ебус хәм амор халықтары таулы үлкеде, кенаан халқы теңиздің бойында хәм Иордан дәрьясының жағасында жасайды екен».

³⁰ Калев Муұсаның алдында халықты тынышландырып: «Ол жерге барып, елді қолға киргизейик. Әлбетте, бұған жетерли күшиміз бар», – деди.

³¹ Деген менен, оның менен бірге барған адамлар: «Бұл халыққа қарсы гүресе алмаймыз, олар бизлерден гөре күшлирек», – деди. ³² Олар өзлери көзден өткерип келген ел хәкқында израиллылардың арасында мынадай жаман мыш-мышлар тарқатып жүрді: «Бизлер көзден өткерип келген ел, ишине мөкан басатуғынларды жеп питиретуғын ел екен. Сол елде жасап атырған хәр бир адам бойшаң хәм ири. ³³ Дәулерди, дәулердің әуладынан болған анақларды көрдик. Олардың қасында өзлеримизди шегіртке сыяқлы сездик, оларға да сондай болып көриндик».

14

Халықтың көтерілис қылыуы

¹ Сол түні пүткил жәмийет қатты дауыслап, дад салып жылады. ² Пүткил Израил халқы Муұса менен Харонға наразы болып, былай деп тоңқылдай баслады: «Буннан гөре, Мысырда ямаса усы шөлде өлип кеткенimiz жақсы еди!» ³ Жаратқан Ийе не ушын бизлерди усы елге алып келди? Бизлерди қылыштан өткизиу ушын ба? Бала-шағаларымыз тутқын болады. Буның орнына Мысырға қайтып кеткенimiz бизлер ушын жақсырақ емес пе?»

⁴ Соннан кейін, олар бір-бирине: «Өзлеримизге бир басшы сайлап алып, Мысырға қайтайық», – дести.

^hЭшкол – «Солқым» дегенди билдиреди.

⁵ Сонда Муўса менен Харон Израил жәмийетиниң алдында ет-бетинен жерге жығылды. ⁶ Елди аралап қайтқанлардан Нун улы Ешуа менен Ефунне улы Калев қайғырып кийимлерин жыртты да, ⁷ пүткил Израил жәмийетине былай деди: «Бизлер көрип келген ел – жүдә жақсы жер. ⁸ Егер Жаратқан Ийе бизлерге ыразы болса, Ол бизлерди сүт хәм пал ағып турған сол жерге алып барады хәм оны бизлерге береді. ⁹ Тек ғана Жаратқан Ийеге қарсы шықпаңлар! Ол жерде жасап атырған халықтан қорқпаңлар! Олар бизлерге аңсат ғана олжа болады. Қорғаушылары оларды таслап кетти, бирақ Жаратқан Ийе бизлер менен бирге. Олардан қорқпаңлар!»

¹⁰ Деген менен, пүткил жәмийет оларды тас боран қылыўды нийет қылды. Сонда Жаратқан Ийениң салтанаты Ушырасыў шатырында пүткил Израил халқына көринди.

Муўсаның халық ушын дуўа етиўи

¹¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди:

– Қашанға дейин бул халық Маған хұрметсизлик қылады? Олардың арасында қаншелли кәрамат көрсеткениме қарамай, қашанға дейин Маған исенбей жүреді? ¹² Мен оларды оба кеселлиги менен жазалайман, мийрастан махрум қыламан. Ал сеннен олардан уллырақ хәм күшлирек бир халық дөретемен.

¹³ Бирақ Муўса Жаратқан Ийеге былай деди:

– Онда мысырлылар бул ҳаққында еситеди. Бул халықты Өз күшин менен олардың арасынан алып шыққан едиң. ¹⁴ Олар Кенаан жеринде жасайтуғын халыққа бул ҳаққында айтады. Ох, Жаратқан Ийе, бул халықтың арасында болып, олар менен жүзбе-жүз көрискениңди хәм Сениң бултың олардың үстинде хәмме ўақыт турғанын, күндиз минара сыяқлы булт ишинде, түнде минара сыяқлы от ишинде оларға жол көрсеткениңди биледи. ¹⁵⁻¹⁶ Егер бул халықты бир адам сыяқлы етип өлтирсең, Сен ҳаққында еситкен халықлар: «Жаратқан Ийе ант ишкен бул жерге Өз халқын алып келе алмағаны ушын, оларды шөлде қырып жиберди», – деп айтады.

¹⁷ Енди Өз күшинди көрсет, о, Ийем! Сен Өзиң былай деп айтқан едиң:

¹⁸ «Жаратқан Ийеңиз болған Мен сабыр-тақатлыман, сүйиспеншилигим шексиз, айып хәм жынаятты кеширемен. Бирақ айыплыны жазасыз қалдырмайман, әкесиниң ислеген айыбының жазасын үшінши хәм төртинши әўладларынан талап қыламан». ¹⁹ Мысырдан шыққаннан баслап, бүгинги күнге дейин бул халықты кеширип келдиң. Енди Өзиңниң уллы сүйиспеншилигиңе сай олардың айыпларын кешире гөр.

²⁰ Жаратқан Ийе оған былай деп жуўап берди:

– Сениң тилегиңе бола оларды кеширемен. ²¹ Деген менен, мәңги бар болған

Мен жер жүзин толтырып турған уллылығым менен ант ишемен:

²² уллылығымды, Мысырда хәм шөлде көрсеткен кәраматларымды көрсе де, Мени он мәрте сынаған, сөзіме кулақ аспаған бул адамлардың хеш бири

²³ Мен ата-бабаларына беремен деп ант ишкен жерди көрмейди. Маған хұрметсизлик қылғанлардың хеш бири ол жерди көрмейди.

²⁴ Бірақ кулым Калев басқаларға уқсамайды, ол шын-жүректен Маған ерди. Соның ушын, Мен оны өзи аралап, көзден өткерип қайтқан елге алып бараман. Оның әулады сол жерди ийелеп алады. ²⁵ Амалек пенен кенаан халықлары усы ойпатлықларда жасайды. Соның ушын, сизлер ертең артыңызға қайтып, Қамыс теңизине қарай жүриңдер, шөлге барыңдар.

Израиллылардың наразылығы ушын жазаланыуы

²⁶ Жаратқан Ийе Муўса менен Харонға былай деди: ²⁷ «Мына жаўыз жәмийет қашанға дейин Маған наразы болып, тоңқылдайды? Маған қарсы сөйлеген Израил халқының налыуын еситтим. ²⁸ Оларға Мениң мына сөзлеримди жеткиз: „Мәңги бар болған Мен ант ишемен: айтқан сөзлериңизди сөзсиз өзлериңиздиң басыңызға саламан. ²⁹ Өликлериңиз усы шөлде қалады. Маған наразы болып, тоңқылдағанлардың хәммеси – есаптан өткен жигирма хәм оннан жоқары жастағылар усы шөлде өледі. ³⁰ Сизлердиң қоныслауыңызға ант ишкен елге Ефунне улы Калев пенен Нун улы Ешуадан басқа хеш ким кирмейди. ³¹ Бірақ сизлердиң тутқын болады, деп айтқан балаларыңызды сол жерге киргиземен. Сизлер бас тартқан сол елди балаларыңыз көретуғын болады. ³² Сизлердиң өликлериңиз болса усы шөлде қалып кетеді. ³³ Хәммеңиз өлип кетемен дегенше, балаларыңыз шөлде қырк жыл шопанлық қылады хәм сизлердиң опасызлығыңыз себепли, олар азап шегеді. ³⁴ Сизлер елди қырк күн дауамында аралап шыққан едиңдер. Енди хәр бир күн ушын бир жылдан қырк жыл айыбыңыздың жазасын тартасызлар. Сонда Мениң сизлерден жүз бурғанымды билип аласызлар!“ ³⁵ Мен, Жаратқан Ийе айтқанымдай, Маған қарсы жыйналған бул жаўыз жәмийетке буларды сөзсиз ислеймен. Олар усы шөлде қырылып, өлип кетеді».

³⁶ Муўсаның елди көзден өткерип қайтыуға жиберген адамлары қайтып келип, ел хәққында жаман хабар тарқатыуы пүткил жәмийеттиң Жаратқан Ийеге наразы болыуына себеп болған еди. ³⁷ Сол ел хәққында жаман хабар таратқан бул адамлар Жаратқан Ийениң алдында оба кеселлигине шалынып қайтыс болды. ³⁸ Елди аралау ушын кеткен жансызлардан тек ғана Нун улы Ешуа менен Ефунне улы Калев тири қалды.

Израиллылардың Кенаанды басып алыуға урынғанда, жеңилиске ушырауы

³⁹ Муўса Жаратқан Ийениң сөзлерин пүткил Израил халқына айтқанда, халық терең қайғыға батты. ⁴⁰ Ертеңине азанда олар таўдың жоқарысына шығып баратырып, былай деди:

– Аўа, бизлер гүна ислегенимизди мойынлаймыз. Мине, енди Жаратқан Ийениң ўәде қылған жерине барыўға таярмыз.

⁴¹ Деген менен, Муўса:

– Не ушын Жаратқан Ийениң буйрығына және қарсы шығып атырсызлар? Буның менен ҳеш нәрсеге ересе алмайсызлар. ⁴² Саўашқа шықпаңлар, өйткени Жаратқан Ийе сизлер менен бирге емес. Душпанларыңыздың алдында жеңилиске ушырайсызлар. ⁴³ Амалек ҳәм кенаан халықлары ол жерде сизлерге қарсылық көрсетеди ҳәм сизлерди қылыш жүзинен өткереди. Өйткени Жаратқан Ийениң изинен жүриўден бас тарттыңлар. Жаратқан Ийе де сизлер менен бирге болмайды.

⁴⁴ Солай болса да, израиллылар өзлериниң айтқанынан қалмай, таўлы үлкениң жоқарысына шықты. Жаратқан Ийениң Келисим сандығы менен Муўса ордада қалды. ⁴⁵ Таўлы үлкеде жасайтуғын амалек пенен кенаан халықлары оларға қарсы хұжим қылды ҳәм оларды Хорма қаласына дейин қуўып, тас-талқан қылды.

15

Қурбанлықларға байланысly нызамлар

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Израил халқына былай деп айт: „Мәкан етиўиңиз ушын сизлерге беретүғын елге киргениңизде,

³ жандырылатүғын қурбанлық, ўәде бойынша берилетүғын қурбанлық, ықтыярлы қурбанлық ямаса байрамларда усынылатүғын қурбанлық етип ири ҳәм майда малдан Жаратқан Ийеге усыныңлар. Булар – Жаратқан Ийеге хош иийсли сый болады. ⁴ Қурбанлық усынатүғын адам Жаратқан Ийеге ғәлле садақасы ушын төрттен бир ҳинⁱ зәйтүн майы менен араластырылған оннан бир эфа^j сапалы ун да алып келсин. ⁵ Және де, жандырылатүғын қурбанлық ямаса басқа қурбанлық пенен бирге ҳәр бир тоқлыға ишимлик садақасы етип төрттен бир ҳин^k шарап та усыныўы тийис.

⁶ Егер қошқарды қурбанлық етип берсеңиз, ғәлле садақасы ушын үштен бир ҳин^l зәйтүн майы араластырылған оннан еки эфа^m сапалы ун ⁷ ҳәм ишимлик

ⁱТөрттен бир ҳин – шама менен 0.9 литр.

^jОннан бир эфа – шама менен 1.3 кг.

^kТөрттен бир ҳин – шама менен 0.9 литр.

^lҮштен бир ҳин – шама менен 1.2 литр

садақасы ушын үштен бир ҳин^п шарап усының. Булар – Жаратқан Ийеге хош ийисли сый болады.

⁸ Жаратқан Ийеге жандырылатуғын қурбанлық, үәде бойынша берилетуғын қурбанлық ямаса татыўлық қурбанлығы ушын бир буға алып келгениңизде, ⁹ буға менен бирге ғәлле садақасы ушын ярым ҳин^о зәйтүн майы араластырылған оннан үш эфа^р сапалы ун усының. ¹⁰ Соның менен бирге, ишимлик садақасы ушын ярым ҳин^а шарап усының. Жандырылған бул қурбанлық Жаратқан Ийеге хош ийисли сый болады.

¹¹ Солай етип буға, қошқар, ылақ ямаса тоқлы қурбанлық қылынғанда, усы садақалар менен қоса усынылсын. ¹² Қанша ҳайўан қурбанлық қылмақшы болсаңыз да, олардың хәр бири ушын белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын қосып усыныўыңыз тийис. ¹³ Израиллы болған хәр бир адам Жаратқан Ийеге хош ийисли сый етип, қурбанлық алып келгенде, ол усы айтылғанларға әмел қылыўы тийис. ¹⁴ Егер сизлердиң араңызда ўақтынша жасап атырған келгинди ямаса узақ ўақыт жасап атырған жат жерли адам Жаратқан Ийеге хош ийисли сый қылып, бир қурбанлық алып келсе, ол да усы қағыйдаларға әмел қылыўы тийис. ¹⁵⁻¹⁶ Сизлер ушын да, араңызда жасап атырған келгинди адам ушын да жәмийет анық усы қағыйдаларды қоллансын. Бул келешек әўладларыңыз ушын да мәңги қағыйда болсын. Жаратқан Ийениң алдында сизлер де, сизлердиң араңызда жасап атырған келгинди де бирдей.

¹⁷ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ¹⁸ «Израил халқына былай деп айт: „Сизлерди алып баратырған елге киргениңизден кейин, ¹⁹ сол елдиң нанынан жегениңизде, нанның бир бөлегин ажыратып, Маған усыныңлар.

²⁰ Қырманыңыздың биринши өниминен ажыратылған садақа сыяқлы қамырыңыздың биринши зуўаласынан жабылған шөректи ажыратып усыныңлар. ²¹ Қамырыңыздың биринши зуўаласынан жабылған бул садақаны әўладлар даўамында Жаратқан Ийеге усыныңлар.

Гүна ушын қурбанлық

²²⁻²³ Егер бириңиз билместен гүна ислеп, Жаратқан Ийениң мен арқалы берген буйрықларының бирине – Жаратқан Ийениң буйрық берген күнинен баслап, әўладлар бойы әмел қылмасаңыз ²⁴ хәм жәмийет бул қәтеге билместен

^мОннан еки эфа – шама менен 2.6 кг.

^пҮштен бир ҳин – шама менен 1.2 литр

^оЯрым ҳин – шама менен 1.8 литр.

^рОннан үш эфа – шама менен 3.9 кг.

^аЯрым ҳин – шама менен 1.8 литр.

жол қойған болса, пүткіл жәмийет Жаратқан Ийеге хош ийисли сый усыныў ушын, бир буғаны жандырылатуғын қурбанлық етип берсин. Олар буға менен бирге белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақасын берсин. Соның менен бирге, гүна қурбанлығы ушын бир теке алып келсин. ²⁵ Солай етип, руўханий пүткіл Израил жәмийетиниң гүнасы ушын қун төлеў рәсимин өткереди хәм олардың гүнасы кешириледі. Себеби олар билместен гүна ислеген еди хәм бул ушын Жаратқан Ийеге жандырылатуғын қурбанлық хәм гүна қурбанлықларын усынған болады. ²⁶ Пүткіл Израил жәмийети де, араңызда жасап атырған келгинди де кешириледі. Өйткени халық билместен усы гүнаны иследи.

²⁷ Егер бир адам билместен гүна ислеп қойса, ол гүна қурбанлығы ушын бир жасар ешки алып келсин. ²⁸ Руўханий Жаратқан Ийениң алдында сол адамның пәклениўи ушын гүнаның қунын төлеў рәсимин өткерсин. Бул рәсим өткерилгенде, сол адамның гүнасы кешириледі. ²⁹ Билместен гүна ислеп қойған израиллы ушын да, араңызда жасап атырған келгинди ушын да усы нызамды қолланыўыңыз тийис.

³⁰ Израиллы ямаса келгинди бир адам билип турып гүна ислесе, Жаратқан Ийеге тил тийгизген болады. Бундай адам Израил халқының арасынан жоқ қылынсын. ³¹ Ол Жаратқан Ийениң сөзлерин писент етпей, буйрықларына қарсы шыққаны ушын, ол адам халқының арасынан сөзсиз жоқ қылынсын. Оның гүнасы өз мойнында қалады“».

Шаббат күнине әмел қылмаған адам өлтириледі

³² Бир күни израиллылар шөлде жүрген ўақытта бир адам дем алыс күни болған Шаббат күни отын жыйнап жүрген жеринен ушлап алынды. ³³ Отын жыйнап жүрген адамды ушлап алған адамлар оны Муўса менен Харонның хәм пүткіл жәмийеттиң алдына алып келди. ³⁴ Сол адамға қандай шара қолланылыўы кереклиги анық болмағанлықтан, оны қамап қойды. ³⁵ Соннан кейин, Жаратқан Ийе Муўсаға: «Ол адам сөзсиз өлтирилсин. Пүткіл жәмийет оны орданың сыртына алып шығып, тас боран қылсын», – деди. ³⁶ Солай етип, Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай, жәмийет сол адамды орданың сыртына алып шығып, тас боран қылып өлтирди.

Шашақлар туўрысында қағыйда

³⁷ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ³⁸ «Израил халқына былай деп айт: „Әўладларыңыз даўамында кийимиңиздиң етеклерине шашақ тиктирип қойың. Хәр бир шашақтың үстинде бир қызғыш көк жиптен исленген баўы болсын. ³⁹ Усы шашақлар сизлерге Мениң, яғный Жаратқан Ийениң буйрықларын еслетип турады. Солай етип, буларды көргениңизде,

буйрықларыма әмел қылып, жүрегіңіздің хәм көзіңіздің қәлеулерине ерип кетпей, опасызлық қылмайсызлар. ⁴⁰ Сонда сизлер пүткіл буйрықларымды ядыңызда тутып, Қудайыңыз ушын мухаддес боласызлар. ⁴¹ Мен Қудайыңыз болыу ушын сизлерди Мысырдан алып шыққан Қудайыңыз Жаратқан Ийемен. Мен – Қудайыңыз Жаратқан Ийемен“».

16

Қорах, Датан хәм Абирамның көтерілиси

¹⁻² Лебий урыуының Қоҳат тийресинен болған Исхар улы Қорах, Рубен урыуынан Элиабтың уллары Датан, Абирам хәм Пелет улы Он биригип, Муўсаға қарсы көтерілис қылды. Жәмийет сайлаған Израил халқының абырайлы еки жүз елиу басшысы да оларға қосылды. ³ Олар биргеликте Муўса менен Харонның алдына барып: «Сизлер жүдә хәддиңізден асып кеттиңіз! Пүткіл жәмийет, жәмийеттиң хәр бир ағзасы мухаддес хәм Жаратқан Ийе хәммемиздің арамызда жасайды. Солай екен, сизлер не ушын өзлериңизди Жаратқан Ийениң жәмийетинен үстем қоясызлар?» – деди.

⁴ Буны еситкен Муўса Жаратқан Ийениң алдында ет-бетинен жерге жығылды. ⁵ Кейин ол Қорах хәм оның шериклерине былай деди: «Азанда Жаратқан Ийе кимнің Өзине тийисли екенін хәм кимнің мухаддес екенін көрсетеди. Жаратқан Ийе кимди таңлаған болса, сол адамды Өз дәрғайына жақынластырады. ⁶ Хәй, Қорах, сен өз шериклериң менен бирге хош ийисли затларды түтетки түтетилетуғын ыдысларыңызды алың. ⁷ Ертең Жаратқан Ийениң алдында ыдысларыңыздың ишине от, оттың үстине болса, түтеткиңизди қойыңлар. Сонда Жаратқан Ийе кимди таңласа, сол адам мухаддес болғаны. Хәй, лебийлилер, сизлер хәддиңізден асып кеттиңіз!»

⁸ Муўса Қорахқа айтып атырған сөзин былай деп даўам етти: «Хәй, лебийлилер, маған кулақ салыңлар! ⁹ Израилдың Қудайы сизлерди Израил халқы арасынан айырып алып, Жаратқан Ийениң Мухаддес шатырындағы хызметти орынлауыңыз ушын, Өзине жақынластырды. Және де, жәмийеттиң алдында турып, оларға хызмет етиуиңиз ушын сизлерди таңлап алды, булардың барлығы сизлерге азлық қылды ма? ¹⁰ Қорах, Жаратқан Ийе сени хәм пүткіл лебийли туўысқанларыңды Өзине жақынластырған болса, бул жетпегендей, енди сизлер руўханийликти де қәлеп атырсызлар ма? ¹¹ Хәй, Қорах, сениң хәм шериклериңнің бундай етип жыйналыуы, Жаратқан Ийеге қарсы шығыуыңызды билдиреди. Ал Харонға наразы болып, тоңқылдағандай, ол ким болыпты?»

¹² Соннан кейин, Муўса Элиабтың уллары Датан менен Абирамды шақыртты. Бірақ олар: «Бармаймыз. ¹³ Сен бизлерди шөлде өлтириу ушын

сүт хэм пал ағып турған елден алып шықтың. Бул жетпегендей, бизлердин үстимизден бийлик қылмақшысаң ба? ¹⁴ Сен бизлерди сүт хэм пал ағып турған елге әкелмедин, бизлерге мүлік етип атыз хэм жүзим бағларын да бермедин. Бизлерди соқыр деп ойлайсаң ба? Яқ, сениң алдыңа бармаймыз», – деди.

¹⁵ Муўса қатты ашыұланып, Жаратқан Ийеге: «Олардың садақаларын қабыл етпе. Мен олардан бир ешек те алған жоқпан, олардың хеш бирине жаманлық қылған жоқпан», – деди.

¹⁶ Кейин Муўса Қорахқа: «Ертең сен де, барлық шериклерің де Жаратқан Ийениң алдына келиңлер. Харон да усы жерде болады. ¹⁷ Хәр бириңиз бир-бир ыдыстан, барлығы болып еки жүз елиў түтетки түтетилетуғын ыдысларыңызды алып келип, ишине хош ийисли түтетки салыңлар. Сен де өз түтетки ыдысыңды алып кел, Харон да өз түтетки ыдысын алып келеди», – деди. ¹⁸ Солай етип, олардың хәр бири өз түтетки ыдысларын ишине от хэм түтетки салып, алып келди. Кейин олар Муўса хэм Харон менен бирге Ушырасыў шатырының алдына келип турды. ¹⁹ Қорах пүткил жәмийетти Муўса менен Харонның қасына, Ушырасыў шатырының алдына жыйнағанда, Жаратқан Ийениң салтанаты хэммеге көринди. ²⁰ Жаратқан Ийе Муўса менен Харонға былай деди: ²¹

– Мына жәмийеттиң арасынан шетке шығың, Мен оларды көзди ашып жумғанша жоқ қылып жиберемен.

²² Муўса менен Харон ет-бетинен жерге бойын таслап:

– Ох, Қудай, пүткил адамзат руўхларының Қудайы! Бир адам гүна иследи деп, пүткил жәмийетке ғәзеппенесең бе? – деди.

²³ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди:

²⁴ – Жәмийетке: „Қорахтың, Датанның хэм Абирамның шатырларынан узақласың“, – деп айт.

²⁵ Муўса Датан менен Абирамның қасына барды. Израил ақсақаллары да Муўсаның изине ерди. ²⁶ Муўса жәмийетке қарата: «Бул жаман адамлардың шатырларынан узақласың! Олардың хеш бир затына қол тийгизбең. Болмаса, олардың гүнасы себепли, сизлер де жоқ боласызлар», – деди. ²⁷ Солай етип, жәмийет Қорах, Датан хэм Абирамның шатырларынан узақласып турды. Датан менен Абирам хаяллары хэм балалары менен бирге сыртқа шығып, шатырларының алдында тұрған еди.

²⁸ Сонда Муўса былай деди: «Бұлардың барлығын ислеўим ушын Жаратқан Ийениң мени жибергенин, мен өзлигимнен бир нәрсе де ислеменимди мынадан билип аласызлар: ²⁹ егер де бул адамлар өз әжели менен, хэмме адамлардың басына түсетуғын өлим менен өлсе, онда билип қойыңлар, Жаратқан Ийе мени жибермеген болады. ³⁰ Бирақ Жаратқан Ийе әдеттен тыс

бир нәрсе ислесе, жер жарылып, оларды хәм оларға тийисли хәр бир затты жутса хәм олар өлилер мәканына тирилей кирип кетсе, онда бул адамлардың Жаратқан Ийеге хұрметсизлик қылғанын билип аласызлар».

³¹ Муўса усы сөзлерин айтып болар болмас Датан хәм Абирамның аяк астындағы жер жарылып кетти. ³² Жер жарылып, оларды, олардың шаңарақларын, Қорахтың адамлары менен мал-мүликлерин жутып жиберди.

³³ Солай етип, олар бар мал-мүлки менен бирге тирилей өлилер мәканына кирип кетти. Жер жаўылып, олардың үстин қаплап таслады хәм олар жәмийеттиң арасынан жоқ қылынды. ³⁴ Олардың бақырысқан даўыстарын еситкен этираптағы израиллылар: «Жер бизлерди де жутып жибермесин!» – деп жән-жаққа қашып кетти.

³⁵ Сол ўақытта Жаратқан Ийениң жиберген оты хош ийисли затларды түтетип турған еки жүз елиў адамды жағып, жоқ қылып жиберди.

Түтетки түтетилетуғын ыдыслар

³⁶ Жаратқан Ийе Муўсаға жәнә былай деди: ³⁷ «Харонның улы руўханий Элазарға түтетки түтетилетуғын ыдысларды күлдиң ишинен алып шығыўын хәм ишиндеги шоқларды орданың бир шетине төгиўин айт. Себеби түтетки ыдыслар мухаддес. ³⁸ Ислеген гүналары ушын өлтирилген бул адамлардың түтетки ыдыстарын шөккишлеп жалпайтың да, қурбанлық орынды усылар менен қапаң. Ыдыслар Жаратқан Ийеге усынылғаны ушын мухаддес. Булар израиллылар ушын ескертетуғын бир белги болсын».

³⁹ Солай етип, руўханий Элазар жанып өлген адамлардың алып келген түтетки түтетилетуғын қола ыдыстарын жыйнап алды. Олар ыдысларды қурбанлық орынды қаплаў ушын шөккишлеп жалпайтып шықты. ⁴⁰ Бул израиллыларға Харонның әўладынан басқа ҳеш кимниң Жаратқан Ийениң алдына шығып, хош ийисли түтетки түтетийўге болмайтуғынын, болмаса сондай ислеген адам Қорах пенен оның шериклери сыяқлы болатуғынын ескертип туратуғын еди. Солай етип, Жаратқан Ийениң Муўса арқалы айтқанындай етип исленди.

Израиллылардың көтерилиси хәм жазаланыўы

⁴¹ Ертеңине пүткил Израил жәмийети Муўса менен Харонға наразы болып: «Жаратқан Ийениң халқын сизлер өлтирдинлер», – деп тоңқылдай баслады.

⁴² Израил жәмийети Муўса менен Харонға қарсы жыйналып, Ушырасыў шатырына қарай туўры бурылып қарағанда, шатырды булт қаплады хәм Жаратқан Ийениң салтанаты көринди. ⁴³ Сонда Муўса менен Харон Ушырасыў шатырының алдына келди. ⁴⁴ Жаратқан Ийе Муўсаға: ⁴⁵ «Бул жәмийеттиң арасынан шетке шығың хәм Мен оларды көзди ашып жумғанша

жоқ қылып жиберемен», – деди. Сонда Муўса менен Харон ет-бетинен жерге бойларын таслады.

⁴⁶ Соннан кейин, Муўса Харонға: «Түтетки ыдысын алып, ишине қурбанлық орыннан шоқ сал, оттың үстине хош ийисли түтетки қой. Гүналарынан пәклеуі үшін дәрхал жәмийетке бар. Себеби Жаратқан Ийе ғәзебин шашып атыр. Ал халыққа өлтиретуғын оба тарқалып баслады», – деди. ⁴⁷ Харон Муўсаның айтқанларын орынлап, түтетки ыдысын алды да, жәмийеттің ортасына жуырып барды. Халықтың арасында набыт қылатуғын кеселлик басланған еді. Харон хош ийисли түтетки усынып, жәмийетті гүналарынан пәкледи. ⁴⁸ Ол тирилер менен өлилердің арасында турғанда, набыт қылатуғын кеселлик тоқтады. ⁴⁹ Ал Қорах себепли өлгенлерден тысқары, набыт қылатуғын кеселликтен өлгенлердің саны он төрт мың жети жүз адам болды. ⁵⁰ Набыт қылатуғын кеселлик тоқтағаннан кейин, Харон Ушырасыу шатырының алдында турған Муўсаның жанына қайтты.

17

Харонның таяғы

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Израил халқына хәр бир урыу көсеми үшін бир данадан он еки таяқ алып келиуін буйыр. Хәр бир урыу басшысының атын өз таяғының үстине жаз. ³ Лебий урыуына тийисли таяқтың үстине Харонның атын жаз. Хәр бир урыу басшысы үшін бир таяқтан болыуы тийис. ⁴ Таяқтарды Ушырасыу шатырындағы Мен сизлер менен ушырасатуғын орынның, Келисим сандығының алдына қой. ⁵ Мен таңлап алатуғын адамның таяғы бөртик шығарады. Солай етип, Израил халқының сизлерге қарсы шығып, наразы болып, тоңқыдауларына шек қояман».

⁶ Муўса айтылғанларды Израил халқына жеткерди. Халықтың көсемлери хәр бир урыу үшін бир данадан он еки таяқ алып келди. Харонның таяғы да солардың ишінде еді. ⁷ Муўса таяқтарды буйрықтар қойылған шатырға, Жаратқан Ийенің алдына қойды.

⁸ Муўса ертеңіне шатырға кирип қараса, Лебий урыуы үшін алып келинген Харонның таяғы бөртик шығарып ғана қоймай, ол гүллеп, бадам жемисин де берген екен. ⁹ Муўса барлық таяқтарды Жаратқан Ийенің алдынан алып шығып, Израил халқына көрсетті. Халық таяқтарды қарастырып, хәр бири өзлерине тийисли таяқты алды.

¹⁰ Жаратқан Ийе Муўсаға: «Көтерилисшилерге ескертиуі болыуы үшін, Харонның таяғын Келисим сандығының алдына қайтадан апарып қой. Усылайынша, сен көтерилислерин тоқтатып, олардың өлип кетиуіне жол

қоймайсаң», – деди. ¹¹ Муұса Жаратқан Ийениң бұйырғанындай етип орынлады.

¹² Израиллылар Муұсаға: «Өлип кетеміз! Қырылып кетеміз! Хәммеміз қырылып кетеміз!» ¹³ Жаратқан Ийениң Мухаддес шатырына жақынласқан хәр бир адам өледі. Енди хәммеміз қырылып кетеміз бе?» – деди.

18

Руұханийлер менен лебийлилердің ұазыйпасы

¹ Жаратқан Ийе Харонға былай деди: «Сен, улларың хәм пүткил Лебий урыұы Мухаддес мәканға қарсы исленген гүнаға жуұапкер боласызлар. Ал руұханийлик хызметіңізге байланысly гүна ушын тек ғана сен хәм улларың жуұапкер боласызлар. ² Сен хәм улларың бұйрықлар қойылған шатырдың алдында хызмет еткениңізде, бабаңыз Лебийдің әұладынан болған туұысқанларыңыз да сизлерге жәрдем беретуғын болсын. ³ Олар сениң жуұапкершилигің астында Мухаддес шатырға тийисли хызметлерди орынласын. Бирақ олар мухаддес жердің бұйымларына ямаса қурбанлық орынға жақынламасын, болмаса олар да, сизлер де өлип қаласызлар. ⁴ Олар сениң менен бирге Ушырасыұ шатырына байланысly барлық ұазыйпаларды орынласын. Лебийлилерден басқа хеш бир адам сизлер менен бирге хызмет қылмасын.

⁵ Ендигиден былай, Израил халқына қәхәрленбеұим ушын, Мухаддес жерде хәм қурбанлық орында тек ғана сизлер хызмет қыласызлар. ⁶ Мен израиллылар арасынан лебийли туұысқанларыңызды сизлерге жәрдемши қылып, таңлап алдым. Ушырасыұ шатырына байланысly хызметти орынлаұы ушын, олар Маған бағышланған. ⁷ Деген менен, қурбанлық орындағы хәм перденің артындағы Ең мухаддес бөлмеге байланысly руұханийлик хызметти тек ғана сен өз улларың менен орынлайсаң. Руұханийлик хызметти саған сый қылып бердим. Сеннен басқа ким де ким ол жерге жақынласа, ол өлтирилсин».

Руұханийлердің пайы

⁸ Жаратқан Ийе Харон менен болған сәұбетин былай деп даұам етти: «Израил халқының Маған ажыратқан мухаддес сыйларын бақлаұды саған тапсырдым. Буларды сизлердің руұханийлик хызметіңіз ушын саған хәм улларыңа мәңгиге пай қылып бердим. ⁹ Қурбанлық орында Маған усынылған, толығы менен жандырылмайтуғын ең мухаддес садақалардан мыналар саған хәм сениң улларыңа тийисли болады: ғәлле садақасы, айып хәм гүна қурбанлықлары*. ¹⁰ Буларды ең мухаддес зат сыпатында жеұиңіз тийис,

себеби булар жүдә мухаддес. Бул садақа хәм қурбанлықтардан тек ғана еркек адамлардың жеўине болады.

¹¹ Және де, мыналар да саған тийисли болады: израиллылардың алып келген жоқары көтерип усынатуғын сыйларынан ажыратқан бөлеклерин саған хәм сениң ул-қызларыңа мәңгиге пай қылып бердим. Шаңарағындағы хәр бир пәк адам булардан жеўине болады.

¹² Олардың Маған, Жаратқан Ийеге алып келген дәслепки өнимлерин – зәйтүн майының, таза шараптың хәм ғәлленің ең сапалы бөлегин сизлерге бердим. ¹³ Елде жетистирилген дәслепки зүрәәтлерден Маған, Жаратқан Ийеге алып келингенлердің хәммеси сизлерге тийисли. Шаңарағындағы хәр бир пәк болған адам олардан жеўине болады.

¹⁴ Израилда Жаратқан Ийеге толығы менен бағышланған хәр бир зат сизлердики болады. ¹⁵ Израил халқының Маған алып келген адамлардың да, маллардың да қарыннан биринши шыққанлардың хәммеси сизлердики болады. Бирақ адамлардың хәм ҳарам есапланған ҳайўанлардың биринши туўылған баласы ушын кун алыўың керек. ¹⁶ Туңғыш туўылған ул бир айлық болғанда, оның қуны ушын бес шекел[†] аласаң. Хәр бир шекел Мухаддес орын өлшеми менен жигирма герадан болсын.

¹⁷ Бирақ сыйырдың, қойдың хәм ешкінің биринши туўылған төли ушын кун алмайсаң. Олар Мен ушын арналған. Олардың қанларын қурбанлық орынға серпип, майларын Жаратқан Ийеге хош ийисли сый қылып, түтетип жандырып жибересең. ¹⁸ Булардың жоқары көтерип усынылған төси хәм оның оң саны сеники болғаны сыяқлы, гөши де сеники болады.

¹⁹ Израиллылардың Маған ажыратып усынған мухаддес сыйларының барлығын саған хәм ул-қызларыңа мәңгиге пай етип беремен. Бул сен хәм сениң әўладың ушын берилген Мениң мәңги келисимим болады».

²⁰ Кейин Жаратқан Ийе Харонға және былай деди: «Халықтың арасында сизлердің үлес жериңиз болмайды, олардың арасында ҳеш қандай пайыңыз болмайды. Сизлердің израиллылар арасындағы пайыңыз хәм үлесиңиз Мен боламан.

Лебийлилердің пайы

²¹ Лебийлилердің Ушырасыў шатырындағы жұмысы ушын, Израилда жыйналатуғын барлық үсирлерди оларға пай қылып беремен. ²² Буннан былай израиллылар Ушырасыў шатырына жақын келмесин. Болмаса, олар сол гүнаның жазасын тартып өледі. ²³ Ушырасыў шатырына тийисли жұмысты лебийлилер ислейди, шатырға қарсы исленген хәр қандай айыпқа

[†]бес шекел – шама менен 50 гр.

олар жууапкер болады. Бул келешек әуладларыңыз бойынша мәңгі қағыйда болсын. Израиллылардың арасында лебийлилердің жер үлеси болмайды.

²⁴ Буның орнына Мен лебийлилерге израиллылардың Маған, Жаратқан Ийеге ажыратып берген үсирлерін үлес қылып беремен. Соның ушын, Мен: „Израиллылардың арасында лебийлилердің үлес жери болмайды“, – деп айтқан едим».

Лебийлилердің үсирлери

²⁵ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ²⁶ «Лебийлилерге мынаны айт: „Менің үлес қылып сизлерге берген үсирлерді израиллылардан алғаныңызда, алған үсирлердің оннан бирін шығарып, Маған, Жаратқан Ийеге сый қылып бериңдер. ²⁷ Мен сизлердің бул сыйыңызды қырманнан әкелінген ғәлле хәм жүзім сығатуғын шуқырдан әкелінген шарап сыпатында қабыллайман. ²⁸ Усылай етип, сизлер израиллылардан алған барлық үсирлерден оннан бир шығарып, Жаратқан Ийеге сый қылып бересиздер. Усы сыйды руұханий Харонға әкеліп бериңдер. ²⁹ Сизлерге берілген барлық сыйлардың ең жақсысын, ең мухаддесін ажыратып, Жаратқан Ийеге бериңдер“.

³⁰ Лебийлилерге және былай деп айт: „Сыйлардың ең жақсысын Жаратқан Ийеге ажыратқаныңыздан кейін, қалғаны өз қырманьыңыздан болған өнім ямаса шарап өниміңіз сыпатында өзлериңізге қалады. ³¹ Буны сизлер шаңарағыңыз бенен қәлеген жерде жеуіңізге болады. Себеби бул – сизлердің Ушырасыу шатырында ислеген хызметіңіз ушын берілген төлем. ³² Егер оннан бирден ең жақсысын Маған, Жаратқан Ийеге ажыратып усынсаңыз, өзлериңізге гүна жүклемейсиздер. Өлип қалмауыңыз ушын, израиллылардың усынған мухаддес садақаларын харамламаңдар“».

19

Гүнадан пәклениу рәсими

¹ Жаратқан Ийе Муұса менен Харонға былай деди: ² «Жаратқан Ийе буйырған нызамның талаптары мыналар: израиллыларға минсиз, кемшилиги жоқ хәм ҳеш қандай мойынтырық салынбаған қызыл жас сыйыр алып келиуін айтың. ³ Сыйыр руұханий Элазарға берилсин. Кейін оны орданың сыртына шығарып, Элазардың көз алдында сойың. ⁴ Руұханий Элазар бармағын сыйырдың қанына батырып, оны Ушырасыу шатырының алдыңғы тәрәпине жети мәртебе серпсин. ⁵ Соннан кейін, Элазардың көз алдында сыйыр, оның териси, гөши, қаны хәм ишек-қарны менен бирге жандырып жиберилсин. ⁶ Руұханий кедр ағашын, майоран шөбин хәм қырмызы жипти

алып, оларды жанып атырған сыйырдың үстине тасласын. ⁷ Кейин руұханий кийимлерин жуўып, өзи суўға жуўынып алсын. Соннан кейин, ол ордаға кириўине болады. Бирақ ол кешке дейин ҳарам саналады. ⁸ Сыйырды жаққан адам да кийимлерин жуўып, өзи жуўынып алсын. Ол да кешке дейин ҳарам саналады.

⁹ Соннан кейин, пәк саналған бир адам сыйырдың күлин жыйнап алып, орданың сыртындағы таза бир жерге апарып қойсын. Израил жәмийети бул күлди пәклениў суўына қосыў ушын сақлап қойсын. Бул күл адамлардың гүнадан пәклениў рәсими ушын қолланылады. ¹⁰ Сыйырдың күлин жыйнаған адам кийимлерин жуўсын, ол кешке дейин ҳарам саналады. Бул израиллылар ушын да, араңызда жасап атырған келгиндилер ушын да мәңги қағыйда болсын.

Өлиге бир жерин тийгизип алған адам туўрысында

¹¹ Адамның өлигине бир жерин тийгизип алған ҳәр бир адам жети күн ҳарам саналады. ¹² Ол адам пәклениў суўы менен үшінши ҳәм жетинши күни өзін пәклесин. Сонда ол пәк болады. Егер ол үшінши ҳәм жетинши күни өзін пәклемесе, онда ол пәк саналмайды. ¹³ Адамның өлигине бир жерин тийгизип, өзін пәклемеген адам Жаратқан Ийениң Шатырын ҳарамлаған болады. Ондай адам Израил халқының арасынан жоқ қылынсын. Оның үстине пәклениў суўы серпилмегени ушын, ол ҳарам саналады, ҳарамлылығы өзінде қалады.

¹⁴ Егер шатырдың ишинде бир адам қайтыс болса, буған тийисли қағыйда мынадан ибарат: сол ўақытта шатырда болған ҳәм шатырға кирген ҳәр бир адам жети күн даўамында ҳарам саналады. ¹⁵ Шатырдың ишинде қақпағы жабылмай, аўзы ашық қалған ҳәр бир ыдыс ҳарам саналады.

¹⁶ Далада қылыш пенен өлтирилген ямаса өз әжели менен өлген биреўдин өлигине, сүйегине ямаса қәбирине бир жерин тийгизген ҳәр бир адам жети күн даўамында ҳарам саналады.

¹⁷ Ҳарам саналған адам ушын бир ыдыстың ишине жандырылған гүна қурбанлығының күлинен салып, үстине ағын суўдан қуйың. ¹⁸ Пәк саналған бир адам майоран шөбин алып, суўға батырсын. Кейин оны шатырға, оның ишиндеги барлық буйымлардың ҳәм ҳәр бир адамның үстине себелесин. Өлген адамның сүйегине, өлтирилген ямаса өз әжели менен өлген адамға ямаса қәбирге бир жерин тийгизген адамның үстине де сол суўдан себеленсин. ¹⁹ Пәк саналған адам үшінши ҳәм жетинши күни ҳарам саналған адамның үстине суўдан сеўип, оны жетинши күни пәклесин. Пәкленген адам кийимлерин суўға жуўып, өзи де жуўынсын, сонда ол кеште пәк саналады.

²⁰ Егер ҳарам саналған адам өзін пәклемесе, ол жәмийеттиң арасынан жоқ

қылынсын. Өйткени ол Жаратқан Ийениң Мухаддес мөканын ҳарамлаған болады. Пәклениў суўы оның үстине серпилмегени ушын, ол адам ҳарам саналады. ²¹ Бул халық ушын мәңги қағыйда болсын. Пәклениў суўын серпкен адам да кийимлерин жуўсын. Пәклениў суўын услаған адам кешке дейин ҳарам саналады. ²² Ҳарам адам жантасқан ҳәр бир нәрсе ҳарам саналады. Сол ҳарамланған затқа жантасқан адам да кешке дейин ҳарам саналады».

20

Жартастан аққан суў

¹ Биринши айда Израил халқының пүткил жәмийети Син шөлине жетип барып, Қадешке орналасты. Мәриям сол жерде қайтыс болып, жерленди.

² Ол жерде халық ушын ишетуғын суў жоқ еди. Сол себепли олар Муўса менен Харонға қарсы жыйналып, ³ Муўсаға менен даўласып, былай деди: «Туўысқанларымыз Жаратқан Ийениң алдында өлген ўақытта, бизлер де олар менен бирге өлип кеткенимиз жақсы еди! ⁴ Жаратқан Ийениң жәмийетин бул шөлге не ушын алып келдиң? Бизлер хайўанларымыз бенен бирге өлиўимиз ушын ба? ⁵ Не ушын бизлерди усы жаман жерге алып келиў ушын Мысырдан алып шықтың? Бул жердиң егислиги де, әнжири де, жүзими де, анары да жоқ. Хәттеки, ишетуғын суўы да жоқ!»

⁶ Муўса менен Харон жәмийеттиң алдынан кетип, Ушырасыў шатырының алдына барды да, ол жерде ет-бетинен жерге жығылды. Сонда Жаратқан Ийениң салтанаты оларға көринди. ⁷⁻⁸ Жаратқан Ийе Муўсаға: «Таяғыңды ал. Әжаған Харон менен бирге жәмийетти бир жерге жыйнаң. Кейин жәмийеттиң көз алдында суў атлығып шығыўы ушын, жартасқа буйрық бериң. Сонда сен жартастан суў шығарып, оларға да, хайўанларына да суў бересен», – деди.

⁹ Муўса өзине берилген буйрық бойынша Жаратқан Ийениң дәрғайындағы таяқты алып, ¹⁰ Харон менен бирге жәмийетти жартастың алдына жыйнады. Муўса оларға: «Хәй, көтерилисшилер, маған кулақ салыңлар! Мына жартастан сизлерге суў шығарып берейик пе?» – деди. ¹¹ Соннан кейин, Муўса қолындағы таяғын көтерип, жартасқа еки мәрте урды. Сонда жартастан суў атлығып шықты хәм пүткил жәмийет те, хайўанлары да оннан суў ишти.

¹² Жаратқан Ийе Муўса менен Харонға былай деди: «Израиллылардың көз алдында Мениң мухаддеслигиме хұрмет көрсетпей, Маған исенбедиңлер. Соның ушын, Мен бул жәмийетке беретуғын елге оларды сизлер алып бармайсызлар».

¹³ Израил халқы Жаратқан Ийеге қарсы шығып, дауласқан сол жер Мериба^s деп аталды. Усы жерде Жаратқан Ийе оларға Өз мухаддеслигин көрсетти.

Эдом патшасының өз жери арқалы израиллыларды өткізбеуі

¹⁴ Муұса Қадештен Эдом патшасына елшилер арқалы мынадай хабар жиберди: «Туұысқаның болған Израил халқы былай деп айтып атыр:

„Басымызға түскен барлық қыйыншылықтардан хабарың бар.

¹⁵ Ата-бабаларымыз Мысыр жерине барып қоныс басты хәм сол жерде узақ ўақыт даўамында жасадық. Мысырлылар ата-бабаларымызға да, бизлерге де зулымлық қылды. ¹⁶ Бирақ бизлер Жаратқан Ийеге жалбарынғанымызда, Ол периштесин жиберип, бизлерди Мысырдан алып шықты. Мине, енди бизлер сениң шегараңа жақын жердеги Қадеш қаласында турыппыз. ¹⁷ Бизлерге елиң арқалы өтип кетиўимизге рухсат берсеңиз. Сизлердиң егин атызларыңызға, жүзим бағларыңызға кирмеймиз хәм қудықларыңыздан суў ишпеймиз. Елиңиз арқалы өткенде, оңға да, шепке де бурылмай, тек ғана Патша жолы деген үлкен жолдан жүрип, жолымызды даўам етемиз“».

¹⁸ Бирақ Эдом патшасы: «Елим арқалы өтпейсизлер! Болмаса, сизлерге қарсы қылыш көтеремиз», – деп жуўап берди.

¹⁹ Сонда израиллылар оған: «Бизлер үлкен жолдан жүрип, өтип кетемиз. Егер бизлер ямаса хайўанларымыз суўыңнан ишсек, оның хақысын төлеймиз. Бизлер тек бары-жоғы елиңиз арқалы өтип кетемиз», – деп илтимас қылды.

²⁰ Деген менен, Эдом патшасы оларға және: «Өтпейсизлер!» – деп жуўап берди. Соннан кейин, эдомлылар израиллыларға қарсы жүрис қылыў ушын, көп санлы хәм күшли ләшкерлери менен жолға шықты. ²¹ Эдом патшасы елинен өтиўине рухсат бермегеннен соң, израиллылар артқа бурылып, айланып өтиў ушын, оннан узақласты.

Харонның өлими

²² Пүткил Израил жәмийети Қадештен шығып, Ғор таўына келди.

²³ Жаратқан Ийе Эдом шегарасындағы Ғор таўында Муұса менен Харонға былай деди: ²⁴ «Харон өлип, өз ата-бабаларына қосылады. Ол Мен Израил халқына беретуғын елге кирмейди. Өйткени екеўиңиз Мериба суўы жанында Мениң буйрығыма қарсы шықтыңлар. ²⁵ Енди сен Харон менен оның улы Элазарды Ғор таўына алып шық. ²⁶ Харонның руўханийлик кийимлерин шешип алып, оларды улы Элазарға кийгиз. Харон ол жерде өлип, ата-бабаларына қосылады».

²⁷ Муұса Жаратқан Ийениң буйырғанындай қылды. Олар үшеўи де пүткил

^sМериба – «даў» дегенди билдиреди.

жәмийеттің көз алдында Ғор тауына көтерілді. ²⁸ Муұса Харонның руұханийлик кийимлерин үстинен шешип алды да, оларды улы Элазарға кийгизді. Харон сол жерде, таудың жоқарысында өлді. Кейин, Муұса менен Элазар таудан түсті. ²⁹ Пүткіл Израил жәмийети Харонның өлгенин билгенде, ол ушын отыз күн аза тутты.

21

Арад қаласының жоқ қылыныуы

¹ Негебте жасап атырған кенаанлы Арад патшасы израиллылардың Атарим жолынан киятырғанынан хабар тапқанда, оларға хұжим қылып, олардың базыларын тутқынға алды. ² Сол себепли израиллылар: «Егер Сен бул халықты бизлерге тәслим қылсаң, олардың барлық қалаларын Саған бағышлап, толығы менен жоқ етемиз», – деп Жаратқан Ийеге ўәде берді. ³ Жаратқан Ийе израиллылардың жалбарынған даўысын еситти хәм кенаанлыларды оларға тәслим қылды. Израиллылар оларды қырып таслап, қалаларын толығы менен жоқ қылды. Кейин ала сол жерге Хорма[†] деген ат берилді.

Мыстан соғылған жылан

⁴ Израил халқы Ғор тауынан шығып, Эдом елин айланып өтип кетиў ушын, Қамыс теңизине* баратуғын жол менен жүрип кетти. Бирақ халық жолда кетип баратырып, және сабырсызлық қылды. ⁵ Олар Қудайға хәм Муұсаға қарсы налып: «Не ушын бизлерди Мысырдан алып шықтыңыз? Шөлде өлип кетиўимиз ушын ба? Бул жерде нан да, суў да жоқ. Ал мына жеркенишли маннадан болса кеўлимиз айнып кетти!» – деди.

⁶ Сонда Жаратқан Ийе халық арасына зәхәрли жыланлар жиберді. Жыланлар израиллыларды шақты хәм олардан көп адамлар өлді. ⁷ Халық Муұсаның алдына келип: «Жаратқан Ийеге хәм саған қарсы сөйлеп, бизлер гүна қылдық. Бизлердиң арамыздан жыланларды жоқ қылыўын айтып, Жаратқан Ийеге жалбарынып, дуўа қыл», – деди. Солай етип, Муұса халық ушын дуўа етті.

⁸ Жаратқан Ийе Муұсаға: «Бир жылан ислеп, оны баған үстине орналастыр. Жылан шаққан хәр бир адам оған қараса, тири қалады», – деди. ⁹ Солай етип, Муұса мыстан* бир жылан ислеп, оны бағанның үстине орналастырды. Жылан шаққан адамлар мыс жыланға қарағанда, олар өлмей, тири қалды.

Моабқа қарай жол

[†]Хорма – «Пүткіллей жоқ етиў» ямаса «Бағышланған» дегенди аңлатады

¹⁰ Израил халқы жолын дауам етип, Оботқа орналасты. ¹¹ Соннан соң, олар Оботтан шығып, Моабтың шығыс тәрепиндеги шөлге, Ийе-Абаримге орналасты. ¹² Ол жерден де шығып, Зеред дәрьясында тоқтады. ¹³ Кейин олар сол жерден шығып, амор халқының шегарасына дейин созылған шөлде, Арнон дәрьясының арғы жағасында тоқтады. Арнон дәрьясы Моаб пенен Амор елиниң арасындағы шегара еди. ¹⁴ «Жаратқан Ийениң Сауашлары» китабында Суфа жерлериндеги Ыахәб қаласы, сайлар, және де, Арнон дәрьясы, ¹⁵ Ар қаласына дейин хәм Моаб шегарасы бойлап созылған тау жанбауырлардағы сайлар хаққында сөз етиледі.

¹⁶ Сол жерден Израил халқы Беер^u деген жердеги қудыққа жол алды. Бул қудықтың қасында Жаратқан Ийе Муұсаға: «Халықты бир жерге жыйна, Мен оларға суу беремен», – деп айтқан еди.

¹⁷ Сол уақытта израиллылар мына қосықты айтты:

„Сууларың толып-тассын, хәй, қудық!

Қудыққа арнап қосық айтың.

¹⁸ Бул қудықты қазды басшылар менен халық көсемлери,
Хаса таяқ пенен қазған еди“.

Соннан соң, олар шөлден Маттанаға, ¹⁹ Маттанадан Нахалиелге, Нахалиелден Бамотқа, ²⁰ Бамоттан Моаб жерлериндеги ойпатлыққа, шөлге қарама-қарсы болған Писга тауының етеклерине кетти.

Патша Сихон хәм патша Огтың жеңилиске ушырауы

²¹ Израиллылар Амор патшасы Сихонға елшилери арқалы мына хабарды жиберди:

²² «Елиңизден өтип кетиуимизге рухсат берсеңиз. Бизлер атызларыңызға хәм жүзим бағларыңызға кирмеймиз хәм хеш бир қудықтан суу ишпеймиз. Шегараңыздан өтип кеткенше, Патша жолынан жүрип, жолымызды дауам етемиз».

²³ Деген менен, Сихон өз ели арқалы израиллылардың өтип кетиуине рухсат бермеди. Ол израиллылар менен урысуу ушын пүткил ләшкерлерин жыйнап, шөлге қарай шықты. Яхас қаласына жетип барып, израиллыларға қарсы хұжим қылды. ²⁴ Урыста израиллылар Сихонды қылыш жүзинен өткерип, оларды жеңилиске ушыратты хәм Арнон дәрьясынан Яббоқ дәрьясына шекемги барлық жерлерди ийелеп алды. Бирақ аммон халқының шегарасынан арман қарай өтпеди, себеби Аммон елиниң шегарасы беккем еди. ²⁵ Израиллылар Хешбон хәм оның дөгерегиндеги ауыллар менен бирге

^uБеер – «қудық» деген мәнини аңлатады.

амор халқының барлық қалаларын қолға киргизіп, сол жерлерде жасай бастады. ²⁶ Хешбон амор халқының патшасы Сихонның қаласы еді. Сихон Моабтың алдыңғы патшасына қарсы сауаш ашып, оның Арнон дәр्याсына дейін созылған жерлерін басып алған еді. ²⁷ Соның үшін, жыраулар былай деп жырлайтуғын еді:

«Хешбонға келиң, оны қайта қурың,
Сихонның қаласын беккем қылың,
²⁸ Хешбоннан от жалыны шықты,
Сихонның қаласынан от лаулап шықты,
Моабтың Ар қаласын,
Арнон төбешиги хожайындарын жағып жоқ етті.
²⁹ Хәсирет болсын саған, хәй Моаб халқы!
Кемош қудайының халқы жоқ болдың!
Кемош өз ұлдарын қашқын қылды,
Қыздарын болса Амор патшасы Сихонға тутқын қылды.
³⁰ Оларды жеңиліске ушыраттық,
Хешбоннан Дибонға дейін хәммесін жоқ қылдық.
Медебаға созылған Нофахқа дейін оларды ұайран қылдық».

³¹ Солай етип, Израил халқы амор халқының елінде жасай бастады.
³² Муұса Язерді көзден өткеріу үшін адамдарын жиберді. Кейін израиллылар Язер дөгерегіндегі ауылдарды басып алып, ол жерде жасап атырған амор халқын қуып жиберді. ³³ Соннан кейін, олар бурылып, Башанға қарай жол алды. Башан патшасы Ог барлық ләшкерлері менен израиллыларға қарсы урысыу үшін, Эдрейде олардың қарсы алдынан шықты.

³⁴ Сонда Жаратқан Ийе Муұсаға: «Оннан қорқпа! Себеби оны хәм оның ләшкерлері менен елін саған тәслим қыламан. Амор халқының Хешбонда жасаған патшасы Сихонға не ислеген болсаң, оған да соны ислейсең», – деди.

³⁵ Солай етип, Израил халқы хеш кимди аман қалдырмастан, Ог пенен оның балаларын хәм ләшкерлерін қырып таслады. Кейін олар Огтың елін ийелеп алды.

22

Моаб патшасы Балақтың Балаамды шақырыуы

¹ Соннан кейін, израиллылар жолын дауам етті. Олар Моаб тегислигине келип, Иордан дәр्याсының шығысына, Ерихо қаласының қарсы алдына

орналасты.

² Сиппор улы Балақтың израиллылардың амор халқына нелер ислегенинен хабары бар еди. ³ Израил халқы соншелли көп болғанлықтан, моаблылар олардан қатты қорқысып, албыраушылыққа түскен еди.

⁴ Сонда моаблылар Мидян ақсақалларына: «Өгиз жайлаудағы от-шөпти жеп жоқ қылғаны сыяқлы, бул халық та дөгерегимиздеги барлық нәрсени ишип-жеп жоқ қылады», – деди.

Сол уақытлары Сиппор улы Балақ Моаб патшасы еди. ⁵ Балақ Беор улы Балаамды шақыртыу үшін хабаршыларын жиберди. Балаам Евфрат дәрьясының бойында, Аммау үлкесіндеги Петорда жасайтуғын еди. Балақ Балаамға хабаршыларынан былай деп айтып жиберген еди:

«Мысыр жеринен шығып, жер жүзин қаплаган бир халық мениң жаныма келип орналасты. ⁶ Өтинемен, сен келип, меннен де күшли болған сол халықты мен ушын нәлетле. Мүмкин, сонда мен оларды жеңип, елимнен қуып шығара аларман. Өйткени сениң пәтия берген адамың жарылқанып, нәлетлеген адамың нәлетленетуғынын билемен».

⁷ Моаб хәм Мидян ақсақаллары Балаамға нәлетлеуи ушын төленетуғын пулды алып кетти. Олар Балаамға барып, оған Балақтың сөзлерин жеткерди.

⁸ Балаам оларға: «Усы жерде қонып қалың. Жаратқан Ийениң айтқаны бойынша сизлерге жууап беремен», – деди.

Солдай етип, Моаб басшылары Балаамның үйінде қонып қалды.

⁹ Қудай Балаамға келип, оннан:

– Үйінде қалған мына адамлар ким? – деп сорады.

¹⁰ Балаам Қудайға былай деп жууап берди:

– Моаб патшасы Сиппор улы Балақ маған мына хабарды жиберипти:

¹¹ «Мысыр жеринен шыққан бир халық жер жүзин қаппап кетти. Сен келип, мен ушын сол халықты нәлетле. Сонда мен оларға қарсы урысуға күшим жетип, оларды қуып жибере аларман».

¹² Бирақ Қудай Балаамға:

– Олар менен бирге барма! Сол халықты нәлетлеме, себеби олар жарылқау алған халық, – деди.

¹³ Азанда Балаам Балақтың жиберген басшыларына:

– Елиңизге қайта бериң. Себеби Жаратқан Ийе сизлер менен бирге барыуыма рухсат бермеди, – деди.

¹⁴ Моаб басшылары изине қайтып, Балаққа: «Балаам бизлер менен бирге келиуге ыразы болмады», – деди.

¹⁵ Сонда Балақ алдыңғы жибергенлеринен көбирек хәм олардан абырайлылау басшыларын жиберди. ¹⁶ Олар Балаамның алдына барып, былай деп айтты:

– Сиппор улы Балақ былай деп айтып жиберди: «Өтинемен, мениң алдыма келиуіңе хеш бир нәрсе тосқынлық қылуына жол қойма. ¹⁷ Өйткени саған айрықша құрмет көрсетемен, не қалесең, соны ислеймен. Не болса да, кел, мен үшін бұл халықты нәлетле».

¹⁸ Балаам Балақтың хабаршыларына мынадай жууап қайтарды:

– Балақ сарайындағы барлық алтын хәм гүмисти маған берсе де, Қудайым Жаратқан Ийениң бұйрығысыз хеш қандай үлкен де, киши де ис тутпайман.

¹⁹ Мәрхәмат, бүгін түнде усы жерде сизлер де қонып қалың, Жаратқан Ийениң маған басқа не айтатуғынын билип алайын.

²⁰ Сол түни Қудай Балаамға келип:

– Бұл адамлар сени шақыруы үшін келген екен, олар менен бирге бар, бірақ Мен саған не айтсам, соны ислейсең, – деди.

Балаамның ешеги

²¹ Солай етип, азанда Балаам ешегин ертледі де, Моаб басшылары менен бирге кетті. ²² Балаам жолға шыққанда, Қудай оған ғәзеппенді. Жаратқан Ийениң периштеси оған қарсылық қылуы үшін, оның жолында турып алды. Сонда Балаам ешегине минип, екі хызметкери менен кетип баратыр еді.

²³ Ешек қылышын жалаңашлап тұрған Жаратқан Ийениң периштесин көргенде, жолдан шығынып, атыздың ишине кирип кетті. Ал Балаам болса, ешегин жолға қайтаруы үшін, оны сабай баслады.

²⁴ Соннан соң, Жаратқан Ийениң периштеси жүзимзарлардың арасындағы тар соқпақта турып алды. Соқпақтың екі тәрәпи де дийуаллар менен қоршалған еді. ²⁵ Ешек Жаратқан Ийениң периштесин көріп, дийуалға тығылып, Балаамның аяғын қысып таслады. Балаам ешегин және сабай баслады.

²⁶ Жаратқан Ийениң периштеси алдыға жылжып, тар жерде турып алды. Енді ешек оңға да, солға да бурылып кете алмайтуғын еді. ²⁷ Жаратқан Ийениң периштесин көрген ешек Балаамның астына жатып алды. Балаамның бұған ғәзеби қайнап, таяғы менен ешекті және сабай баслады. ²⁸ Сонда Жаратқан Ийениң құдирети менен ешекке тил питип, Балаамға:

– Мени үш мәрте урып сабағандай, мен саған не қылдым? – деп сорады.

²⁹ Балаам:

– Сен мени мазақ қылып атырсаң. Егер қолымда қылышым болғанда, сени өлтирип таслаған болар едим! – деп бақырды.

³⁰ Ешек оған:

– Усы күнге дейін минип жүрген ешегің мен емеспен бе? Бұрын саған усындай қылық шығарған ба едим? – деди.

Балаам:

– Яқ, – деди.

³¹ Соннан соң, Жаратқан Ийе Балаамның көзін ашты. Сонда Балаам қылышын жалаңашлап жолда тұрған Жаратқан Ийенің периштесін көрді. Балаам ет-бети менен жерге бойын таслады.

³² Жаратқан Ийенің периштеси Балаамға:

– Не ушын ешегинди үш мәрте урып, сабадың? Саған қарсылық қылыу ушын келдим. Себеби сениң тутқан жолың Мениң алдымда надурис. ³³ Ал ешегин болса Мени көріп, үш мәрте өзін жолдан шетке алып қашты. Егер ол жолдан шетке шықпағанда, сени өлтирип, оны аман қалдырған болар едим, – деди.

³⁴ Балаам Жаратқан Ийенің периштесине:

– Гүна қылдым. Маған қарсы шығыу ушын, жолда тұрғаныңды билемппен. Егер бул тутқан жолым Саған мақул болмаса, онда үйиме қайтайын, – деди.

³⁵ Жаратқан Ийенің периштеси оған:

– Мына адамлар менен бирге кете бер. Бирақ Мен саған не айтсам, тек ғана соны айтасаң, – деди. Солай етип, Балаам Балақтың басшылары менен бирге кетти.

Патша Балақтың Балаам менен ушырасыуы

³⁶ Балақ Балаамның киятырғанын еситиуден, оны күтип алыу ушын Арнон бойындағы, Моаб елиниң шегарасында жайласқан Ир* қаласына кетти.

³⁷ Балақ Балаамға:

– Сени шақырыу ушын жиберген алдыңғы адамларым менен не ушын келмедің? Ямаса мени сауға менен сыйлауға күши жетпейди, деп ойлап па едің? – деди.

³⁸ Балаам Балаққа:

– Мине, енди сениң алдыңа келдим. Қудай маған не буйырса, соны айтаман, өзлигимнен не айтыуым мүмкин? – деп жууап берди.

³⁹ Соннан кейін, Балаам Балақ пенен бирге жолға түсип, Кирят-Хусот қаласына кетти. ⁴⁰ Сол жерде Балақ буға хәм қойларды құрбанлыққа шалды. Құрбанлықтың гөшинен Балаам менен оның қасындағы басшыларға да берди.

⁴¹ Ертеңине азанда Балақ Балаамды Бамот-Баал төбешигине алып шықты. Балаам ол жерден Израил халқының бир бөлегін көрди.

23

Балаамның биринши айтқан сөзлери

¹ Балаам Балаққа:

– Усы жерде мен ушын жети қурбанлық орын қурып, жети буға менен жети қошқар таярла, – деди.

² Балақ оның айтқанларын иследи. Балақ пенен Балаам екеуі хәр бир қурбанлық орынның үстінде бир буға хәм бир қошқардан жандырылатуғын қурбанлық қылды.

³ Кейин Балаам Балаққа:

– Сен қурбанлықтарыңның қасында тур, мен сәл арманлау барып көрейин. Бәлким, Жаратқан Ийе мениң менен ушырасыуға келер. Ол маған не десе, саған соны айтаман, – деди де, төбешикке шықты.

⁴ Қудай Балаамға көрингенде, Балаам Қудайға:

– Жети қурбанлық орын қурдырдым, хәр бир қурбанлық орынның үстінде бир буға хәм бир қошқардан қурбанлық қылдым, – деди.

⁵ Жаратқан Ийе Балаамның аузына айтатуғын сөзлерин салып, оған:

– Балақтың алдына бар хәм оған Мениң айтқан сөзлеримди жеткиз, – деди.

⁶ Солай етип, Балаам Балақтың қасына қайтып барды. Ол Балақтың Моаб басшылары менен бирге жандырылған қурбанлықтың жанында турғанын көрди. ⁷ Сонда Балаам өзине берилген хабарды айтып, былай деди:

«Моаб патшасы Балақ мени Арамнан,

Шығыс тауларынан алып келди.

Ол: „Келип, мениң ушын Яқып урпағын нәлетле,

Келип, Израилдың қулауын тиле!“ – деди.

⁸ Қудай нәлетлемегенди

Мен қалайынша нәлетлеймен?

Жаратқан Ийе қулауын қәлемегенди,

Мен қалайынша қулауын қәлеймен?

⁹ Жартаслардың төбесінде турып, көрип турман оларды,

Төбелерден қарап турман оларға.

Өз алдына жасайтуғын,

Басқа халықлардан өзлерин бөлек услайтуғын,

Бир халықты көрип турман.

¹⁰ Яқыптың қум сыяқлы көп урпағын ким санай алады?

Израилдың төрттен бирин ким есаплай алады?

Әдил адамлардың өлими менен мен де өлейин,

Ақыретим олардики киби болсын!»

¹¹ Балақ Балаамға:

– Маған не ислеп атырсаң өзи? Мен сени душпанларымды нәлетлесин деп алып келген едим, ал сен болсаң, оларға пәтия берип атырсаң-ғо! – деди.

¹² Балаам:
– Мен Жаратқан Ийе аўзыма салған сөзди абайлап айтыўым керек емес пе?
– деп жуўап берди.

Балаамның айтқан екінші сөзи

¹³ Соннан соң, Балақ оған былай деди:
– Мениң менен бирге оларды көре алатуғын басқа жерге жүр. Бирақ ол жерден олардың хәммесин емес, ал тек ғана бир бөлегин көресең. Сол жерде турып, Израил халқын мениң ушын нәлетле. ¹⁴ Солай етип, Балақ Балаамды Писга таўының төбесиндеги «Гүзетшилер» деген жерге алып барды. Балақ ол жерде де жети қурбанлық орын қурып, хәр бир қурбанлық орынның үстінде бир буға хәм бир қошқардан қурбанлық берди.

¹⁵ Балаам Балаққа:
– Сен усы жерде, жандырылатуғын қурбанлықтың қасында тур, ал мен ана жерге барып, Жаратқан Ийе менен ушырасып келемен, – деди.

¹⁶ Жаратқан Ийе Балаам менен ушырасты хәм оның аўзына айтатуғын сөзлерин салып:

– Балақтың алдына барып, оған усы хабарды жеткиз, – деди.

¹⁷ Солай етип, Балаам Балақтың қасына қайтып барды. Ол Балақтың Моаб басшылары менен бирге жандырылған қурбанлықтың қасында тұрғанын көрди.

Балақ:

– Жаратқан Ийе не деди? – деп сорады.

¹⁸ Балаам оған мына хабарды жеткерди:

«Хәй, Балақ тыңлап түсинип ал,
Хәй, Сиппор улы, маған қулақ сал.

¹⁹ Құдай жалған сөйлейтуғын инсан емесдур,
Құдай Өз пикирин өзгертетуғын,
Инсан урпағынан емесдур.

Ол Өз айтқан сөзин әмелге асырар,
Ұәде бергенде, сөзсиз орынлар.

²⁰ Жарылқаў ушын маған буйрық берди,
Өзгертире алмаспан мен Оның жарылқаўын.

²¹ Яқып урпағында апат көринбейди,
Бахытсызлық та көринбес Израилда,
Құдайы Жаратқан Ийе олар менен биргедур,
Ол Патшасыдур олардың арасында,
Патшалық кәрнай шертилер арналып Оның атына.

²² Қудай оларды Мысырдан алып шықты,
Жабайы буға сыяқлы Оның күши бардур.

²³ Яқыптың урпағына қарсы сыйқыршылық жоқдур,
Израилға қарсы палкершилик өтпес.

Енди болса, Яқыптың урпағы Израил ушын,
„Қудай нелерди иследи!“ – деп айтылып атыр.

²⁴ Мине, халық ана арыслан киби оянар,
Арыслан яңлы олжасын жеп таұыспағанша,
Өлтирилген олжасының қанын ишип болмағанша жатпас».

²⁵ Сонда Балақ:

– Израил халқын нәлетлеме де, оларға жарылқау да берме! – деди.

²⁶ Балаам оған:

– Саған Жаратқан Ийе не айтса, соны айтаман деп айтқан жоқ па едим? –
деп жууап берди.

Балаамның айтқан үшінши сөзи

²⁷ Балақ Балаамға:

– Не болса да, жүр, енди сени басқа жерге алып барайын. Бәлким, Қудайға мақул болып, ол жерден оларды нәлетлеуіңе жол қояр, – деди. ²⁸ Солай етип, ол Балаамды Пеор тауының төбесине алып барды. Ол жерден шөл даласы көринетуғын еди.

²⁹ Балаам оған:

– Бул жерде де жети құрбанлық орын қурып, жети буға хәм жети қошқар таярла, – деди. ³⁰ Балақ оның айтқанларын иследи хәм хәр бир құрбанлық орынның үстинде бир буға хәм бир қошқардан құрбанлық берди.

24

¹ Балаам Жаратқан Ийениң Израил халқын жарылқауды мақул көретуғынын билгенде, алдыңғыдай барып, пал ашыуға урынбады. Ол өз нәзерин шөлге қаратты. ² Балаам ол жақта Израилдың урыу-урыу болып жайласқанын көрди. Сонда Қудайдың Руұхы Балаамның үстине түсти ³ хәм мына хабарды айтты:

«Көзи ашық Беор улы Балаам,

⁴ Қудайдың сөзлерин еситкен,

Құдирети күшли Қудайдың аяны түскен,

Жерге қулаған, бирақ Қудай көзлерин ашқан адам сөйлейди:

⁵ „Ох, Яқып урпағы, шатырларың қандай әжайып,

Ох, Израил халқы мөкан жериңиз қандай гөззал!

⁶ Олар созылғандур пальмазардай,
Дәрья бойындағы бағы-бақша киби,
Жаратқан Ийениң отырғызған алоэ ағашындай,
Мегзейди суў бойындағы кедр ағашларына.

⁷ Суў ыдысларынан суў толып-тасар,
Туқымлары мол суў менен суўғарылар.
Израил патшасы Агагтан* уллы болар,
Израил патшалығы құдиретли болар.

⁸ Қудай оларды Мысырдан алып шықты,
Жабайы буға сыяқлы Оның күши бардур.
Душпаны болған халықларды жалмамай жутар,
Олардың сүйеклерин езип, оқларын сындырар.

⁹ Израил арысландай, ана арыслан яңлы,
Жерге ийилди де, жатты,
Оны оятыўға кимниң батылы барар?
Сени жарылқайтуғынлар жарылқансын,
Сени ғарғайтуғынлар ғарғысқа ушырасын!“»

¹⁰ Балаамға ғәзеби қайнаған Балақ қолларын бир-бирине урып:
– Душпанларымды нәлетлесин деп, сени шақырған едим. Ал сен болсаң,
оларға үш мәрте пәтия бердің. ¹¹ Енди дәрхал үйиңе кет! Саған саўға
сыйлайман деген едим, бирақ Жаратқан Ийе сени саўғадан бос қалдырды, –
деди.

¹²⁻¹³ Сонда Балаам оған жуўап берип, былай деди:
– Маған жиберген елшилериңе: «Балақ сарайындағы барлық алтын хәм
гүмисти маған берсе де, Қудайым Жаратқан Ийениң буйрығысыз ҳеш қандай
жақсы хәм жаман нәрсе қылмайман. Ал Жаратқан Ийе нени буйырса, соны
сөйлеймен», – деп айтқан жоқпан ба? ¹⁴ Енди мен өз елиме қайтаман. Қәне,
бул Израил халқының келешекте сениң халқыңа нелер ислейтуғынын саған
айтып берейин.

Балаамның төртинши мәрте айтқан сөзлери

¹⁵ Соңынан Балаам мына сөзлерди айтты:

«Көзи ашық Беор улы Балаам,

¹⁶ Қудайдың сөзлерин еситкен,
Қудай Тааладан билим алған,
Құдирети күшли Қудайдың саўлатын көрген,
Жерге қулаған, Қудай көзлерин ашқан адам сөйлейди:

¹⁷ „Оны көрип турман, бирақ ҳәзир емес,

Оған қарап турман, бірақ ол жақын емес.

Яқып урпағынан бир жұлдыз шығар,

Израилдан бийлик хасасы көтерилер.

Ол Моабтың көсемлерин жоқ қылып,

Шиттиң урпағының басларын езер.

¹⁸ Душпаны болған Эдомды ийелеп алар,

Айа, Сеир жеңилиске ушырар,

Ал Израил халқы күшке толар.

¹⁹ Яқып урпағынан болған адам басшылық қылар,

Қала халқының қалғанларын жоқ қылар“».

Балаамның ақырғы сөзлери

²⁰ Соннан кейин, Балаам амалеклерди көріп, мынадай сөзлерди айтты:

«Амалек халқы басқа халық арасында биринши еди,

Бирақ апат болажақ оның ақыры».

²¹ Кейин ол кен халқын көріп, мынадай сөз айтты:

«Сизлердің баспанаңыз беккемдур,

Уяңыз жартасларға қурылғандур.

²² Бірақ, хәй кенлилер, ашшур халқы сизлерди тутқын қылғанда,

Сизлер жанып, жоқ боласызлар».

²³ Балаам сөзлерин және былай деп дауам етти:

«Ох, буны әмелге асыратуғын Қудай болса,

Онда ким аман қалар?

²⁴ Киттим жағаларынан кемелер келер,

Ашшур менен эбер халқын тәслим қылар,

Бирақ өзлери де апатқа дуўшар болар».

²⁵ Кейин, Балаам жолға шығып, үйине қайтты. Балақ та өз жолы менен кетти.

25

Израиллылардың Пеорда гүнаға батыуы

¹ Израиллылар Шиттимде орналасып тұрғанда, олардың еркекleri моаблы

хаяллар менен бузықшылық қыла баслады.² Моаблы хаяллар израиллыларды өз қудайларына арнап беретугын құрбанлыққа мирәт етти. Израил халқы олардың құрбанлық гөшлеринен жеди хәм олардың қудайларына табынды.

³ Солай етип, Израил халқы Пеордағы Баалға байланып қалды. Сол себептен Жаратқан Ийениң оларға ғәзеби қайнады.

⁴ Жаратқан Ийе Муўсаға: «Бул халықтың барлық басшыларын әкелип, оларды күндиз Мениң алдымда асып қой. Усылай етип, Мениң Израил халқына болған ғәзебим түссин», – деди.

⁵ Сонда Муўса Израил басшыларына: «Хәр бириңиз Баал-Пеорға байланып қалған адамларыңызды өлтириң», – деп буйрық берди.

⁶ Жәмийет Ушырасыў шатырының алдында жылап турғанда, израиллы бир адам мидянлы бир хаялды Муўсаның хәм Израил жәмийетиниң көз алдында өз шатырына алып кирген еди.⁷ Буны көрген Харонның ақлығы, Элазар улы Пинехаз жәмийет арасынан шығып, қолына бир найза алды.⁸ Пинехас израиллы сол адамның изинен барып, шатырға кирди де, найзаны екеўине де қадады. Найза израиллы сол адамның денесин тесип өтип, мидянлы сол хаялдың қарнына кирген еди. Солай етип, Израил халқын жоқ етип атырған оба тоқтады.⁹ Бул обадан өлгенлердиң саны 24 000 адам еди.

¹⁰ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди:¹¹ «Руўханий Харонның ақлығы, Элазар улы Пинехаз Израил халқына болған ғәзебимди қайтарды. Өйткени ол халықтың арасында Мениң ушын уллы қызғаншақлық көрсетти. Сол себепли, Мен Өз қызғаншақлығым менен оларды пүткиллей жоқ қылмадым.¹² Сен оған былай деп айт: „Мен Пинехаз пенен тынышлық келисимимди дүземен.¹³ Бул келисим бойынша Пинехаз хәм оның әўлады мәңги руўханий болады. Себеби ол Қудайы ушын қызғаншақлық қылып, Израил халқынан Мениң ғәзебимди қайтарды“».

¹⁴ Мидянлы хаял менен бирге өлтирилген израиллы адамның аты Салу улы Зимрий еди. Ол Шимон урыўындағы бир әўладтың басшысы еди.¹⁵ Ал өлтирилген хаял болса, мидянлы бир тийрениң басшысы болған Сурдың қызы Козбий еди.

¹⁶ Жаратқан Ийе Муўсаға:¹⁷ «Мидян халқын душпан деп бил хәм оларды қырып тасла.¹⁸ Өйткени олар сизлерге қарсы сумлық ойлап, сизлерди Пеорда жалған қудайларға табындырды хәм өзлериниң туўысқаны болған мидянлы тийре басшысының қызы Козбий арқалы азғырыўға салып, душпанлық қылды. Бул хаял Пеорда оба тарқалған ўақытта өлтирилген еди», – деди.

26

Халықтың екінши мәрте дизимге алыныўы

¹ Обадан кейин, Жаратқан Ийе Муўса менен руўханий Харонның улы Элазарға былай деди: ² «Израил жәмийетиндеги саўашқа жарамлы жигирма хәм оннан жоқары жастағы барлық ер адамларды әўладлары бойынша санап шығың».

³ Сол ўақытта Израил халқы Моаб тегислигинде, Ерихоның қарсысындағы Иордан дәрьясының бойында еди. Муўса менен руўханий Элазар халыққа:

⁴ «Жаратқан Ийениң Муўсаға берген бұйрығы бойынша, жигирма хәм оннан жоқары жастағы ер адамларды санап шығың», – деди.

Мысырдан шыққан израиллылар мыналар еди:

⁵ Израилдың туңғышы Рубен урыўынан тараған тийрелер:

Ханох урпағынан Ханох тийреси, Паллу урпағынан Паллу тийреси,

⁶ Хесрон урпағынан Хесрон тийреси, Кармий урпағынан Кармий тийреси.

⁷ Рубеннен тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 43 730 адам болды.

⁸ Паллудың Элиаб деген улы бар еди. ⁹ Элиабтың уллары Немуел, Датан хәм Абирам еди. Булар жәмийеттиң сайланды адамлары болып, Жаратқан Ийеге бойсынбай, Муўса хәм Харонға қарсы шыққан Қорах хәм оның шериклерине қосылған Датан менен Абирам еди. ¹⁰ Сол ўақытта жер жарылып, Қорах пенен бирге оларды да жер жутып жиберген еди. Сол күни от Қорахтың еки жүз елиў шериклерин жағып жоқ қылған еди. Солай етип, бул басқаларға ескертиў болып қалды. ¹¹ Бирақ Қорахтың уллары аман қалған еди.

¹² Симон урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Немуелден Немуел тийреси, Яминнен Ямин тийреси, Яхиннен Яхин тийреси, ¹³ Зерахтан Зерах тийреси, Шаулдан Шаул тийреси.

¹⁴ Симон урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 22 200 адам болды.

¹⁵ Гад урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Сефоннан Сефон тийреси, Хаггийден Хаггий тийреси, Шунийден Шуний тийреси, ¹⁶ Ознийден Озний тийреси, Эрийден Эрий тийреси, ¹⁷ Ародтан Арод тийреси, Арелийден Арелий тийреси.

¹⁸ Гад урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 40 500 адам болды.

¹⁹ Яхуданың Эр хәм Онан деген еки улы Кенаан елинде қаза болған еди.

²⁰ Яхуда урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Шеладан Шела тийреси, Перестен Перес тийреси, Зерахтан Зерах тийреси.

²¹ Перестен тараған тийрелер мыналар: Хесроннан Хесрон тийреси,

Хамулдан Хамул тийреси.

²² Яхуда урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 76 500 адам болды.

²³ Иссахар урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Толадан Тола тийреси, Пуўадан Пуўа тийреси, ²⁴ Яшубтан Яшуб тийреси, Шимроннан Шимрон тийреси.

²⁵ Иссахар урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 64 300 адам болды.

²⁶ Зебулон урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Середтен Серед тийреси, Элоннан Элон тийреси, Яхлеелден Яхлеел тийреси.

²⁷ Зебулон урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 60 500 адам болды.

²⁸ Юсуптиң уллары Менашше ҳәм Эфрайымнан келип шыққан тийрелер мыналар:

²⁹ Менашше урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар: Махирден Махир тийреси. Махир Гиладтың әкеси еди. Гиладтан Гилад тийреси.

³⁰ Гиладтан тараған тийрелер:

Иезерден Иезер тийреси, Хелектен Хелек тийреси, ³¹ Асриелден Асриел тийреси, Шехемнен Шехем тийреси, ³² Шемидадан Шемида тийреси, Хеферден Хефер тийреси.

³³ Хефердиң улы Селофехадтың ул перзентлери болмады, оның тек ғана Махла, Ноа, Хогла, Милка ҳәм Тирса деген қызлары болды.

³⁴ Менашше урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 52 700 адам болды.

³⁵ Эфрайым урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Шутелахтан Шутелах тийреси, Бехерден Бехер тийреси, Таханнан Тахан тийреси.

³⁶ Шутелахтан тараған тийре:

Эраннан Эран тийреси.

³⁷ Эфрайым урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 32 500 адам болды.

Тийрелери бойынша Юсуптиң урпағынан келип шыққан тийрелер усылар еди.

³⁸ Беньямин урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Беладан Бела тийреси, Ашбелден Ашбел тийреси, Ахирамнан Ахирам

тийреси, ³⁹ Шефуфамнан Шефуфам тийреси, Хуфамнан Хуфам тийреси.

⁴⁰ Беланың уллары Ард хәм Нааманнан келип шыққан тийрелер: Ардтан Ард тийреси, Нааманнан Нааман тийреси.

⁴¹ Бенямин урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 45 600 адам болды.

⁴² Дан урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар: Шухамнан Шухам тийреси.

Дан урыўынан тараған тийре усыдан ибарат еди.

⁴³ Дан урыўы Шухам тийресинен ибарат болып, олардың саны 64 400 адам болды.

⁴⁴ Ашер урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Имнадан Имна тийреси, Ишўийден Ишўий тийреси, Бериадан Бериа тийреси.

⁴⁵ Бериадан келип шыққан тийрелер: Хеберден Хебер тийреси, Малкиелден Малкиел тийреси.

⁴⁶ Ашердің Серах атлы бир қызы бар еди.

⁴⁷ Ашер урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 53 400 адам болды.

⁴⁸ Нафталий урыўынан келип шыққан тийрелер мыналар:

Яхсеелден Яхсеел тийреси, Гунийден Гуний тийреси, ⁴⁹ Есерден Есер тийреси, Шиллемнен Шиллем тийреси.

⁵⁰ Нафталий урыўынан тараған тийрелер усылардан ибарат болып, олардың саны 45 400 адам болды.

⁵¹ Солай етип, есаптан өткен израиллы ер адамлардың барлығы 601 730 адам болды.

⁵² Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ⁵³ «Оларға адам саны бойынша жерди үлес етип бөліп бер. ⁵⁴ Адам саны көп болған урыўға үлкен, саны аз болған урыўға киши үлес жер бересең. Хәр бир урыўға есаптан өткен адам санына қарай жер үлеси берилсин. ⁵⁵ Жер шек бойынша бөлистирип берилсин. Хәр бир урыў өз үлес жерин бабасының аты бойынша алыўы тийис. ⁵⁶ Хәр бир урыўдың үлеси үлкен-кишисине қарап, шек бойынша бөлистирип берилсин».

⁵⁷ Тийрелери бойынша есаптан өткен Лебий урыўының урпақлары мыналар:

Гершон урпағынан Гершон тийреси, Қоҳат урпағынан Қоҳат тийреси, Мерарий урпағынан Мерарий тийреси.

⁵⁸ Мыналар да Лебийге тийисли тийрелер: Либний тийреси, Хеброн тийреси, Махлий тийреси, Муший тийреси, Қорах тийреси.

Қоҳат Амрамның әкеси еди. ⁵⁹ Амрамның хаялы Йохебед еди. Ол Лебий урыуынан болып, Мысырда туғылған еди. Йохебед Амрамға Харон хәм Муұса деген еки ул хәм Мәриям деген бир қыз туғып берген еди.

⁶⁰ Харонның Надаб, Абиҳу, Элазар хәм Итамар деген уллары бар еди. ⁶¹ Надаб пенен Абиҳу Жаратқан Ийе буйырмаған отты Оның алдына алып келгени ушын өлген еди.

⁶² Лебий урыуындағы бир айлық хәм оннан жоқары жастағы барлық ер адамлардың саны 23 000 болды. Олар басқа израиллылар менен бирге есаптан өтпеди. Өйткени оларға басқа израиллылар менен бир қатар үлес жер берілмеген еди.

⁶³ Моаб тегислигинде, Ерихо қарсысындағы Иордан дәрьясының бойында Муұса менен руұханий Элазардың есаптан өткерген Израил халқы усылардан ибарат еди. ⁶⁴ Бирақ бул есаптан өткенлердің арасында Муұса менен руұханий Харонның Синай шөлинде есаптан өткерген израиллылардан биреуі де жоқ еди. ⁶⁵ Себеби Жаратқан Ийе сол ўақытта олардың шөлде пүткиллей қырылып кететуғынын айтқан еди. Олардан Ефунне улы Калев пенен Нун улы Ешуадан басқа хеш ким аман қалмаған еди.

27

Селофехадтың қызлары

¹ Юсуп улы Менашшениң урыуынан болған Махирдің шаўлығы, Гиладтың ақлығы, Хефердің улы болған Селофехад деген адамның қызлары бар еди. Олардың атлары Махла, Ноа, Хогла, Милка хәм Тирса еди. ² Бир күни Селофехадтың қызлары Ушырасыў шатырының алдына, Муұсаның, руұханий Элазардың, көсемлердің хәм пүткил жәмийеттің алдына келип, былай деди: ³ «Әкемиз шөлде қайтыс болған еди. Ол Жаратқан Ийеге көтерілис қылған Қорахтың шериклеслериниң арасында болған жоқ еди, ал өз гүнасы себепли қайтыс болған еди. Оның ул перзенти болмады. ⁴ Ул перзенти болмағаны ушын әкемиздің аты өз тийреси арасынан өшип қалыўы керек пе? Әкемиздің туғысқанлары менен қоса бизлерге де жер үлес бериң».

⁵ Муұса олардың талабын Жаратқан Ийеге жеткерди. ⁶ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ⁷ «Селофехадтың қызлары дурыс айтып атыр. Оларға әкесиниң туғысқанлары менен бир қатар мийрас қылып, үлес жер бер. Әкесиниң жер үлеси оларға берилсин.

⁸ Израиллыларға былай деп айт: „Егер ким де ким ул перзенти болмай

қайтыс болса, оның мүлкі қызына берилсин. ⁹ Егер қызы болмаса, оның мүлкі туысқанларына берилсин. ¹⁰ Егер оның туысқанлары болмаса, әкесінің туысқанларына берилсин. ¹¹ Ал егер әкесінің туысқанлары болмаса, оның мүлкі өзине ең жақын болған тийрелес ағайинине берилсин. Сол ағайини мийрасхор болсын. Муўсаға буйырғанымдай, бул израиллылар ушын қағыйда болып қалсын“».

Ешуаның Муўсаның орнына тайынланыўы

¹² Соннан соң, Жаратқан Ийе Муўсаға:

– Абарим таўына шығып, израиллыларға беретугын елге қара. ¹³ Сол елди көргениңнен соң, әжағаң Харон сыяқлы сен де өлип, ата-бабаларыңа қосыласаң. ¹⁴ Себеби Харон екеўиңиз де Син шөлинде буйрығыма қарсы шыққан едиңиз. Жәмийет суў бойында Маған көтерілис қылғанда, сизлер олардың көз алдында Мениң мухаддеслигиме хұрмет көрсетпедиңлер, – деди. (Бул ўақыя Син шөлинде, Қадештеги Мериба суўлары бойында болған еди).

¹⁵ Муўса Жаратқан Ийеге былай деди:

¹⁶ – Ох, Жаратқан Ийе, пүткил адамзатқа жан берген Қудай, бул жәмийетке бир басшы тайынла. ¹⁷ Ол адам жәмийеттиң алдында жүрип, оларға басшылық қылсын. Солай етип, Жаратқан Ийениң, яғный Сениң жәмийетиң шопансыз қойлардай болып қалмасын.

¹⁸ Сонда Жаратқан Ийе былай деди:

– Руўхый күшли адамды – Нун улы Ешуаны жаныңа ал хәм оған қолыңды қой. ¹⁹ Соннан кейин, оны руўханий Элазар менен пүткил жәмийеттиң алдында шығарып, олардың көз алдында оны хызметке тайынла. ²⁰ Пүткил Израил жәмийети оған бойсыныўы ушын, Ешуаға өз бийлигиңнен бер.

²¹ Бирақ Ешуа руўханий Элазардың алдына барып, хабарласатуғын болсын. Элазар Урим* арқалы Ешуа ушын Мениң еркимди билип берсин. Усылай етип, Ешуа хәм пүткил Израил жәмийети барлық жағдайда усыған қарап ис тутсын».

²² Муўса Жаратқан Ийениң өзине буйырғанындай етип орынлады. Ол Ешуаны руўханий Элазардың хәм пүткил жәмийеттиң алдына тик турғызып қойды. ²³ Кейин Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша Муўса Ешуаның үстине қолларын қойып, оны хызметке тайынлады.

28

Күнделикли қурбанлықлар

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Израиллыларға буйрық берип, былай деп айт: „Маған усынатуғын ас садақаны хош ийисли сый ретинде

белгиленген уақытта алып келиң³. Оларға және былай деп айт: „Жаратқан Ийеге беретугын сый мынадан ибарат: күнделикли берилетугын жандырылатугын қурбанлық ушын хәр күни бир жасар еки минсиз еркек тоқлы алып келиң. ⁴ Тоқлылардың биреуин азанда, екіншисин кеште қурбанлық қылың. ⁵ Хәр бир тоқлы менен бирге ғәлле садақасы етип төрттен бир хин^у сапалы зәйтүн майы менен оннан бир эфа^у сапалы уннан усының. ⁶ Бул – Синай тауында буйырылған күнделикли берилетугын жандырылатугын қурбанлық, Жаратқан Ийеге, Маған хош ийисли сый болады. ⁷ Хәр бир тоқлы менен бирге ишимлик садақасы ушын төрттен бир хин^х шарап усының. Ишимлик садақасын Жаратқан Ийеге арнап Мухаддес жерде куйыңлар. ⁸ Екінши тоқлыны кеште қурбанлық қылың. Азанғы қурбанлық сыяқлы, бул қурбанлыққа қосып, белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақасын бериң. Бул қурбанлықты Жаратқан Ийеге, Маған хош ийисли сый ретинде усының“».

Шаббат қурбанлықлары

⁹ «„Ал Шаббат күни бир жасар минсиз еки еркек тоқлы менен бирге ғәлле садақасы етип зәйтүн майы араластырылған оннан еки эфа^у сапалы ун хәм ишимлик садақасын бериңлер. ¹⁰ Күнделикли берилетугын жандырылатугын қурбанлық пенен ишимлик садақасынан тысқары хәр Шаббат күни берилетугын жандырылатугын қурбанлық усыдан ибарат.

Жаңа ай қурбанлықлары

¹¹ Хәр айдың биринши күни Жаратқан Ийеге арнап жандырылатугын қурбанлық ушын хәр бири минсиз болған еки буға, бир қошқар хәм бир жасардан болған жети еркек тоқлы усының. ¹² Бул қурбанлықларға қосып белгиленген муғдарда зәйтүн майы араластырылған сапалы унды ғәлле садақасы етип усының: хәр бир буға менен оннан үш эфа ун, қошқар менен оннан еки эфа ун, ¹³ хәр бир тоқлы менен оннан бир эфа ун. Бул – Жаратқан Ийеге хош ийисли сый хәм жандырылатугын қурбанлық болады. ¹⁴ Хәр бир буға менен бирге ишимлик садақасы етип ярым хин^з, хәр бир қошқар менен бирге үштен бир хин^а, хәр бир тоқлы менен бирге төрттен бир хин^б шарап

^уТөрттен бир хин – шама менен - 0.9 лт.

^уОннан бир эфа – шама менен 1.3 кг.

^хТөрттен бир хин – шама менен 0.9 лт.

^уОннан еки эфа – шама менен 2.6 кг.

^зЯрым хин – шама менен 1.8 кг.

^аүштен бир хин – шама менен 1.2 лт.

усының. Бул жыл даўамында жаңа айда берилетуғын жандырылатуғын қурбанлық болады. ¹⁵ Күнделикли берилетуғын жандырылатуғын қурбанлық пенен ишимлик садақасынан тысқары, Жаратқан Ийеге гүна қурбанлығы ушын бир теке усының.

Қутқарылыў байрам қурбанлықлары (Қутқарылыў асы)

¹⁶ Жаратқан Ийениң Қутқарылыў асына арналған қурбанлық биринши айдың он төртинши күни шалынсын. ¹⁷ Он бесинши күни жети күнлик байрам басланады, сизлер усы жети күн даўамында ашытқысыз нан жеўиңиз керек. ¹⁸ Байрамның биринши күни мухаддес жыйналыс қылыңлар, күнделикли жумысыңызды ислеменлер. ¹⁹ Жаратқан Ийе ушын жандырылатуғын қурбанлық етип еки буға, бир қошқар хәм бир жасардан болған жети еркек тоқлы усының. Бул хайўанлардың хәммеси минсиз болсын. ²⁰ Хәр бир буға менен бирге гәлле садақасы етип, зәйтүн майы араластырылған оннан үш эфа сапалы ун, хәр бир қошқар менен бирге оннан еки эфа сапалы ун, ²¹ хәр бир тоқлы менен бирге оннан бир эфа сапалы уннан алып келиң. ²² Өзлериңизди гүнадан пәклеў ушын гүна қурбанлығы етип бир теке усының. ²³ Буларды хәр күни азанда усынатуғын жандырылатуғын қурбанлығыңыз бенен бирге усының. ²⁴ Солай етип, Жаратқан Ийеге хош ийисли сый етип, жети күн даўамында хәр күни ас садақасын усының. Буны күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ишимлик садақасынан тысқары усының. ²⁵ Жетинши күни мухаддес жыйналыс қылып, күнделикли жумысларыңызды ислеменлер“».

Хәптелер байрамында берилетуғын қурбанлықлар

²⁶ «„Дәслепки өнимди нышанлайтуғын Хәптелер байрамында Жаратқан Ийеге таза бийдай зүрәэтинен садақа усынганыңызда, мухаддес жыйналыс қылың. Сол күни күнделикли жумысларыңызды ислеменлер. ²⁷ Жаратқан Ийеге хош ийисли сый болыўы ушын еки буға, бир қошқар хәм бир жасардан болған жети еркек тоқлыны жандырылатуғын қурбанлық етип усының. ²⁸ Бул қурбанлықларға қосып белгиленген муғдарда зәйтүн майы араластырылған сапалы уннан гәлле садақасы етип усының: хәр бир буға менен оннан үш эфа ун, қошқар менен оннан еки эфа ун, ²⁹ хәр бир тоқлы менен оннан бир эфа ун. ³⁰ Өзлериңизди гүнадан пәклеўиңиз ушын бир теке усының. ³¹ Бул қурбанлықларды хәм оған қосып берилетуғын ишимлик садақаларын күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен гәлле садақасынан тысқары усының. Қурбанлыққа алып келетуғын хайўанларыңыз минсиз болсын“».

^bТөрттен бир ҳин – шама менен 0.9 лт.

Кәрнай байрамы

¹ Жетинши айдың биринши күни мухаддес жыйналыс қылың, күнделикли жұмысларыңызды ислемен. Сол күни сизлер ушын кәрнай шертилетуғын күн болсын. ² Жаратқан Ийеге ийисли сый болыуы ушын минсиз бир буға, бир қошқар хәм бир жасардан болған жети еркек тоқлы жандырылатуғын қурбанлық етип усының. ³ Буға менен бирге ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған оннан үш эфа^с сапалы ун, қошқар менен бирге оннан еки эфа^д сапалы ун, ⁴ хәр бир тоқлы менен бирге оннан бир эфа^с сапалы ун алып келиң. ⁵ Өзлериңизди гүналардан пәклеу ушын гүна қурбанлығы етип бир теке усының. ⁶ Қағыйда бойынша хәр бир айда хәм күнделикли берилетуғын жандырылатуғын қурбанлық пенен ишимлик садақасы хәм ғәлле садақасынан тысқары усыларды қурбанлыққа бериң. Булар – Жаратқан Ийеге хош ийисли сый болады.

Гүналардан пәклениу күни усынылатуғын қурбанлықлар

⁷ Жетинши айдың оныншы күни мухаддес жыйналыс қылың. Сол күни ораза тутып, хеш қандай жұмыс ислемен. ⁸ Жаратқан Ийеге хош ийисли сый ушын бир буға, бир қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған жети тоқлыны жандырылатуғын қурбанлық қылып усының. Қурбанлыққа берилетуғын бул хайуанлар минсиз болсын. ⁹ Буға менен бирге берилетуғын ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған оннан үш эфа* сапалы ун, қошқар менен бирге оннан еки эфа* сапалы ун, ¹⁰ хәр бир тоқлы менен бирге оннан бир эфа* сапалы уннан усының. ¹¹ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар гүналарыңыздан пәклениу ушын берилген гүна қурбанлығынан, күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ишимлик хәм ғәлле садақаларынан тысқары берилсин.

Қос байрамында берилетуғын қурбанлықлар

¹² Жетинши айдың он бесинши күни мухаддес жыйналыс қылың. Сол күни күнделикли жұмысларыңызды ислемен. Жети күн даўамында Жаратқан Ийеге арнап байрам қылың. ¹³ Биринши күни Жаратқан Ийеге хош ийисли сый ушын он үш буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны жандырылатуғын қурбанлық етип усының. Бул хайуанлар

^сОннан үш эфа – шама менен 3.9 кг.

^дОннан еки эфа – шама менен 2.6 кг.

^сОннан бир эфа – шама менен 1.3 кг.

минсиз болсын. ¹⁴ Хәр бир буға менен бирге берилетуғын ғәлле садақасы ушын зәйтүн майы араластырылған оннан үш эфа* сапалы ун, хәр бир қошқар менен бирге оннан еки эфа* сапалы ун, ¹⁵ хәр бир тоқлы менен бирге оннан бир эфа* сапалы уннан усының. ¹⁶ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

¹⁷ Екинши күни он еки буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны усының. Бул хайўанлардың хәммеси минсиз болсын.

¹⁸ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ¹⁹ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

²⁰ Үшинши күни он бир буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны қурбанлық қылық. Бул хайўанлардың хәммеси минсиз болсын. ²¹ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ²² Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

²³ Төртинши күни он буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны қурбанлық қылық. Бул хайўанлардың хәммеси минсиз болсын. ²⁴ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ²⁵ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

²⁶ Бесинши күни тоғыз буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны қурбанлық қылық. Бул хайўанлардың хәммеси минсиз болсын. ²⁷ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ²⁸ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

²⁹ Алтыншы күни сегиз буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны қурбанлық қылық. Бул хайўанлардың хәммеси минсиз болсын. ³⁰ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ³¹ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан

тысқары берилсин.

³² Жетинши күни жети буға, еки қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған он төрт еркек тоқлыны қурбанлық қылың. Бул хайуанлардың хәммеси минсиз болсын. ³³ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ³⁴ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

³⁵ Сегизинши күни салтанатлы жыйналыс қылың, күнделикли жұмысларыңызды ислемендер. ³⁶ Жаратқан Ийеге хош ийисли сый ушын бир буға, бир қошқар хәм хәр бири бир жасардан болған жети еркек тоқлыны жандырылатуғын қурбанлық етип усының. Бул хайуанлар минсиз болсын. ³⁷ Хәр бир буға, қошқар хәм тоқлы менен бирге санына қарай белгиленген муғдарда ғәлле хәм ишимлик садақаларын усының. ³⁸ Гүна қурбанлығы ушын бир теке усының. Бул қурбанлықлар күнделикли жандырылатуғын қурбанлық пенен ғәлле хәм ишимлик садақаларынан тысқары берилсин.

³⁹ Усы қурбанлықтардың барлығын – ўәде бойынша берилетуғын қурбанлық хәм ықтыярлы қурбанлықтарыңыздан тысқары жандырылатуғын қурбанлық болсын, ғәлле хәм ишимлик садақалар болсын, татыўлық қурбанлық болсын Жаратқан Ийеге белгиленген ўақытта алып келиң“».

⁴⁰ Солай етип, Муўса Жаратқан Ийениң өзине буйырған хәр бир сөзин израиллыларға жеткерди.

30

Ўәделерге байланысly қағыйдалар

¹ Муўса Израилдың урыў басшыларына былай деди: «Жаратқан Ийе былай деп буйырды: ² „Егер ким де ким Жаратқан Ийеге ўәде берсе ямаса өзин бир нәрседен тыйыў ушын ант ишсе, ол өз ўәдесин бузбай, айтқан сөзлериниң хәммесин орынласын.

³ Егер бир қыз әкесиниң үйинде жасап атырған ўақтында, Жаратқан Ийеге ўәде берсе ямаса өзин бир нәрседен тыйыў ушын ант ишсе, ⁴ әкеси оның Жаратқан Ийеге берген ўәдесин ямаса өзин бир нәрседен тыйыў ушын берген антын еситип, оған қарсы шықпаса, онда қыздың берген ўәдеси хәм анты өз күшінде қалады. ⁵ Ал егер қыздың әкеси оның берген ўәдесин хәм өзин бир нәрседен тыйыў ушын берген антын еситкен күни қадаған қылса, қыздың берген ўәдеси хәм анты өз күшінде қалмайды. Әкеси қызының антын қадаған қылғаны ушын, Жаратқан Ийе қызды кеширеди.

⁶ Егер қыз ўәде бергеннен соң ямаса ойланбастан өзин бир нәрседен тыйыў

ушын ант ишкеннен кейин турмысқа шықса, ⁷ оның күйеуі усы хаққында еситкен күни қарсы шықпаса, онда қыздың берген үәдеси хәм анты өз күшінде қалады. ⁸ Ал егер қыздың күйеуі усы хаққында еситкен күни қадаған қылса, қыздың берген үәдеси хәм анты өз күшінде қалмайды. Жаратқан Ийе хаялды кеширеди.

⁹ Жесир яки күйеуінен айырылысқан хаялдың берген үәдеси ямаса өзін бир нәрседен тыйыу ушын берген анты өз күшінде қалады.

¹⁰ Егер күйеуі менен бирге жасап атырған хаял үәде берсе ямаса бир нәрседен өзін тыйыу ушын ант ишсе, ¹¹ оның күйеуі бул хаққында еситип, оған қарсы шықпаса, онда хаялдың берген үәдеси хәм ишкен хәр бир анты өз күшінде қалады. ¹² Ал егер оның күйеуі бул хаққында еситкен күни буны бийкарласа, хаялдың берген үәдеси хәм ишкен анты өз күшінде қалмайды. Күйеуі буларды бийкарлағаны ушын, Жаратқан Ийе хаялды кеширеди.

¹³ Солай етип, күйеуі хаялының берген үәдесін ямаса бир нәрседен өзін тыйыу ушын ишкен антын орынлауына рухсат бериуі де, оны бийкар қылыуы да мүмкин. ¹⁴ Егер күйеуі бир күн ишінде бул мәселеде хаялына қарсы шықпаса, онда хаялының берген барлық үәделерін ямаса бир нәрседе өзін тыйыу ушын ишкен антын тастыйықлап, рухсат берген болады. Себеби ол буларды еситкен күни хаялына қарсы шықпай, оны мақуллаған болып есапланады. ¹⁵ Бирақ күйеуі буларды еситкеннен кейин ертеңіне бийкарласа, ол хаялының айыбына өзи жууапкер болады“».

¹⁶ Ерли зайыпшылардың хәм әкеси менен үйінде жасап атырған қыздың арасындағы қарым-қатнастарға тийисли Жаратқан Ийенің Муўсаға буйырған нызамлары усылардан ибарат.

31

Мидянлылардан өш алыу

¹ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ² «Мидянлылардан израиллылардың өшин ал, соннан кейин бул дүньядан көз жумып, өз ата-бабаларыңа қосылсаң».

³ Соннан кейин, Муўса халыққа: «Мидянлыларға барып, олардан Жаратқан Ийенің өшин алыу ушын өз адамларыңызды урысқа алып шығың.

⁴ Израилдың хәр бир урыуынан мың адамнан урысқа жиберің», – деди.

⁵ Солай етип, Израилдың хәр бир урыуынан мың адамнан, он еки мың адам таңлап алынып, урысқа таяр болып турды. ⁶ Муўса оларды хәм руўханий Элазар улы Пинехасты урысқа жиберди. Пинехас өзи менен бирге мухаддес орынға тийисли базы буйымларды хәм дабыл қағып белги беретугын кәрнайларды алып кетти.

⁷ Израиллылар Жаратқан Ийениң Муўсаға берген буйрығы бойынша мидянлыларға қарсы саўаш ашып, олардың барлық еркеклерин қырып таслады. ⁸ Өлтирилгенлердің арасында Мидяның бес патшасы – Эўий, Рекем, Сур, Хур хәм Реба да бар еди. Олар Беор улы Балаамды да қылыш пенен өлтирди. ⁹ Израиллылар мидян халқының хаяллары менен балаларын тутқын қылып, барлық малларын, сүриўлерин хәм мүликлерин олжа қылып алды. ¹⁰ Мидянлылардың жасап атырған барлық қалалары менен ордаларына от берди. ¹¹ Олар адамларды, хайўанларды хәм олжа қылып алған барлық мүликлерди өзлери менен алып кетти. ¹² Бул тутқынларды хәм олжа қылып алған мал-мүликлерди Иордан дәрьясының бойына, Муўса менен руўханий Элазар хәм Израил жәмийети жыйналған Ерихо қаласының қарсысында жайласқан Моаб тегислигиндеги ордаға алып келди.

¹³ Муўса, руўханий Элазар хәм жәмийет басшылары оларды қарсы алыў ушын орданың сыртына шықты. ¹⁴ Бирақ Муўса саўаштан қайтқан орда сәркәрдаларына – мыңбасыларға хәм жүзбасыларға ғәзепленди.

¹⁵ Муўса оларға былай деди:

– Не ушын барлық хаялларды аман қалдырдыңыз? ¹⁶ – Бул хаяллар Балаамның берген мәсләхәти бойынша Пеор таўында израиллылардың Жаратқан Ийеге қыянәт етиўине себеп болған еди. Сол себепли Жаратқан Ийениң жәмийети арасында өлим обасы хәўиж алған еди. ¹⁷ Енди барлық ул балаларды хәм еркек көрген хаялларды өлтириң. ¹⁸ Тек ғана еркекке жақынласпаған жас қызларды өзлериңиз ушын аман қалдырың.

¹⁹ Соңынан араңыздағы адам өлтирген ямаса өлиге жантасқан хәр бир адам жети күн даўамында орданың сыртында қалсын. Үшинши хәм жетинши күни өзлериңизди де, тутқынларыңызды да пәклендер. ²⁰ Және де, барлық кийимлерди, териден, ешки жүнинен хәм ағаштан исленген хәмме затларды пәклендер.

²¹ Кейин руўханий Элазар саўаштан қайтқан ләшкерлерге былай деди: «Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырған нызамының талаплары мыналардан ибарат: ²² алтын, гүмис, мыс, темир, қалайы, қорғасын – ²³ отқа жанбайтуғын барлық затларды оттан өткерип, ҳадаллап алыңлар, сонда олар ҳадал саналады. Соның менен бирге, оларды пәклеў суўы менен де ҳадаллаңлар. Отқа жанатуғын затларды суўдың өзи менен ҳадаллап алыңлар. ²⁴ Жетинши күни кийимлериңизди жуўыңлар. Сонда сизлер пәк саналасызлар. Кейин сизлер ордаға қайтып келиўиңизге болады».

Олжаға түскен мүликлердің үлестирилиўи

²⁵ Жаратқан Ийе Муўсаға былай деди: ²⁶ «Сен, руўханий Элазар хәм жәмийеттиң әўлад басшылары қолға түскен тутқынлар менен олжаға түскен

малларды есаплап шығың. ²⁷ Қолға киргизгенлериңизди тендей екиге бөлип, саўашқа қатнасқан ләшкерлер менен жәмийеттиң қалған адамларына бөлистирип бериң. ²⁸ Саўашқа қатнасқан ләшкерлердин пайына түскен тутқынлардан, мал, ешек хәм майда малдан Жаратқан Ийеге, Маған бес жүзден биреўин пай қылып айырып бериң. ²⁹ Әскерлерден алынған усы пайды Маған ажыратылған түрде руўханий Элазарға бериң. ³⁰ Израиллыларға түскен жарты пайдан – адамлардан, мал, ешек хәм майда малдан, яғный барлық хайўанлардан елиўден биреўин алып, Мениң Мухаддес шатырымның жумысына жуўапкер болған лебийлилерге бериң». ³¹ Муўса менен руўханий Элазар Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай етип иследи.

³² Саўашқа қатнасқан ләшкерлердин қолға киргизгенлеринен қалған олжалар мыналар еди:

675 000 майда мал,
³³ 72 000 ири мал,
³⁴ 61 000 ешек,
³⁵ еркекке жақынласпаған 32 000 қыз.

³⁶ Саўашқа қатнасқан ләшкерлерге түскен жарты пай мыналар:

337 500 майда мал, ³⁷ булардан Жаратқан Ийеге 675 ири мал пай қылып берилди,
³⁸ 36 000 ири мал, булардан Жаратқан Ийеге 72 ири мал пай қылып берилди,
³⁹ 30 500 ешек, булардан Жаратқан Ийеге 61 ешек пай қылып берилди,
⁴⁰ 16 000 қыз, булардан Жаратқан Ийеге 32 қыз пай қылып берилди.

⁴¹ Муўса Жаратқан Ийениң өзине буйырғанындай Жаратқан Ийеге ажыратылған пайды руўханий Элазарға берди.

⁴² Муўсаның саўашқа қатнасқан ләшкерлерден алып, израиллыларға ажыратып берген жарты пайы мыналар:

⁴³ 337 500 майда мал,
⁴⁴ 36 000 ири мал,
⁴⁵ 30 500 ешек,
⁴⁶ 16 000 қыз.

⁴⁷ Жаратқан Ийениң өзине буйырғанындай, Муўса израиллыларға түскен жарты пайдан хәр елиў адамнан хәм хәр елиў хайўаннан биреўин алып, Жаратқан Ийениң Мухаддес шатырының хызметине жуўапкер болған лебийлилерге берди.

⁴⁸ Соннан кейин, орда сәркәрдалары – мыңбасылар менен жүзбасылар Муўсаның алдына барып: ⁴⁹ «Мырза, қол астымыздағы ләшкерлерди санап шықтық, бир де бир ләшкеримизди жойтпаппыз. ⁵⁰ Соның ушын, мине, қолға киргизген алтын буйымларымызды – қолға тағылатуғын шынжыр, билезик, жүзик, сырға хәм дизбе моншақларымызды алып келдик. Гүналарымыздан пәклениў ушын усыларды Жаратқан Ийеге беремиз», – деди.

⁵¹ Муўса менен руўханий Элазар олар алып келген барлық алтын буйымларды алды. ⁵² Мыңбасы менен жүзбасылар Жаратқан Ийеге берген алтынның аўырлығы барлығы болып 16 750 шекел. ⁵³ Саўашқа қатнасқан хәр бир ләшкер болса, олжаларын өзлерине қалдырған еди.

⁵⁴ Муўса менен руўханий Элазар мыңбасы хәм жүзбасылардың усыңған алтынларын қабыллап алды. Оларды Жаратқан Ийениң Израил халқын хәмме ўақытта еслеп турыўы ушын Ушырасыў шатырына алып келди.

32

Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинде орналасқан урыўлар

¹ Рубен хәм Гад урыўларының маллары жүдә көп еди. Олар Язер хәм Гилад жерлериниң мал бағыўға (мал шарўашылығы ушын) қолайлы жер екенин көрип, ² Муўса менен руўханий Элазардың хәм жәмийет басшыларының алдына барып, былай деди:

³ – Атарот, Дибон, Язер, Нимра, Хешбон, Элале, Себам, Небо хәм Беон қалалары ⁴ жайласқан елди Жаратқан Ийе Израил халқына жеңип берди. Бул елдиң жери маллар ушын қолайлы екен. Ал қулларыңыз болған бизлерде малларымыз бар. ⁵ Егер де сениң кеўлинди тапқан болсақ, бизлерди Иордан дәрьясының арғы тәрәпине өткизбей, бул елди мүлк етип, бизлерге бер.

⁶ Муўса оларға былай деп жуўап берди:

– Туўысқанларыңыз саўашқа баратырғанда, сизлер усы жерде қалажақсыз ба? ⁷ Жаратқан Ийениң берип атырған жерине кириўге израиллыларды не ушын айнытып атырсызлар? ⁸ Мен ата-бабаларыңызды елди көзден өткерийўге Қадеш-Барниядан жибергенимде, олар да тап усындай қылған еди.

⁹ Олар Эшкол сайына дейин барып, елди көзден өткергеннен соң, Жаратқан Ийениң өзлерине беретугын жерге бармаўы ушын израиллыларды айнытқан еди. ¹⁰ Сол күни Жаратқан Ийениң ғәзеби қайнап, былай деп ант ишкен еди:

¹¹ «Мысыр жеринен шыққан жигирма хәм оннан жоқары жастағы адамлардың хеш бири Мениң Ибрайымға, Ысаққа хәм Яқыпқа беремен деп ант ишкен жерди көрмейди. Өйткени олар пүткил жүреги менен Маған бойсынбады. ¹² Кениз тийресинен болған Ефунне улы Калев пенен Нун улы Ешуадан басқа хеш бири ол жерди көрмейди. Себеби Калев хәм Ешуа пүткил

жүрегі менен Маған садық қалды». ¹³ Жаратқан Ийе израиллыларға қатты ғәзеппенди. Жаратқан Ийениң нәзерінде жаўызлық болған ислерди қылған сол әўладтың пүткиллей жоқ болып кеткенинше, оларды қырк жыл шөлде алып жүрди.

¹⁴ Енди, мине, гүнакарлар әўлады болған сизлер әкелериңиздің орнын басып, Жаратқан Ийениң Израилға болған ғәзебин күшейтип атырсызлар.

¹⁵ Егер Оннан жүз бурсаңыз, Ол пүткил бул халықты және шөлге таслап кетеди. Солай етип, сизлер усы халықты жоқ қылажақсызлар.

¹⁶ Бирақ Гад хәм Рубен урыўы Муўсаның қасына жақынлап, былай деди:

– Бизлердің усы жерде малларымыз ушын қоралар соғып, бала-шағаларымыз ушын қалалар қурыўымызға рухсат бер. ¹⁷ Ал өзлеримиз болса қуралланып, израиллылар менен бирге барып, олардың мәкан қылатуғын жерин ийелеп алғанға дейин, олардың алдында жүремиз. Бала-шағаларымыз елдің турғынларынан қәўипсиз болған қорған қалаларда жасай берсин. ¹⁸ Хәр бир израиллы өз мүлкин ийелемегенше, бизлер үйлеримизге қайтпаймыз. ¹⁹ Иордан дәрьясының арғы жағасында олар менен бирге жер үлестен алмаймыз, себеби бизлердің үлесимиз Иордан дәрьясының шығыс жағасында болады.

²⁰ Муўса оларға былай деп жуўап берди:

– Егер сизлер айтқанларыңызды орынлайтуғын болсаңыз, Жаратқан Ийениң алдында саўашқа барыў ушын қуралланың. ²¹ Жаратқан Ийе душпанларын қуўып жибермегенше, хәммеңиз Оның алдында қуралланып, Иордан дәрьясының арғы жағасына өтиң. ²² Пүткил сол ел Жаратқан Ийе ушын басып алынғаннан соң, сизлер Жаратқан Ийе хәм Израил халқы алдындағы миннетиңизден азат боласызлар. Сонда сизлер усы жерге қайтып келиўиңизге болады хәм бул жер Жаратқан Ийениң алдында сизлердің мүлkiңиз болып қалады.

²³ Бирақ айтқанларыңызды орынламасаңыз, Жаратқан Ийеге қарсы гүна ислеген боласызлар хәм бул гүнаңыз өз басыңызға жетеди.

²⁴ Бала-шағаларыңыз ушын қалалар қурып, малларыңыз ушын қоралар соғың. Деген менен, берген ўәдеңизде турыңлар.

²⁵ Гад хәм Рубен урыўларының адамлары Муўсаға былай деди:

– Мырзамыз, сиз не буйырсаңыз, қулларыңыз болған бизлер соны орынлаймыз. ²⁶ Бала-шағамыз, малларымыз хәм хайўанларымыз усы жерде, Гилад қалаларында қалады. ²⁷ Ал қулларыңыз болған бизлер сизің буйырғаныңыздай, хәр биримиз қуралланып, Жаратқан Ийениң алдында саўашқа түсиў ушын дәрьяның арғы жағасына өтемиз.

²⁸ Соннан кейин, Муўса Гад хәм Рубен урыўлары хаққында руўханий Элазарға, Нун улы Ешуаға хәм Израил урыўларының әўлад басшыларына

буйрық берип, ²⁹ былай деди:

– Егер Гад хәм Рубен урыўларынан куралланған адамлар Жаратқан Ийениң алдында сизлер менен бирге Иордан дәрьясының арғы жағасына өтсе хәм сизлер сол елди қолға киргизсеңиз, онда Гилад үлкесин мүлик қылып, оларға берің. ³⁰ Бирақ, егер де олар куралланып, сизлер менен бирге дәрьяның арғы жағасына өтпесе, онда олар Кенаан үлкесинен сизлер менен бирге үлес жер алады.

³¹ Сонда Гад хәм Рубен урыўларының адамлары:

– Жаратқан Ийе қулларыңыз болған бизлерге қандай буйрық берген болса, соның хәммесин орынлаймыз. ³² Бизлер куралланып, Жаратқан Ийениң алдында Кенаан үлкесине барамыз. Ал бизлердиң алатуғын жер үлесимиз Иордан дәрьясының шығыс жағасында болсын, – деди.

³³ Солай етип, Муўса Гад пенен Рубен урыўларына хәм Юсуп улы Менашше урыўының жартысына амор халқының патшасы Сихонның ели менен Башан патшасы Огтың елин хәм олардың қалалары менен қала дөгерегиндеги жерлерди берди.

³⁴ Гад урыўы Дибон, Атарот, Ароер, ³⁵ Атрот-Шофан, Язер, Йогбоха, ³⁶ Бейт-Нимра хәм Бейт-Харан деген қорғанлы қалаларын жаңадан курды, маллары ушын қоралар соқты. ³⁷ Рубен урыўы Хешбон, Элале, Кирятайым, ³⁸ атлары өзгертилген еки қала Небо менен Баал-Меон хәм Сибма қалаларын қайта курды. Олар тиклеген қалаларына жаңадан ат қойды.

³⁹ Менашшениң улы Махирдиң әўладлары Гиладқа барды хәм оны ийелеп алып, ол жерде жасап атырған амор халқын қуып шығарды. ⁴⁰ Солай етип, Муўса Гиладты Менашше улы Махирдиң әўладына берди. Олар сол жерге қоныс басты. ⁴¹ Менашшениң улы Яир бир неше қалаларға хұжим етип, оларды ийелеп алды. Сол жерлерди Яирге тийисли қалалар деп атады.

⁴² Нобах та Кенат қаласын хәм оның дөгерегиндеги аўылларды ийелеп алып, ол жерди өзиниң аты менен Нобах деп атады.

33

Мысырдан Моабқа дейинги жүрген жол

¹ Муўса хәм Харонның жетекшилиги астында топ-тобы менен Мысырдан шыққан израиллылар төмендеги жоллар менен жүрип өтті. ² Муўса Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша көшип-қонып жүрген жолларында қоныс басқан жерлериниң атларын жазып барды. Бул жерлер мыналар еди:

³ Израиллылар Қутқарылыў қурбанлығын бергеннен кейинги күни, биринши айдың он бесинши күни мысырлылардың көз алдында нық қәдем атып, Рамсес қаласынан жолға шықты. ⁴ Сол ўақытта мысырлылар Жаратқан

Ийениң өлтирген туңғыш улларын жерлеп атырған еди. Себеби Жаратқан Ийе олардың қудайларын жазалаған еди.

⁵ Солай етип, израиллылар Рамсестен жолға шығып кеткеннен кейин, олар Суккотқа орналасты.

⁶ Кейин олар Суккоттан шығып, шөлдің шетіндеги Этамға орналасты.

⁷ Этамнан шығып, олар Баал-Сефонның шығысындағы Пи-Хахиротқа қарай бурылып, Мигдолға жақын жерге орналасты.

⁸ Пи-Хахироттан шығып, теңиз арқалы өтип, шөлге қарай жол алды. Этам шөлинде үш күн жол жүргеннен соң, олар Мараға орналасты.

⁹ Марадан шығып, олар он еки суў булағы хәм жетпис пальма ағашы болған Элимге барып, сол жерде орналасты.

¹⁰ Олар Элимнен шығып, Қамыс теңизиниң бойына орналасты.

¹¹ Қамыс теңизиниң бойынан шығып, Син шөлине орналасты.

¹² Син шөлинен шығып, олар Дофқаға орналасты.

¹³ Дофқадан шығып, Алушқа орналасты.

¹⁴ Алуштан шығып, Рефидимге орналасты. Бирақ ол жерде халық ушын ишетуғын суў жоқ еди.

¹⁵ Рефидимнен шығып, Синай шөлине орналасты.

¹⁶ Синай шөлинен шығып, Киброт-Хаттааўаға орналасты.

¹⁷ Киброт-Хаттааўадан шығып, Хасеротқа орналасты.

¹⁸ Хасероттан шығып, Ритмаға орналасты.

¹⁹ Ритмадан шығып, Риммон-Переске орналасты.

²⁰ Риммон-Перестен шығып, Либнаға орналасты.

²¹ Либнадан шығып, Риссаға орналасты.

²² Риссадан шығып, Кехелатаға орналасты.

²³ Кехелатадан шығып, Шефер таўына орналасты.

²⁴ Шефер таўынан шығып, Харадаға орналасты.

²⁵ Харададан шығып, Мақхелотқа орналасты.

²⁶ Мақхелоттан шығып, Тахатқа орналасты.

²⁷ Тахаттан шығып, Терахқа орналасты.

²⁸ Терахтан шығып, Митқаға орналасты.

²⁹ Митқадан шығып, Хашмонаға орналасты.

³⁰ Хашмонадан шығып, Мосеротқа орналасты.

³¹ Мосероттан шығып, Бене-Яқанға орналасты.

³² Бене-Яқаннан шығып, Хор-Хагидгадқа орналасты.

³³ Хор-Хагидгадтан шығып, Йотбатаға орналасты.

³⁴ Йотбатадан шығып, Абронаға орналасты.

³⁵ Абронадан шығып, Эсион-Геберге орналасты.

³⁶ Эсион-Геберден шығып, Син шөлиндеги Қадешке орналасты.

³⁷ Қадештен шығып, олар Эдом шегарасындағы Ғор тауының қасына орналасты.

³⁸ Руұханий Ғарон Жаратқан Ийениң буйрығы бойынша Ғор тауына шығып, сол жерде қайтыс болды. Бул ұақыя израиллылар Мысырдан шыққаннан кейин қырқыншы жылы, бесинши айдың биринши күнинде болды. ³⁹ Ғарон Ғор тауында қайтыс болғанда 123 жаста еди.

⁴⁰ Кенаан елинің Негебте жасайтуғын кенаанлы Арад патшасы израиллылардың сол жерге келгенинен хабар тапты.

⁴¹ Израиллылар Ғор тауынан шығып, Салмонаға орналасты.

⁴² Салмонадан шығып, Пунонға орналасты.

⁴³ Пуноннан шығып, Оботқа орналасты.

⁴⁴ Оботтан шығып, Моаб шегарасындағы Ийе-Абаримге орналасты.

⁴⁵ Ийе-Абаримнен шығып, Дибон-Гадқа орналасты.

⁴⁶ Дибон-Гадтан шығып, Алмон-Диблатайымға орналасты.

⁴⁷ Алмон-Диблатайымнан шығып, Небоға жақын Абарим тауларында орналасты.

⁴⁸ Абарим тауларынан шығып, Иордан дәрьясының бойына, Ерихоға қарама-қарсы жайласқан Моаб тегислигине орналасты. ⁴⁹ Олар Моаб тегислигинде Иордан бойлап, Бейт-Ешимоттан Абел-Шиттимге дейин орналасып барды.

Иордан дәрьясынан өтпестен алдын берилген көрсетпелер

⁵⁰ Сол жерде, Иордан бойында, Ерихоға қарама-қарсы жайласқан Моаб тегислигинде Жаратқан Ийе Муұсаға былай деп айтты: ⁵¹ «Израиллыларға былай деп айт: „Сизлер Иордан дәрьясынан өтип, Кенаан елине киргениңизде, ⁵² сол елде жасайтуғын барлық халықты қуұып жибериңлер. Олардың ойып хәм қуйып ислеген бут мүсинлерин жоқ қылып, сыйыныұ орынларын бузып таслаңлар. ⁵³ Елди ийелеп алып, ол жерге орналасып алыңлар, өйткени Мен сизлерге сол жерди мүлик қылып бердим. ⁵⁴ Жерлерди урыұлар ара шек таслап бөлисип алыңлар. Үлкен урыұға үлкен үлес жер, киши урыұға киши үлес жер бериңлер. Шек бойынша кимге қайсы жер түссе, сол жер сол урыұға тийисли болады. Үлес жерлерди ата-бабаларыңыздан тараған урыұлар бойынша бөлистирип бериң.

⁵⁵ Егер сол елдің турғынларын қуұып шығармасаңыз, онда сол жерде қалған халық көзлериңизге түскен шөп, бүйирлериңизге кирген тикендей болады. Олар жасайтуғын жериңизде сизлерди қысқыға алады. ⁵⁶ Сонда Мен оларға не ислеуди нийетлеген болсам, сизлерге соны ислеймен“».

Кенаан елинің шегаралары

¹ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ² «Израиллыларға былай деп бұйыр: „Сізлерге мүлік етіп берилетуғын Кенаан елине киргениңізде, оның шегаралары мынадай болады:

³ Сізлердің құбла тәрәптегі шегараңыз Син шөлінен Эдом шегарасы бойлап созылады. Бул құбла шегараңыз шығыстағы Өли теңіздің шетінен басланады. ⁴ Оннан кейін Акраббим бийиклигинің құбласынан Син арқалы өтіп, Қадеш-Барнияның құбласына дейін созылады. Ол жерден шегара Хасар-Аддар арқалы өтіп, Асмонға дейін барады. ⁵ Кейін сол жерден бурылып, Мысыр шегарасындағы сайға дейін созылып, Жер Орта теңизіне барып таусылады.

⁶ Батыс шегараңыз Жер Орта теңізінің жағасы болады. Батыстағы шегараңыз усыдан ибарат.

⁷ Арқа шегараңыз Жер Орта теңізінен Хор тауына дейін созылады. ⁸ Хор тауынан Лебо-Хаматқа дейін, кейін Седадқа дейін барып, ⁹ Зифронға дейін созылады хәм Хасар-Энанда таусылады. Арқадағы шегараңыз усыдан ибарат.

¹⁰ Шығыс шегараңыз Хасар-Энаннан басланып, Шефамға дейін созылады.

¹¹ Кейін шегара Шефамнан Айынның шығыс тәрәпиндегі Риблаға дейін барады. Ол жерден Киннерет көлінің^f шығыс жағындағы жанбауырларға дейін созылады. ¹² Соннан кейін, шегара ол жерден Иордан дәрәясы бойынша созылып, Өли теңізге барып тоқтайды.

Хәр тәрәптегі еліңіздің шегаралары усы болады“».

¹³ Соннан кейін, Муұса израиллыларға: «Мине, мүлік қылып, шек бойынша бөлісип алатуғын ел усы болады. Жаратқан Ийенің бұйрығы бойынша бул ел тоғыз урыұ менен бир урыұдың ярымына бөлістирип бериледи. ¹⁴ Өйткени Рубен хәм Гад урыұлары менен Менашше урыұының ярымы өзлеріне тийисли жер үлесін әуладлары бойынша бөлісип алды.

¹⁵ Бул еки урыұ менен ярым урыұ Ерихонның қарсысындағы Иордан дәрәясының шығыс тәрәпинен өз мүліклерін алды», – деди.

Жерди бөлістирип бериўге жуўапкер жетекшилер

¹⁶ Жаратқан Ийе Муұсаға былай деди: ¹⁷ «Руўханий Элазар хәм Нун улы Ешуа Израил халқына елди бөлістирип берсин. ¹⁸ Елди бөлістириў ушын хәр бир урыұдан бир жетекшиден алып, хызметке қойың. ¹⁹ Сол адамлардың атлары мыналар:

Яхуда урыұынан Ефунне улы Калев,

^fКиннерет көлі – яғный „Галила көлі“.

- ²⁰ Шимон урыўынан Аммихуд улы Самуел,
²¹ Бенямин урыўынан Кислон улы Элидад,
²² Дан урыўынан Йоглий улы басшы Буккий,
²³ Юсуп улы Менашше урыўынан Эфод улы басшы Ханниел,
²⁴ Эфрайым урыўынан Шифтан улы басшы Кемуел,
²⁵ Зебулон урыўынан Парнах улы басшы Элисафан,
²⁶ Иссахар урыўынан Аззан улы басшы Палтиел,
²⁷ Ашер урыўынан Шеломий улы басшы Ахихуд,
²⁸ Нафталий урыўынан Аммихуд улы басшы Педаел».

²⁹ Кенаан жерин Израил халқына мүлик етип бөлистирип берің, деп Жаратқан Ийе усы адамларға бұйырған еди.

35

Лебийлилерге берілген қалалар

¹ Жаратқан Ийе Иордан дәр्याсының бойында, Ерихо қарсысында жайласқан Моаб тегислигинде Муўсаға былай деди: ² «Израиллыларға бұйыр, олар алатуғын үлес жерінде лебийлилердің жасаўы ушын қалалар ажыратып берсин. Соның менен бирге, қалалардың этирапындағы жайлаўларды да берсин. ³ Солай етип, лебийлилердің жасаўы ушын қалалары хәм олардың пада, сүриўлери менен басқа да хайўанлары ушын жайлаўлары болсын.

⁴ Лебийлилерге берилетуғын қалалардың айлана этирапындағы жайлаўлар қала қорғанынан баслап мың шығанақ^g узынлыққа созылған болсын. ⁵ Қала ортада жайласқан болып, оның сыртынан баслап, шығысқа, кублаға, батысқа хәм арқаға қарай еки мың шығанақтан^h өлшеп шығыңлар. Булар қалалар ушын жайлаўлар болады».

Паналайтуғын қалалар

⁶ «Лебийлилерге берилетуғын қалалардан алтаўы паналайтуғын қала болсын. Солай етип, адам өлтириўшиниң сол жерге қашыўына жол қоясызлар. Усы алты қаладан тысқары лебийлилерге қырқ еки қала берилсин.

⁷ Барлығы болып, лебийлилерге жайлаўлары менен бирге қырқ сегиз қала бересизлер. ⁸ Израиллылардың үлес жеринен лебийлилерге берилетуғын қалалар хәр бир урыўға түскен пайына ылайықты болсын. Көп алған урыў көп, аз алған урыў аз сандағы қала берсин».

^gмың шығанақ — шама менен 450 м.

^hЕки мың шығанақ — шама менен 900 м.

⁹ Жаратқан Ийе Муұса менен сөйлесиўин даўам етип, былай деди:
¹⁰ «Израиллыларға былай деп айт: „Иордан дәрьясынан өтип, Кенаан елине киргениңизден кейин, ¹¹ паналайтуғын қалаларды таңлап алыңлар. Солай етип, абайсызда адам өлтирип қойған адам сол паналайтуғын қалаға қашып кете алатуғын болсын. ¹² Бул қалалар адам өлтирип қойған адамның жәмийет алдында ҳүким етилмесинен алдын өлтирилмеўи ушын, оның өш алыўшы әменгерден қашып, паналайтуғын жери болады. ¹³ Сизлер ажырататуғын алты қала паналайтуғын қала болсын. ¹⁴ Паналайтуғын қалалардың үшеўи Иордан дәрьясының шығыс тәрәпинен, қалған үшеўи Кенаан жеринен таңлап алынсын. ¹⁵ Бул алты қала израиллылар хәм араңызда жасап атырған келгиндилер менен жат жерли адамлар ушын паналаў қаласы болсын. Солай етип, абайсызда адам өлтирип қойған адам сол жерге қашып барсын.
¹⁶ Егер ким де ким темир қурал менен бир адамды урып өлтирип қойса, онда урған адам қанхор саналады хәм ол сөзсиз өлтирилсин. ¹⁷ Егер тас пенен биреўди урып, оны өлтирсе, өлтирген адам қанхор саналады хәм ол сөзсиз өлтирилсин. ¹⁸ Ямаса ол ағаш буйым менен биреўди урып, оны өлтирсе, онда өлтирген адам қанхор саналады хәм ол сөзсиз өлтирилсин. ¹⁹ Өлген адамның өш алыўшы адамы қанхорды ушыратып қалыўдан-ақ, оны өлтирсин.
²⁰ Сондай-ақ егер бир адам биреўди жек көргенликтен ийтерип жиберип ямаса билқастан оған қарай бир нәрсени ылақтырып, ол адамды өлтирсе, ²¹ ямаса өшегисип, оны мушы менен урып өлтирсе, урған адам сөзсиз өлтирилсин. Өйткени ол қанхор. Өлген адамның өшин алыўшы адам қанхорды ушыратып қалыўдан-ақ, оны өлтирсин.
²² Егер ким де ким бир адамды өшегисип емес, ал абайсыздан ийтерип жиберсе, ямаса оған қарай билместен бир нәрсени ылақтырып жиберсе, ²³ ямаса оны көрмей қалып, үстине бир тасты түсирип алып, оны өлтирип қойса, бирақ өлтирип қойған адам оған душпан болмай, оған жаўызлық ойламаған болса, ²⁴ жәмийет адам өлтирип қойған менен өш алыўшы әменгердің арасында усы қағыйдалар бойынша қарар шығарсын. ²⁵ Жәмийет адам өлтирип қойған адамды өш алыўшы әменгердің қолынан қорғаўы керек хәм оны қашып келген паналайтуғын қалаға қайтадан қайтарып жиберсин. Ол адам мухаддес май менен майланған бас руўханийдің өлимине дейин сол жерде жасап қалсын.
²⁶ Бирақ адам өлтириўши қашып барған паналайтуғын қаланың шегарасынан шықса, ²⁷ өш алыўшы әменгер де оны паналайтуғын қаланың шегарасының сыртында көрип қалса, өш алыўшы әменгер адам өлтириўшини өлтирсе, ол айыплы саналмайды. ²⁸ Өйткени адам өлтириўши бас руўханийдің өлимине дейин паналайтуғын қала ишинде болыўы керек. Тек ғана бас руўханийдің өлиминен соң өз жерине қайтыўына болады.

²⁹ Қай жерде жасасаңыз да булар әуладлар дауамында сизлер ушын қағыйда болсын.

³⁰ Адам өлтириуіши гүәалардың айтқан сөзлери бойынша өлим жазасына тартылсын. Тек бир адамның ғана гүәалығы менен хеш ким өлтирилмесин.

³¹ Өлимге ылайықлы қанхордың жанын қутқарыу ушын кун алмаңлар, ол сөзсиз өлтирилсин.

³² Паналайтуғын қалаға қашқан адам кун төлеп, бас руұханийдің өлиминен алдын өз жерине қайтып барып жасауына рухсат бермеңлер.

³³ Өзлериңиз жасап атырған елди харамламаң. Қан төгиушилик елди харамлайды. Ишинде қан төгилген жер тек ғана қан төккен адамның қаны менен пәкленеди.

³⁴ Өзлериңиз ишинде жасап атырған хәм Мен ишинде болып атырған жерди харамламаң. Себеби Мен израиллылардың арасында жасайтуғын Жаратқан Ийемен“».

36

Селофехадтың қызларының үлес жери

¹ Бир күни Юсуп улы Менашше урыуынан Махир улы Гилад әуладынан болған басшылар Муўсаның хәм Израилдың тийре басшыларының алдына келип, оларға былай деди:

² – Жаратқан Ийе елди мүлик етип, шек бойынша израиллылар арасында үлестириу ушын мырзамыз Муўсаға буйрық берди. Туўысқанымыз Селофехадтың мүлки қызларына берилиуі ушын да буйрық берилген еди.

³ Деген менен, егер Селофехадтың қызлары басқа бир Израил урыуына тийисли еркеклерге турмысқа шықса, олардың мүликлери күйеулері тийисли болған урыудың мүлкине өтип кетеди. Сонда урыуымыз шек бойынша алған жер үлесиниң бир бөлегинен айырылып қалады. ⁴ Хәттеки, израиллылардың Қутлы жылы* белгиленгенде де, қызлардың мүлки урыуымызға қайтарылмай, күйеулері тийисли болған урыуда қалып кетеди. Солай етип, олардың мүликлери бабаларымыздың урыуына түскен мүликтен алынып, бир бөлек жеримизден айырылып қаламыз.

⁵ Муўса Жаратқан Ийениң сөзи бойынша израиллыларға былай деп буйрық берди:

– Юсуп әуладынан болған адамлардың айтқанлары дурыс. ⁶ Жаратқан Ийе Селофехадтың қызлары хаққында мынадай буйрық береді: Селофехадтың қызлары қәлеген жигитке турмысқа шығыуына болады, бирақ бул жигитлер әкесиниң урыуынан хәм тийресинен болыуы шәрт. ⁷ Израил халқының мүлик етип алған жери бир урыудан екінши урыуға өтип кетпесин. Хәр бир

израиллы өз урыўының мүлкін сақлап қалсын. ⁸ Израилдағы хәр бир урыўдағы жер мүлкіне мийрасхор болған қыз әкеси тийисли болған урыў хәм тийресиндеги жигитке турмысқа шықсын. Солай етип, хәр бир израиллы ата-бабаларының мүлкіне өзлери ийелик етип қалсын. ⁹ Сонда мүлик бир урыўдан екінши урыўға өтип кетпейди. Хәр бир Израил урыўы өзлерине алған мүликти сақлап қалсын.

¹⁰ Селopheадтың қызлары Жаратқан Ийениң Муўсаға буйырғанындай иследи. ¹¹ Селopheадтың қызлары Махла, Тирса, Хогла, Милка хәм Ноа өз аталас ағаларына турмысқа шықты. ¹² Солай етип, олар Юсуп улы Менашше урпағынан болған жигитлерге турмысқа шықты хәм олардың мүликлери әкелери тийисли болған тийре хәм урыўда қалды.

¹³ Жаратқан Ийениң Муўса арқалы Моаб тегислигинде, Ерихо қаласының қарсысындағы Иордан дәрьясының бойында израиллыларға берген буйрық хәм нызамлары усылардан ибарат еди.